Liite 1. Kohdeinventointitiedot

Rakennetun ympäristön kohteet

Huunantie 13 , 2016/0001

Ala-Huuna, rakennus 2 lännestä
Miia Hinnerichsen 07.06.2016 00:00:00

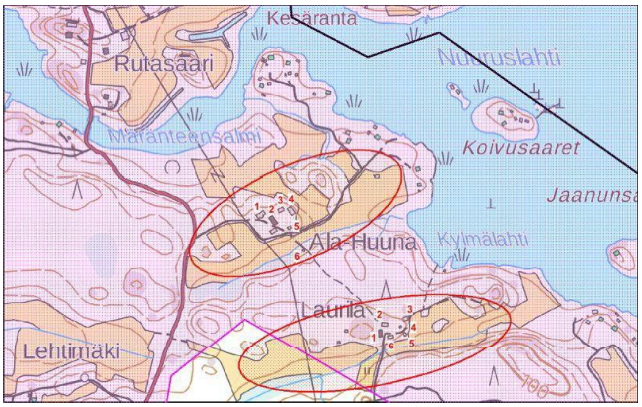

Ala-Huuna karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Ala-Huuna
Inventointinumero	2016/0001
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Haapasaari
Kiinteistötunnus	211-471-3-90
Osoite	Huunantie 13
Inventointipäivämäärä	07.06.2016

Kuvaus

Ala-Huuna sijaitsee Nuuruslahdentiestä erkanevan kapean Huunantien varressa mäellä, jota ympäröivät kolmelta puolelta peltoalueet. Melko tiiviisti rakennettuun pihapiiriin kuuluu kaksi asuinrakennusta sekä viisi talousrakennusta. Vanha saunaa lukuun ottamatta rakennukset sijaitsevat Huunantien pohjoispuolella. Pihassa kasvaa muutamia kookkaita puita, omenapuita ja sireeniä, tien laidassa on orapihlaja-aita. Pihasta avautuu maisema ympäröiville pelloille.

Haapasaaren kylän kantatalo Huuna mainitaan ensimmäisen kerran vuoden 1540 maakirjassa. Talo sijaitsi alkujaan lännempänä kyläkeskuksessa Kylänlahden pohjukassa. Talo jaettiin 1820 Yli-Huunaksi ja Ala-Huunaksi. Ala-Huuna määrättiin siirrettäväksi kyläkeskuksesta nykyiselle paikalleen isonjaonjärjestelyssä 1800-1900-lukujen taitteessa. Ala-Huunasta on lohkottu maata seuraavasti: Laurila 1914, Rajala, Lehtimäki, Siikasaari ja Kiviranta (torpat) 1923. Rutasaaressa sijaitseva Rutasalo on lohkottu Ala-Huunasta talon toiselle pojalle 1934. Lisäksi maata on lohkottu mökkitonteiksi 1960-70-luvuilla.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1900-luvun alku): satulakatto, julkisivut hirsipintaiset, punamullatut, 6-ruutuiset ikkunat, koristeelliset valkoiset ikkunankehykset, eteläsivulla avokuisti.

2 Asuinrakennus (1900-luvun alku): betonisokkeli, satulakatto, julkisivuissa vaalean sinertävä peiterimoitettu pystylaudoitus, 6-ruutuiset ikkunat, yksinkertaiset valkoiset ikkunankehykset, länsisivulla 1950-luvun kuisti ja sen päällä parveke.

3 Sauna ja liiteri (1950-luku): satulakatto, julkisivuissa punamullattu peiterimoitettu pystylaudoitus

4 Navetta/karjasuoja: satulakatto, betonisokkeli, julkisivuissa punamullattu lomalaudoitus

5 Hirsilato

6 Hirsisauna

Lisäksi konevaja ja liiteri (1960-luku): loiva satulakatto, julkisivuissa vaalea lomalaudoitus

Aiemmat tutkimukset

Raitio Raine Kuhmalahden kunnan yleispiirteinen rakennusinventointi 2001

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Längelmäveden seudun historia. 2, Sahalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isonjaontäydennyskartta 1874-1883. Kansallisarkisto.

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä kohde Haapasaaren kylän kantatalosta Huunasta jaettu osatalo, joka siirtynyt nykyiselle paikalleen 1800-1900-lukujen vaihteessa. Yhteenkuuluva 1890-1960-luvuilla rakentunut rakennusryhmä kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat muutoksista huolimatta säilyttäneet melko hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen maatilaksi, jossa rakennusten sijoittelussa on nähtävissä viitteitä perinteisestä mies- ja karjapihaan jaetusta umpipihasta. Keskeinen sijainti peltojen ympäröimällä saarekkeella, mistä johtuen kohteella on suurehko maisemallinen merkitys avoimessa lähiympäristössä.

Ala-Huuna, rakennukset 3 ja 4 etelästä
Miia Hinnerichsen 7.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Jaanunsaartentie 53 , 2016/0002

Laurila rakennus 1, julkisivu itä
Miia Hinnerichsen 10.06.2016 00:00:00

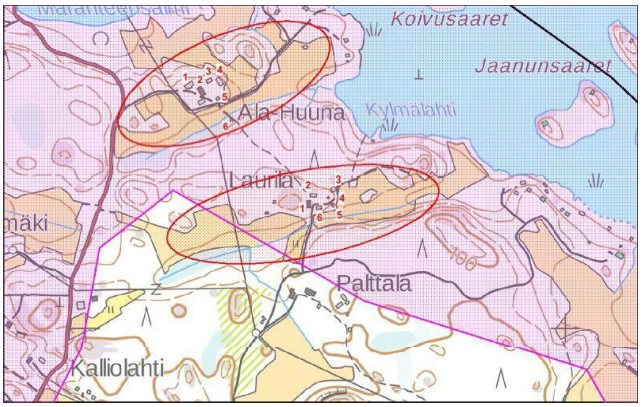

Laurila karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Laurila
Inventointinumero	2016/0002
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Haapasaari
Kiinteistötunnus	211-471-3-108
Osoite	Jaanunsaartentie 53
Inventointipäivämäärä	10.06.2016

Kuvaus

Laurila sijaitsee Palttalantiestä erkanevan kapean Jaanunsaartentie päässä. Pihapiiri, johon kuuluu asuinrakennus ja 4 talousrakennusta, sijaitsee ympäristöään hieman korkeammalla mäellä, pienet peltotilkut aukeavat pihapiirin itä- ja länsipuolille. Kauniissa ja tunnelmallisessa pihassa kasvaa kookkaita lehtipuita, omenapuita, sireeniä, ruusuja ja perennoja.

Laurila on rakennettu 1900-luvun alussa, sillä sitä ennen alue on ollut asumaton. 1899 laaditussa pitäjänkartassa talo on jo nykyisellä paikallaan. Tila on kuitenkin kiinteistörekisterin perusteella erotettu Ala-Huunasta vasta 1914. Se on saattanut olla Ala-Huunan torppa tai pojalle lohkottu osatalo. Laurilasta on 1980-luvulla lohkottu muutamia mökkitontteja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1900-luvun alku): satulakatto, lyhyt kolmiomainen poikkipääty itäsivulla sekä 1950-luvulla lisätty tai uusittu lasikuisti, julkisivuissa valkoiseksi maalattu peiterimoitettu pystylaudoitus, 4-ruutuiset risti-ikkunat, keltaiset hieman koristeelliset ikkunankehykset.

2 Navetta/karjasuoja (1900-luvun alku): satulakatto, lyhyet kolmiomaiset poikkipäädyt eteläsivulla, perustettu lohkokiville, julkisivuissa pystylaudoitus, yksinkertaiset teräväpäiset, päistä ristikkäiset ikkunankehykset.

3 Lato/konevaja: satulakatto, julkisivuissa pystylaudoitus, eteläsivulla pulpettikattoinen kylkiäinen/katos.

4 Hirsiaitta

5 Hirsilato

6 Aitta, liiteri, autotalli (1900-luvun alku): satulakatto, länsipäässä hirsiaitta, itäpäässä lautarakenteinen liiteri/konevaja ja jatkona pulpettikattoinen autotalli.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Längelmäveden seudun historia. 2, Sahalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isonjaontäydennyskartta 1874-1883. Kansallisarkisto.

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti ja sosiaalihistoriallisesti erittäin merkittävä kohde 1900-luvun alussa itsenäistynyt torppa tai kantatalosta lohkottu osatalo. Yhteenkuuluva 1900-1950-luvuilla rakentunut rakennusryhmä kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet erinomaisesti rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan selkeästi hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen pientilaksi.

Laurila pihaa kaakosta
Miia Hinnerichsen 10.6.2016

Laurila rakennus 2 etelästä
Miia Hinnerichsen 10.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Kivisalmentie 676 , 2016/0003

Riihimäki rakennus 1 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 07.06.2016 00:00:00

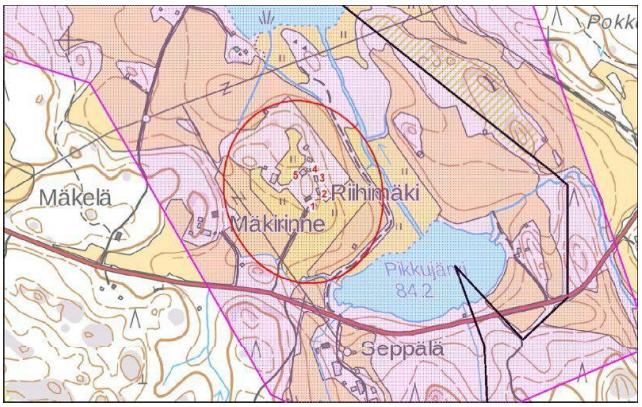

Riihimäki karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta

Nimi	Riihimäki
Inventointinumero	2016/0003
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Haapasaari
Kiinteistötunnus	211-471-6-6
Osoite	Kivisalmentie 676
Inventointipäivämäärä	07.06.2016

Kuvaus

Riihimäki sijaitsee Kivisalmentiestä pohjoiseen erkanevan kapean pihatien päässä. Pihapiiri, johon kuuluu asuinrakennus ja 6 talousrakennusta, sijaitsee ympäristöään korkeammalla mäellä. Viljellyt pellot leviävät pihapiirin itä-, etelä- ja länsipuolille. Pikkujärvi (ent. Peräjärvi) siintää pihapiirin kaakkoispuolella. Tunnelmallisessa pihassa kasvaa kookasta puustoa, sireeniä, angervoja ja perennoja. Pihasta avautuu komea maisema Pikkujärvelle ja sitä ympäröiville pelloille.

Riihimäki on rakennettu 1800-1900-lukujen taitteessa alussa, sillä sitä ennen alue on ollut asumaton. 1899 laaditussa pitäjänkartassa talo on jo nykyisellä paikallaan. Tila on kuitenkin kiinteistörekisterin perusteella erotettu viereisestä Seppälästä 1923. Se on saattanut olla Seppälän torppa tai pojalle lohkottu osatalo. Henkikirjoissa Riihimäki-niminen Vähä-Jaalan (myöh. Seppälä) torppa esiintyy jo vuosina 1848-58, mutta karttojen perusteella se on sijainnut toisaalla. Länsipuolinen Mäkirinne -niminen tila on erotettu Riihimäestä 1958 talon toiselle pojalle.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1900-luvun alku): satulakatto, perustettu nurkkakiville, eteläsivulla 1950-luvulla lisätty tai uusittu kuisti, julkisivuissa vihreäksi maalattu peiterimoitettu pystylaudoitus, 6-ruutuiset ikkunat, valkoiset hieman koristeelliset ikkunankehykset.

2 Aitta/autotalli (1900-luvun alku): satulakatto, eteläpäässä hirsiaitta, pohjoispäässä lautarakenteinen, julkisivuiltaan pystypeiterimoitettu, betoniperustainen autotalli.

3 Puuvaja ja hirsisauna (1900-luvun alku)

4 Hirsilato/konevaja (1900-luvun alku)

5 Navetta/karjasuoja

Lisäksi Puimala/Riihi ja lato. Parilato ja paja purettu.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Längelmäveden seudun historia. 2, Sahalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isonjaontäydennyskartta 1874-1883. Kansallisarkisto.

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä kohde
	1900-luvun alussa itsenäistynyt torppa tai kantatalosta lohkottu osatalo. Yhteenkuuluva 1900-1950-luvuilla rakentunut rakennusryhmä kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen pientilaksi. Keskeinen sijainti Kivisalmentien varressa, peltojen ympäröimällä mäellä, mistä johtuen kohteella on suurehko maisemallinen merkitys lähiympäristössä.

Riihimäki rakennus 1 julkisivu etelä
Miia Hinnerichsen 7.6.2016

Riihimäki rakennus 2 lännestä
Miia Hinnerichsen 7.6.2016

Riihimäki rakennukset 4 ja 5 etelästä
Miia Hinnerichsen 7.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Humalojantie 7 , 2016/0004

Tiiva, rakennus 1 lounaasta
Miia Hinnerichsen 07.06.2016 00:00:00

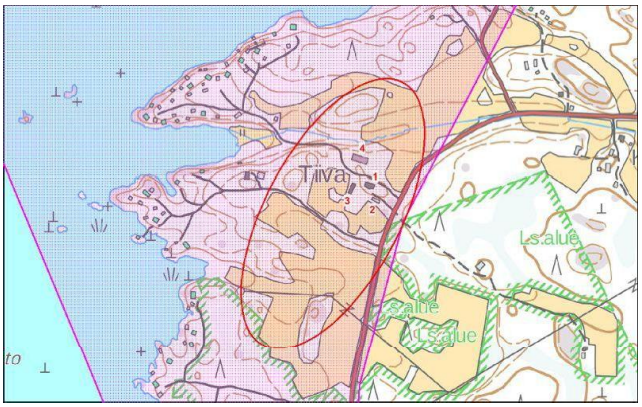

Tiiva karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Tiiva
Inventointinumero	2016/0004
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Haapasaari
Kiinteistötunnus	211-471-4-79
Osoite	Humalojantie 7
Inventointipäivämäärä	07.06.2016

Kuvaus

Tiiva sijaitsee viljelysten keskellä Kivisalmentien varressa, tien länsipuolella. Pihapiirin läpi vie Humalojantie, joka on saanut nimensä sen pohjoispuolitse kulkevasta kapeasta purosta tai ojan ja tien yhtymäkohdassa, lahden pohjukassa sijainneesta Tiivan Humaloja -nimisestä torpasta. Pihapiiri, johon kuuluu kaksi asuinrakennusta sekä kaksi talousrakennusta, on jaettu useaksi kiinteistöksi. Navettaa lukuun ottamatta rakennukset sijaitsevat Humalojantien eteläpuolella. Pihassa kasvaa upeita kookkaita lehtipuita.

Haapasaaren kylän kantatalo Tiiva mainitaan ensimmäisen kerran vuoden 1540 maakirjassa. Talo sijaitsi alkujaan lännempänä kyläkeskuksessa Kylänlahden pohjukassa. Henkikirjoissa Tiivan torpaksi mainitaan 1851 lähtien Palttala (Tiivasta koilliseen Palttalantien varressa). Tiiva määrättiin siirrettäväksi kyläkeskuksesta nykyiselle paikalleen isonjaonjärjestelyssä 1800-1900-lukujen taitteessa. 1899 laaditussa pitäjänkartassa talo on jo nykyisellä paikallaan. Tilasta on lohkottu maata torpille seuraavasti: Palttala 1906, Humaloja 1917, Kuusisto 1923. Lisäksi maata on lohkottu mökkitonteiksi 1960-70-luvuilla.

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (1900): satulakatto, julkisivuissa keltainen vaakalaudoitus, 6-ruutuiset ikkunat, hieman koristeelliset tummanruskeat ikkunankehykset, eteläsivulla kookas poikkipääty, josta sisäänkäynnit, länsipäädyssä myöhemmin lisätty pulpettikattoinen sisäänkäyntikuisti.

2 Talousrakennus (lato, riihi?): satulakatto, julkisivuissa maalaamaton osin vaaka-, osin pystylaudoitus.

3 Pakari, aitta, autotalli: satulakatto, kapea, pitkä runko, julkisivuissa vaihtelee punamullattu hirsipinta ja peiterimoitettu pystylaudoitus, vinttikerroksessa kolmioikkunoita, itäsivulla sisäänvedetty avokuisti. Eteläpäätyyn tehty asuintiloja, pohjoispäätyyn autotalli.

4 Navetta/karjasuoja (1952): satulakatto, betonisokkeli, julkisivuissa osittain betoniharkkomuuraus, osittain punamullattu peiterimoitettu pystylaudoitus.

Aiemmat tutkimukset

Raitio Raine, Kuhmalahden kunnan yleispiirteinen rakennusinventointi 2001

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Längelmäveden seudun historia. 2, Sahalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isonjaontäydennyskartta 1874-1883. Kansallisarkisto.

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä kohde Yksi Haapasaaren kylän kantataloista, joka siirtynyt nykyiselle paikalleen 1800-1900-lukujen vaihteessa. Yhteenkuuluva 1900-1950-luvuilla rakentunut rakennusryhmä kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat muutoksista huolimatta säilyttäneet kohtalaisesti rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen maatilaksi. Keskeinen sijainti Kivisalmentien varressa, peltojen ympäröimänä, mistä johtuen kohteella on suurehko maisemallinen merkitys lähiympäristössä.

Tiiva rakennus 3 koillisesta
Miia Hinnerichsen 7.6.2016

Tiiva rakennus 4 lounaasta
Miia Hinnerichsen 7.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Melkkaantie 11 , 2016/0005

Mattila rakennus 1 etelästä
Miia Hinnerichsen 10.06.2016 00:00:00

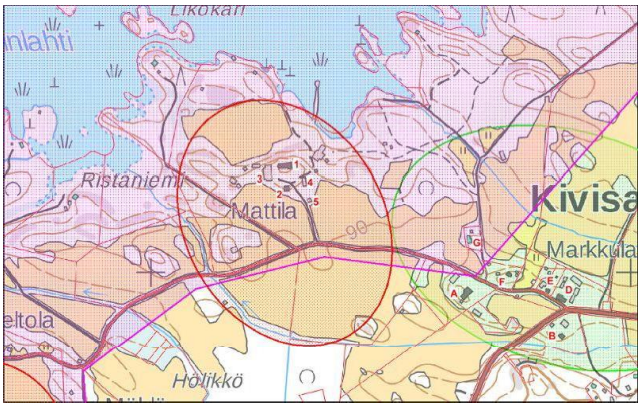

Mattila karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Mattila
Inventointinumero	2016/0005
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Kivisalmi
Kiinteistötunnus	211-491-1-24
Osoite	Melkkaantie 11
Inventointipäivämäärä	10.06.2016

Kuvaus

Mattila (ent. Ranta-Mattila) sijaitsee Längelmäveden etelärannan tuntumassa viljelystensä äärellä. Pihaan ajetaan Nuuruslahdentieltä pohjoiseen erkanevaa Melkkaantietä. Pihapiiriin kuuluu kaksi asuinrakennusta sekä 11 talousrakennusta. Pihassa kasvaa kookasta puustoa. Pihasta avautuu komea maisema eteläpuolisille pelloille.

Kivisalmen kylän kantatalo Pekka halottiin kahtia vuonna 1553 Mattilaksi ja Markkulaksi. Mattila sijaitsi muiden kylän talojen tapaan Kivisalmen kyläkeskuksessa nykyisten Kivisalmentien ja Nuuruslahdentien risteyksessä. Mattilasta 1863 jaettu Ranta-Mattila siirtyi ryhmäkylän ulkopuolelle, sen pohjoispuolelle, nykyisten Mustisaarentien ja Mattilanniemen risteykseen, missä se näkyy vielä 1899 pitäjänkartalla. 1900-luvun alussa Mattila ja Ranta-Mattila yhdistettiin uudelleen ja tilakeskus siirtyi nykyiselle paikalleen. Tilasta on 1900-luvulla lohkottu maata seuraavasti: Kulmala, Nurmela, Riihimäki 1922 (itsenäistyneet torpat tai mäkituvat), Suova 1932, Peltola, Korpivaara, Lehtovaara 1951, Lehtomäki 1991.

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (1900-l alku?, uudistettu 1923): lohkokivikivijalka, hirsirunko, vinttikerroksessa osin asuintiloja, satulakatto, itäpäädyssä kookas täyskorkea poikittainen rakennusosa, eteläsivulla mutterimallinen lasikuisti, julkisivuissa keltainen vaakalaudoitus, 6-ruutuiset ikkunat, yksinkertaiset valkoiset ikkunankehykset.

2 Asuinrakennus (1937): satulakatto, korkea betoninen kivijalka/kellarikerros, puurunkoinen asuin- ja vinttikerros, pohjoissivulla pilarien kannattama satulakatteinen sisäänkäynti, julkisivuissa keltainen vaakalaudoitus.

3 Navetta/karjasuoja (1932): lohkokivikivijalka, satulakatto, alin kerros sementtitiiltä, vinttikerros puurakenteinen, pinnassa punamullattu peiterimoitettu pystylaudoitus. Käsittänyt alkujaan 24 lehmän navetan, 6 hevosen tallin, sikalan, kanalan, karjakeittiön ja maitohuoneen.

4 Riviaitta: satulakatto, kapea, pitkä runko, julkisivuissa vaihtelee punamullattu hirsipinta ja punamullattu peiterimoitettu pystylaudoitus, laudoituksen alapää sahalaitainen, länsisivun keskellä poikkipääty, ovien kehykset teräväpäiset, päistä ristikkäiset, länsisivun katoksen pilareissa koristeellisesti muotoillut kannattimet.

5 Aitta/viljamakasiini: perustuksena nurkkakivet, satulakatto, julkisivuissa punamullattu hirsi, salvokset pitkänurkkaiset, koteloidut.

Lisäksi 8 muuta maatalouden talousrakennusta, mm. lato, puimala/riihi ja konevaja.

Aiemmat tutkimukset

Raitio Raine, Kuhmalahden kunnan yleispiirteinen rakennusinventointi 2001

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Suomen maatilat. 2 osa, Hämeen lääni. Porvoo 1931.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Uusjakokartta 1938. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1783-1787. Kansallisarkisto.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti ja maisemallisesti erittäin merkittävä kohde Yksi Kivisalmen kylän kantataloista, joka siirtynyt nykyiselle paikalleen 1900-luvun alussa. Yhteenkuuluva 1900-1930-luvuilla rakentunut rakennusryhmä kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen maatilaksi. Keskeinen sijainti Nuuruslahdentien varressa, avoimessa maisemassa, peltojen ympäröimänä, mistä johtuen kohteella on suuri maisemallinen merkitys lähiympäristössä.

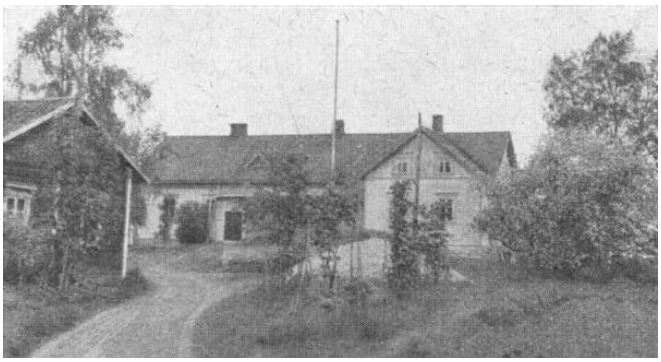

Mattila etelästä. Kuva maatilakirjasta
Miia Hinnerichsen 10.6.2016

Mattila lounaasta
Miia Hinnerichsen 10.6.2016

Mattila rakennus 2 koillisesta
Miia Hinnerichsen 10.6.2016

Mattila rakennus 3 kaakosta
Miia Hinnerichsen 10.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Nuuruslahdentie 179 , 2016/0006

Mikkola rakennus 1 kaakosta
Miia Hinnerichsen 07.06.2016 00:00:00

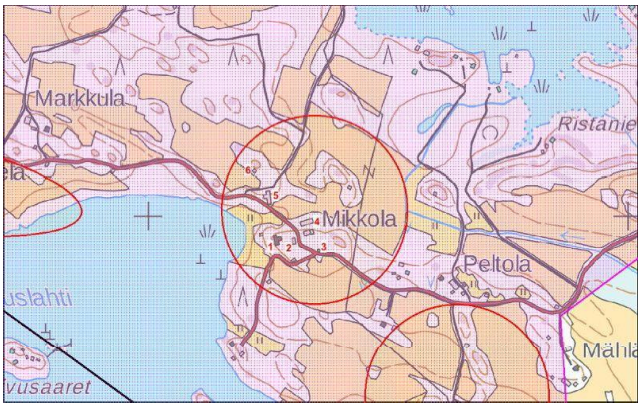

Mikkola karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Mikkola
Inventointinumero	2016/0006
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Kivisalmi
Kiinteistötunnus	211-491-4-55
Osoite	Nuuruslahdentie 179
Inventointipäivämäärä	07.06.2016

Kuvaus

Mikkola sijaitsee mäellä Nuuruslahden pohjoisrannassa. Nuuruslahdentie johtaa pihapiirin halki. Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus ja 10 talousrakennusta. Hoidetulla pihamaalla kasvaa muutamia kookkaita puita, sireeniä, omenapuita, marjapensaita ja perennoja. Pihasta avautuu maisema Nuuruslahdelle.

Kivisalmen kylän kantatalo Mikkola mainitaan ensimmäisen kerran vuoden 1540 maakirjassa. Talo sijaitsi alkujaan idempänä Kivisalmen kyläkeskuksessa nykyisten Kivisalmentien ja Nuuruslahdentien risteyksessä. Kantatalo on 1725 jaettu Mikkolaksi ja Eerolaksi. Mikkola määrättiin siirrettäväksi kyläkeskuksesta nykyiselle paikalleen isonjaonjärjestelyssä 1800-luvun puolivälissä, mutta karttojen mukaan tilakeskus on muodostunut nykyiselle paikalleen vasta 1900-luvun alussa. Tilasta on lohkottu mökkitontteja 1960-, 1980- ja 2000-luvuilla.

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (1917): nurkkakiviperustus, L-muotoinen hirsirunko, satulakatto, sementtitiilikate, sisäänkäynnit umpikuisteilta rakennuksen itäpuolelta, alkuperäiset ikkunat T-malliset (osa vaihdettu), yksinkertaiset ruskeaksi maalatut kehykset, julkisivuissa keltainen peiterimoitettu pystylaudoitus, pohjoissivulla 1900-luvun lopun laajennusosa.

2 Riviaitta: satulakatto, julkisivuissa vaihtelee punamullattu hirsipinta ja punamullattu peiterimoitettu pystylaudoitus, ovien kehykset pyöreäpäiset, päistä ristikkäiset.

3 Aitta/viljamakasiini: satulakatto, laudoittamaton punamullattu hirsipinta, valkoiseksi maalatut yksinkertaiset listoitukset.

4 Karjasuoja (1950-luku?)

5 Riihi/puimala/kuivuri/lato/konevaja: osin hirsi, osin lautarunkoinen, useassa vaiheessa rakennettu.

6 Hirsilato, maalaamaton

Lisäksi sauna ja neljä muuta varasto/talousrakennusta.

Aiemmat tutkimukset

Raitio Raine, Kuhmalahden kunnan yleispiirteinen rakennusinventointi 2001

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Uusjakokartta 1938. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1783-1787. Kansallisarkisto.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä kohde Kivisalmen kylän kantatalo Mikkola, joka siirtynyt kyläkeskuksesta nykyiselle paikalleen 1900-luvun alussa. Yhteenkuuluva 1900-1950-luvuilla rakennettu rakennusryhmä kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet pääosin hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen maatilaksi. Keskeinen sijainti mäellä Nuuruslahdentien varressa, avoimessa maisemassa, peltojen ympäröimänä, järven rannassa.

Mikkola rakennus 2 ja pihaa lännestä
Miia Hinnerichsen 7.6.2016

Mikkola rakennus 3 lounaasta
Miia Hinnerichsen 7.6.2016

Mikkola rakennus 5 lännestä
Miia Hinnerichsen 7.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Mäki-Pietiläntie 24 , 2016/0007

Mäki-Pietilä rakennus 1 kaakosta
Miia Hinnerichsen 07.06.2016 00:00:00

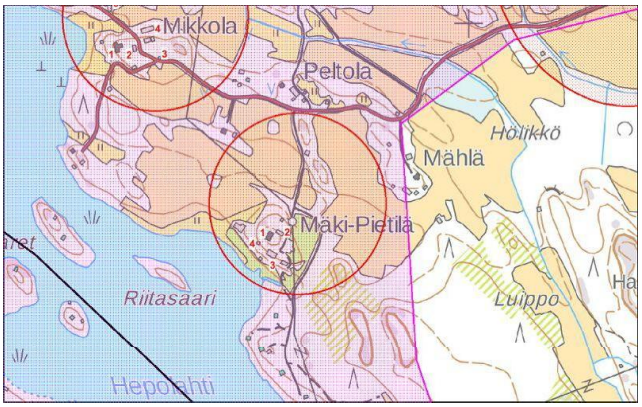

Mäki-Pietilä karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Mäki-Pietilä
Inventointinumero	2016/0007
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Kivisalmi
Kiinteistötunnus	211-491-3-54
Osoite	Mäki-Pietiläntie 24
Inventointipäivämäärä	07.06.2016

Kuvaus

Mäki-Pietilä sijaitsee mäellä Nuuruslahden pohjoisrannassa. Pihaan ajetaan Nuuruslahdentieltä etelään erkanevaa Mäki-Pietiläntietä. Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus ja 6 talousrakennusta sekä uudempi rantasauna. Hoidetulla pihalla kasvaa kookasta puustoa, sireeniä, ruusuja ja perennoja. Pihasta avautuu komea maisema Nuuruslahdelle.

Antti Jakolan omistama Kivisalmen kylän kantatalo halottiin kahtia vuonna 1565 Eskolaksi ja Pietiläksi. Pietilä sijaitsi muiden kylän talojen tapaan Kivisalmen kyläkeskuksessa nykyisten Kivisalmentien ja Nuuruslahdentien risteyksessä. Pietilä halottiin kahtia 1823, mutta myös uusi Mäki-Pietilä sijoittui aluksi kyläkeskuksen tuntumaan. Talo siirrettiin vasta uusjaon seurauksena 1942 nykyiselle paikalleen. Kylään jäänyt Pietilä puolestaan sai nimekseen Kylä-Pietilä. Tilasta on lohkottu maata mökkitonteiksi 1960-80-luvuilla.

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (1942): puolitoistakerroksinen, betonisokkeli, hirsirunko, satulakatto, itäsivulla pilarien kannattama satulakattoinen avokuisti, eteläpäädyssä toinen kuisti, jonka päällä parveke, julkisivuissa punainen peiterimoitettu pystylaudoitus.

2 Riviaitta: satulakatto, kapea, pitkä runko, julkisivuissa punamullattu hirsipinta, ovien kehykset pyöreäpäiset, päistä ristikkäiset.

3 Navetta/karjasuoja (1942): betonisokkeli, satulakatto, julkisivuissa valkoiseksi maalattu sementtitiili, räystäiden alla päätyihin taittuva kerroslista.

4 Hirsisauna: satulakatto, julkisivuissa punamullattu hirsi.

Lisäksi 3 muuta maatalouden talousrakennusta, mm. puimala/riihi ja lato. Uudempi sauna on tehty rantaan

1980-90-luvuilla.

Aiemmat tutkimukset

Raitio Raine, Kuhmalahden kunnan yleispiirteinen rakennusinventointi 2001

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Uusjakokartta 1938. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1783-1787. Kansallisarkisto.

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä kohde Kivisalmen kylän kantatalosta Pietilästä jaettu osatalo, joka siirtynyt nykyiselle paikalleen 1940-luvun alussa. Yhteenkuuluva rakennusryhmä kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen maatilaksi. Keskeinen sijainti mäellä Nuuruslahdentien varressa, avoimessa maisemassa, peltojen ympäröimänä, järven rannassa, joskin runsas puusto kätkee pihapiirin pohjoispuolelta.

Mäki-Pietilä rakennus 3 koillisesta
Miia Hinnerichsen 7.6.2016

Mäki-Pietilä rakennukset 3 ja 4 kaakosta
Miia Hinnerichsen 7.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Kesäranta 9 , 2016/0008

Niemelä rakennus 1 kaakosta
Miia Hinnerichsen 07.06.2016 00:00:00

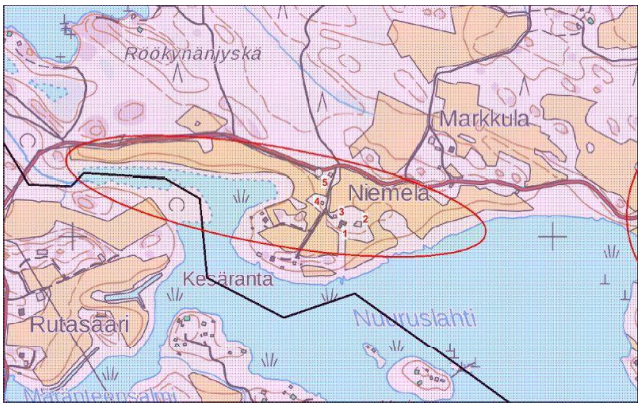

Niemelä karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Niemelä
Inventointinumero	2016/0008
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Kivisalmi
Kiinteistötunnus	211-491-4-68
Osoite	Kesäranta 9
Inventointipäivämäärä	07.06.2016

Kuvaus

Niemelä sijaitsee loivalla mäellä Nuuruslahden pohjoisrannassa. Pihaan ajetaan Nuuruslahdentieltä etelään erkanevaa kesäranta nimistä tietä. Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus ja 4 talousrakennusta. Hoidetulla pihalla kasvaa muutamia kookkaita puita, sireeniä, marjapensaita ja perennoja. Pihasta avautuu komea maisema Nuuruslahdelle ja ympäröiville pelloille. Nuuruslahden tieltä Nuuruslahteen laskevat loivat rantapellot sekä peltojen reunoilla kasvavat katajat muodostavat kauniin perinteisen maalaismaiseman Niemelän länsipuolella.

Niemelä on 1903 erotettu Eerolasta. (Eerola puolestaan on 1725 jaettu kantatila Mikkolasta.) Isäntä Niemelään on tullut Sahalahden Nuuttilasta. Tilasta on lohkottu muutamia mökkitontteja 1970-80-luvuilla.

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (1905): paikalla ollut pieni huoneen ja keittiön asuinrakennus, jota siirretty ja laajennettu kahdella huoneella 1905, perustettu nurkkakiville, runko L-muotoinen, satulakatto, kolmiorimahuopakate, 6-ruutuiset ikkunat, yksinkertaiset valkoiset ikkunankehykset, julkisivuissa punainen peiterimoitettu pystylaudoitus.

2 Navetta, talli, liiteri, sauna (1920-luku?)

3 Aitta (hirsi)

4 Riihi (hirsi)

5 Lato (hirsi)

Pihapiiristä on purettu, kolme aittaa, ratasliiteri/konevaja sekä rannassa sijainnut savusauna.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Uusjakokartta 1938. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1783-1787. Kansallisarkisto.

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä kohde Kivisalmen kylän osatalosta Eerolasta 1903 jaettu tila. Yhteenkuuluva rakennusryhmä kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen maatilaksi. Keskeinen sijainti mäellä Nuuruslahdentien varressa, avoimessa maisemassa, peltojen ympäröimänä, järven rannassa.

Niemelä rakennus 2 etelästä
Miia Hinnerichsen 7.6.2016

Niemelä rakennus 3 etelästä
Miia Hinnerichsen 7.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Kivisalmentie 73 , 2016/0009

Brusila rakennus 1 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 14.06.2016 00:00:00

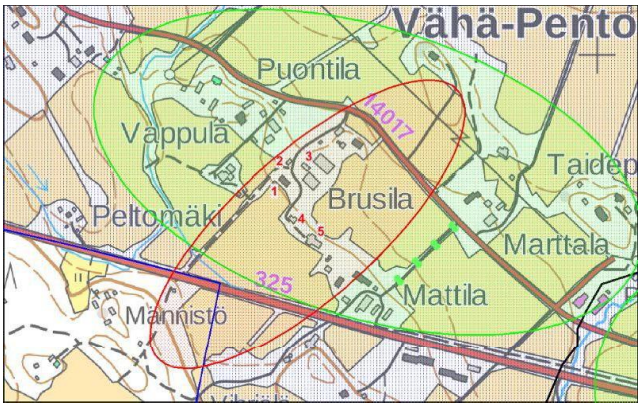

Brusila karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Brusila
Inventointinumero	2016/0009
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vähä-Pento
Kiinteistötunnus	211-497-1-22
Osoite	Kivisalmentie 73
Inventointipäivämäärä	14.06.2016

Kuvaus

Brusila sijaitsee Kuhmalahdentien (maantie 325) ja Kivisalmentien välissä peltojen ympäröimänä. Asuinrakennuksia on kaksi ja talousrakennuksia 9. Vanha päärakennus sijaitsee etäämmällä teistä ja sen tuntumaan muodostuu oma pihapiiri. Pihassa kasvaa muutamia kookkaita puita, omenapuita, sireeniä ja muita pensaita. Alkuosastaan koivujen reunustama pihatie johtaa Kivisalmentieltä Kuhmalahdentielle ja edelleen sen yli vanhoille torpille ja mäkituville sekä metsälaitumille. Uudempi 1950 rakennettu asuinrakennus pihapiireineen sijaitsee aivan Kivisalmentien varressa ja sille johtaa oma pihatie Kivisalmentieltä. Brusila on toimiva karjatila.

Vähä-Pennon kylän kantatalo Brusila mainitaan ensimmäisen kerran vuoden 1540 maakirjassa. Se on sijainnut aiemmin tiiviissä ryhmäkylässä Kivisalmentien toisella puolella, suunnilleen nykyisen Marttalan kohdalla, mutta siirtyi isonjaon toimituksen myötä nykyisen vanhan päärakennuksen tienoille 1800-luvun lopun aikana. Kantatalo on 1758 halottu Brusilaksi ja Mattilaksi. Brusilasta on 1900-luvulla lohkottu maata seuraavasti: Karjaniemi 1913, Korkeela, Vihriälä ja Kulmala 1921, Hakala 1922 (itsenäistyneet mäkituvat tai torpat). Lisäksi tilasta on lohkottu mökkitontteja 1980 ja 2000-luvuilla.

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (1915): lohkokiviperustus, hirsirunko, satulakatto, saumapeltikate, mutterimallinen sisäänkäyntikuisti eteläsivulla, 6 ruutuiset ikkunat, julkisivuissa uusi vaaleansininen laudoitus.

2 Riviaitta (1917): nurkkakiviperustus, satulakatto, aaltopeltikate, julkisivut punamullattua hirttä.

3 Karjasuoja (1928): loiva satulakatto, aaltopeltikate, julkivivuissa vaihtelee punamullattu hirsipinta ja peiterimoitettu pystylaudoitus.

4 Heinälato (hirsiosa mahdollisesti jo 1800-luvun lopulta)

5 Riihi/kuivuri (1930-luku?)

Lisäksi kiinteistöön kuuluu toinen asuinrakennus (1950) sekä 5 uudempaa talousrakennusta, mm. iso pihatto (2003) ja lantala (1999).

Kaava

Yleiskaava

Aiemmat tutkimukset

Kuhmalahden kirkonkylän kulttuuriympäristöselvitys 2006. Arkkitehtitoimisto Eija Teivas.

Raine Raitio, Kuhmalahden yleispiirteinen rakennusinventointi 2001.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Tiluskartta 1762. Kansallisarkisto.

Maakirjakartta 1635. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Maisemallisesti merkittävä kohde
	Vähä-Pennon kylän kantatalo Brusila, joka siirtynyt vanhan päärakennuksen paikkeille 1800-luvun lopun aikana. 1800-luvun lopun ja 1930-lukujen välisenä aikana rakennettu vanha pihapiiri kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen maatilaksi. Keskeinen sijainti Kivisalmentien ja Kuhmalahdentien välissä, avoimessa maisemassa, peltojen ympäröimänä.

Brusila rakennus 2 idästä
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Brusila rakennus 3 lännestä
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Lautalantie 42 , 2016/0010

Lautala rakennus 1 etelästä
Miia Hinnerichsen 13.06.2016 00:00:00

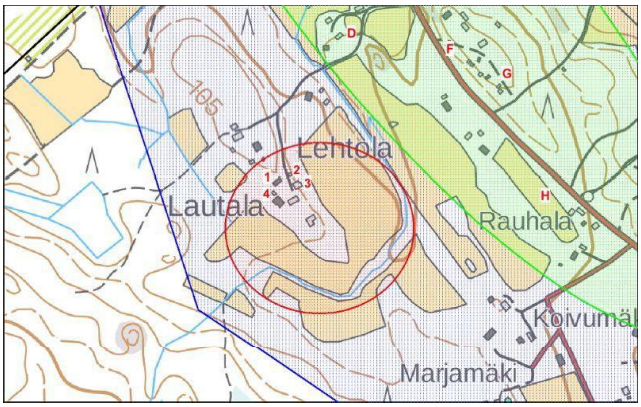

Lautala karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Lautala
Inventointinumero	2016/0010
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vähä-Pento
Kiinteistötunnus	211-497-4-23
Osoite	Lautalantie 42
Inventointipäivämäärä	13.06.2016

Kuvaus

Lautala sijaitsee Kivisalmentieltä etelään erkanevan Lautalantien päässä, pienten peltotilkkujen ympäröimänä. Pihapiiriin kuuluu vanha ja uusi asuinrakennus, aitta, sauna, navetta, kaksi konehallia ja maakellari. Rakennusten rajaamalla hoidetulla pihalla kasvaa omenapuita, marjapensaita, perennoja, sireeniä ja muita pensaita. Lautala on jaettu Vappulasta 1898.

Pihapiirin rakennukset:

1 Vanha asuinrakennus (1900-luvun alku?): satulakatto, aaltopeltikate, eteläsivulla satulakattoinen sisäänkäyntikuisti, julkisivujen alaosat hirsipinnalla (pitkänurkkainen hirsisalvos), yläosissa pystylaudoitus, kuistissa peiterimoitettu pystylaudoitus, 6-ruutuiset ikkunat, kuistissa ja päädyissä vintillä 9-ruutuiset.

2 Sauna (1963): satulakatto, huopakate, julkisivuissa punamullattu pystypeiterimalaudoitus.

3 Navetta/karjasuoja (1940-luku): satulakatto, sementtitiilikate, sementtitiilirunko.

4 Riviaitta (siirretty tai rakennettu 1900-luvun alussa): satulakatto, aaltopeltikate, julkisivut punamullattua hirttä.

Lisäksi pihapiirissä on uusi asuinrakennus (1987), betoniharkoista rakennettu maakellari ja kaksi kookasta 1900-luvun loppupuolen konehallia.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti ja sosiaalihistoriallisesti merkittävä kohde

Vähä-Pennon kylän kantatalosta Vappulasta 1898 jaettu tila. Yhteenkuuluva rakennusryhmä kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet erinomaisesti rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen maatilaksi.

Lautala rakennus 3 etelästä
Miia Hinnerichsen 13.6.2016

Lautala rakennus 4 idästä
Miia Hinnerichsen 13.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Kivisalmentie 50 , 2016/0011

Marttala rakennus 1 kaakosta
Miia Hinnerichsen 14.06.2016 00:00:00

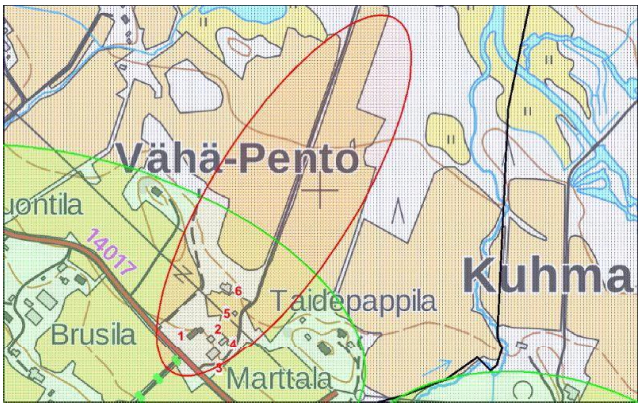

Marttala karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Marttala
Inventointinumero	2016/0011
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vähä-Pento
Kiinteistötunnus	211-497-2-53
Osoite	Kivisalmentie 50
Inventointipäivämäärä	14.06.2016

Kuvaus

Marttala sijaitsee tasamaalla peltojen ympäröimänä, aivan Kivisalmentien varressa, tien pohjoispuolella. Pihapiiriin kuuluu päärakennus ja 5 talousrakennusta. Hoidetulla puistomaisella pihamaalla kasvaa kookkaita jalopuita, sireeniä, ruusuja ja muita pensaita, omenapuita ja marjapensaita. Kivisalmentietä ja pihatietä reunustavat puurivit. Pihasta avautuu maisemat ympäröiville pelloille ja Kivisalmentielle. Pihapiiri näkyy peltojen yli maantieltä 325.

Vähä-Pennon kylän kantatalo Marttala (Marttila) mainitaan ensimmäisen kerran vuoden 1540 maakirjassa. Se on sijainnut samalla paikalla ainakin 1630-luvulta lähtien, jolloin maakirjakarttaan on nykyisen Marttalan kohdalle merkitty viisi Vähän-Pennon kantataloa. Aiemman inventoinnin mukaan Paunulan ja Marttalan rakennuksia tuhoutui tulipalossa 1700-luvun puolivälissä. Marttala on toiminut kestikievarina 1930-luvulle asti. Kantatalo on 1789 halottu Marttalaksi ja Mäki-Marttalaksi. Marttalasta on 1900-luvulla lohkottu maata seuraavasti: Koivumäki 1924, Haavisto 1927, Pihlajamäki 1931, Einola 1961. Lisäksi tilasta on lohkottu mökkitontteja 1970-90-luvuilla.

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (1894): lohkokiviperustus, hirsirunko, satulakatto, profiilipeltikate, kaksi symmetristä satulakattoista sisäänkäyntikuistia kaakkoissivulla, ikkunat vaihdettu kaksiaukkoisiksi, valkoiseksi maalatut kehykset, julkisivuissa keltainen vaakalaudoitus, jatkettu lounaispäädystä 1920-luvulla, koillispäädyn laajennusosa 1980.

2 Riviaitta: satulakatto, aaltopeltikate, julkisivut punamullattua hirttä, koillissivulla myöhempi laajennusosa.

3 Karjasuoja (1948): satulakatto, aaltopeltikate, sementtitiilirunko ja julkissivujen alaosa, yläosassa punamullattu pystylaudoitus.

4 Konevaja/ ratasliiteri

5 Aitta/viljamakasiini: satulakatto, sementtitiilikate, laudoittamaton punamullattu hirsipinta, valkoiseksi maalatut yksinkertaiset listoitukset.

6 Riihi/puimala/konevaja: osin hirsi, osin lautarunkoinen, useassa vaiheessa rakennettu.

Kaava

Yleiskaava

Aiemmat tutkimukset

Kuhmalahden kirkonkylän kulttuuriympäristöselvitys 2006. Arkkitehtitoimisto Eija Teivas.

Raine Raitio, Kuhmalahden yleispiirteinen rakennusinventointi 2001.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Tiluskartta 1762. Kansallisarkisto.

Maakirjakartta 1635. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	asutushistoria sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti, asutushistoriallisesti sekä maisemallisesti erittäin merkittävä kohde Vähä-Pennon kylän kantatalo Marttala on sijainnut suunnilleen samalla paikalla vähintään 1630-luvulta. Yhteenkuuluva 1890-1950-luvuilla rakennettu rakennusryhmä kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet pääosin hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen maatilaksi. Keskeinen sijainti Kivisalmentien varressa, avoimessa maisemassa, peltojen ympäröimänä.

Marttala kaakosta
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Marttala rakennus 3 luoteesta
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Marttala rakennus 2 lounaasta
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Kuhmalahdentie 174 , 2016/0012

Mattilan piha lounaasta
Miia Hinnerichsen 14.06.2016 00:00:00

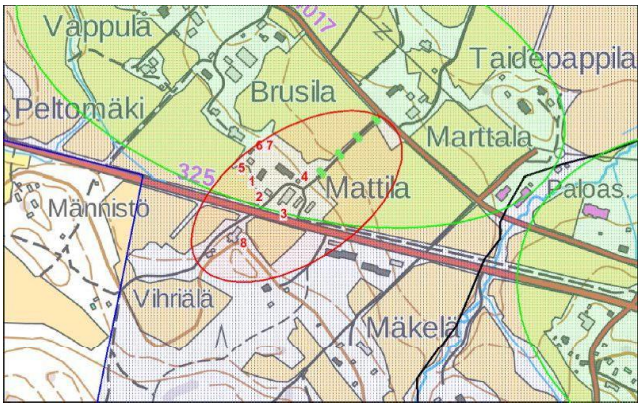

Mattila karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Mattila
Inventointinumero	2016/0012
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vähä-Pento
Kiinteistötunnus	211-497-1-29
Osoite	Kuhmalahdentie 174
Inventointipäivämäärä	14.06.2016

Kuvaus

Mattilan pihapiiriin kuuluu kaksi asuinrakennusta ja 10 talousrakennusta. Tila sijaitsee aivan Kuhmalahdentien (maantie 325) varressa. Pääosa pihapiiristä on tien pohjoispuolella; vanha hirsilato, riihi/puimala ja uusi viljakuivuri (1983) Kuhmalahdentien eteläpuolella Vihriäläntien varressa. Pihassa kasvaa upeita kookkaita puita, sireeniä, ruusuja ja muita pensaita sekä perennoja. Koivujen reunustama pihatie johtaa Kivisalmentieltä pihaan. Myös Kuhmalahdentieltä on liittymä pihaan. Kuhmalahdentien reunassa on kuusiaita. Mattila on toimiva marjatila.

Mattila on syntynyt 1758, kun kantatalo Brusila halottiin kahtia Brusilaksi ja Mattilaksi. Mattila on aluksi sijainnut tiiviissä ryhmäkylässä Kivisalmentien toisella puolella, suunnilleen nykyisen Marttalan kohdalla, mutta siirtynyt isonjaon toimituksen myötä nykyiselle paikalleen 1800-luvun lopun aikana. 1899 laaditulla pitäjänkartalla tila on jo nykyisellä paikallaan, mutta sen nimenä on vielä kantatalon mukaan Brusila. Mattilasta on 1900-luvulla lohkottu maata seuraavasti: Lehtola 1909, Rauhala 1925, Ollila 1954. Lisäksi tilasta on lohkottu muutamia mökkitontteja 1980-2000-luvuilla. Tilan yhteydessä on toiminut Pennon kotileipomo sekä tiilitehdas.

Pihapiirin rakennukset:

1 Vanha asuinrakennus (1891): lohkokiviperustus, hirsirunko, satulakatto, aaltopeltikate, 6 ruutuiset ikkunat, julkisivuissa vaalea vaakalaudoitus.

2 Riviaitta/autotalli: satulakatto, tiiliprofiloitupeltikate, julkisivut punamullattua hirttä, autotallilaajennuksen osalla lomalaudoitus.

3 Karjasuoja (1936): lohkokiviperustus, satulakatto, peltikate, julkivivuissa vaihtelee punamullattu hirsipinta ja puhtaaksi muurattu tiili, päätyjen yläosissa keltaiseksi maalattu peiterimoitettu pystylaudoitus.

4 Viljamakasiini (1930-luku): satulakatto, sementtitiilirunko

5 Leipomorakennus

6 Otsa-aitta (hirsi)

7 Otsa-aitta (hirsi)

8 Riihi/puimala/kuivuri: useassa osassa rakennettu, satulakatto, aaltopeltikate, julkisivuissa punamullattu pystylauta ja lomalauta.

Lisäksi kiinteistöön kuuluu uudempi asuinrakennus (1967, laaj. 1970-luvulla), kaksi konevajaa ja viljakuivuri (1983). Vanhin 1889 rakennettu päärakennus on purettu uudemman asuinrakennuksen tieltä.

Kaava

Yleiskaava

Aiemmat tutkimukset

Kuhmalahden kirkonkylän kulttuuriympäristöselvitys 2006. Arkkitehtitoimisto Eija Teivas.

Raine Raitio, Kuhmalahden yleispiirteinen rakennusinventointi 2001.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Suomen maatilat. 2 osa, Hämeen lääni. Porvoo 1931.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Tiluskartta 1762. Kansallisarkisto.

Maakirjakartta 1635. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä kohde
	Vähä-Pennon kylän kantatalosta Brusilasta 1758 jaettu osatalo, joka siirtynyt

nykyiselle paikalleen 1800-luvun lopussa. 1800-luvun lopun ja 1930-lukujen välisenä aikana rakennettu pihapiiri kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet melko hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa tyypilliseksi 1900-luvun maatilaksi. Keskeinen sijainti Kuhmalahdentien ja Kivisalmentien maisemissa sekä ympäröivässä avoimessa peltomaisemassa.

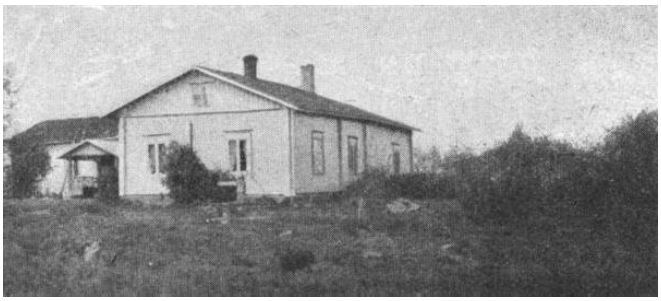

Mattila, kuva maatilakirjasta 14.6.2016

Mattilan rakennus 2 koillisesta Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Mattila rakennus 3 koillisesta Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Mattila rakennus 4 koillisesta Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Pikkusaarentie 27 , 2016/0013

Mäkelä rakennus 1 lounaissivua
Miia Hinnerichsen 14.06.2016 00:00:00

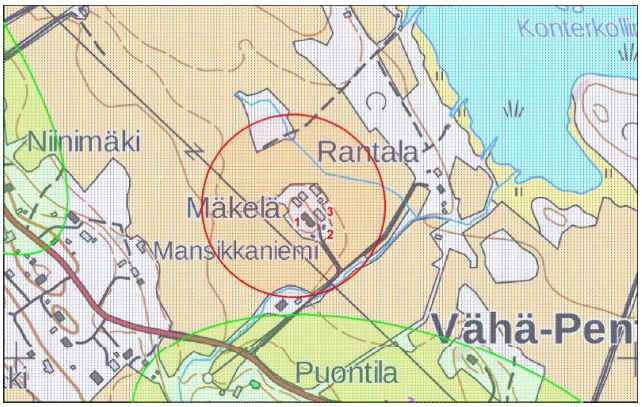

Mäkelä karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Mäkelä
Inventointinumero	2016/0013
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vähä-Pento
Kiinteistötunnus	211-497-3-6
Osoite	Pikkusaarentie 27
Inventointipäivämäärä	14.06.2016

Kuvaus

Mäkelä sijaitsee peltojen ympäröimällä saarekkeella. Pihaan ajetaan peltojen halki Kivisalmentieltä pohjoiseen erkanevalta Pikkusaarentieltä. Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus, sauna, navetta, vaja, kaksi isoa konehallia ja autotalli. Pihassa kasvaa mm. sireeniä, ruusuja ja perennoja. Pihapiirin reunoilla kasvaa korkeita kuusia, joiden suojaan rakennukset peittyvät. Puiden välistä aukeaa maisema ympäröiville pelloille. Mäkelä on erotettu Puontilasta 1907.

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (hirsirunko siirretty Tervaniemestä 1900-luvun alussa): satulakatto, aaltopeltikate, lounaissivulla kaksi poikkipäätymäistä kuistia, julkisivuissa keltainen pystypeiterimalaudoitus. Laajennettu kolmesti mm. päädystä runkoa jatkamalla.

2 Sauna (1950-luku): betoniperustus, satulakatto, julkisivuissa punamullattu pystypeiterimalaudoitus.

3 Navetta/karjasuoja (1938): satulakatto, aaltopeltikate, osin sementtitiilirunko, laajennettu 1950-luvulla rankorunkoisilla punamullatuilla pystylaudoitetuilla osilla, joissa mm. lato.

Lisäksi pihapiirissä on kaksi isoa konehallia ja autotalli (1990-luku).

Kaava

Yleiskaava

Aiemmat tutkimukset

Kuhmalahden kirkonkylän kulttuuriympäristöselvitys 2006. Arkkitehtitoimisto Eija Teivas.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Sosiaalihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä kohde

Vähä-Pennon kylän kantatalosta Puontilasta 1907 jaettu tila. Yhteenkuuluva rakennusryhmä kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa 1900-luvun maatilaksitilaksi. Kohde sijaitsee erittäin näkyvällä paikalla peltosaarekkeella avoimessa viljelymaisemassa.

Mäkelä rakennukset 2 ja 3 etelästä
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Mäkelän pihaa kaakosta
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Supastie 15 , 2016/0014

Mäkelä rakennus 1 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 21.06.2016 00:00:00

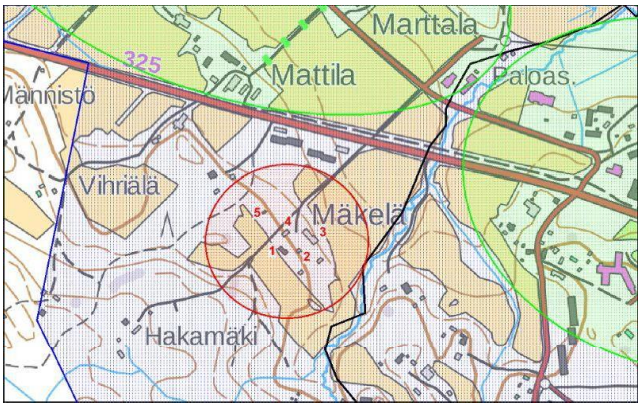

Mäkelä Mäki-Marttala karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Mäkelä (Mäki-Marttala)
Inventointinumero	2016/0014
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vähä-Pento
Kiinteistötunnus	211-497-2-52
Osoite	Supastie 15
Inventointipäivämäärä	21.06.2016

Kuvaus

Mäkelä sijaitsee Kuhmalahdentieltä etelään erkanevan Supastien varressa, pienten peltotilkkujen ympäröimänä. Puuston suojaamaan pihapiiriin kuuluu asuinrakennus, aitta, sauna, lato, navetta, liiteri-autotalli ja maakellari. Pihalla kasvaa kookkaita kuusia, marjapensaita, muutamia koristepensaita ja perennoja.

Mäkelä (entiseltä nimeltään Mäki-Marttala) on halottu Marttalan kantatilasta 1789. Talo lienee aluksi sijainnut tiiviisi rakennetussa ryhmäkylässä nykyisen Marttalan kohdalla ja siirtynyt nykyiselle paikalleen viimeistään 1800-luvun lopussa. 1899 pitäjänkartalle talo on jo merkitty lähes nykyiselle paikalleen, tosin Supastien toiselle puolelle. Tilasta on lohkottu muutamia maapaloja 2000-luvulla.

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus: lohkokiviperustus, satulakatto, kolmiorimahuopakate, hirsirunko, useassa vaiheessa rakennettu, koillissivulla ja luoteispäädyssä myöhemmin lisätyt kuistit, julkisivuissa valkoinen pystypeiterimalaudoitus.

2 Riviaitta: nurkkakiviperustus, satulakatto, aaltopeltikate, hirsipinta, päistä pyöristetyt ristikkäiset ovien kehykset, koristeellinen rimoitus sisäänkäyntisivun katoksessa.

3 Navetta/karjasuoja (1957): satulakatto, aaltopeltikate, rankorunko, julkisivuissa vaalea pystypeiterimalaudoitus, kaakkoispäädyssä matalampi puimalaosa.

4 Liiteri/autotalli (1950-luku): satulakatto, aaltopeltikate, rankorunko, julkisivuissa tumma limilaudoitus.

5 Maakellari: luonnonkivistä muurattu, satulakatto, aaltopeltikate, pystylaudoitettu pääty.

Lisäksi pihapiirin itäreunalla on lato ja sauna (1950-luku).

Kaava

Yleiskaava

Aiemmat tutkimukset

Kuhmalahden kirkonkylän kulttuuriympäristöselvitys 2006. Arkkitehtitoimisto Eija Teivas.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti ja sosiaalihistoriallisesti merkittävä kohde Vähä-Pennon kylän kantatalosta Marttalasta 1789 jaettu osatila. Yhteenkuuluva rakennusryhmä kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa 1900-luvun maatilaksitilaksi.

Mäkelä rakennus 2 luoteesta

Mäkelä rakennus 3 lännestä

Miia Hinnerichsen 21.6.2016

Mäkelä rakennus 4 kaakosta
Miia Hinnerichsen 21.6.2016

Miia Hinnerichsen 21.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Taidetie 19 , 2016/0015

Paunula rakennus 2 etelästä
Miia Hinnerichsen 14.06.2016 00:00:00

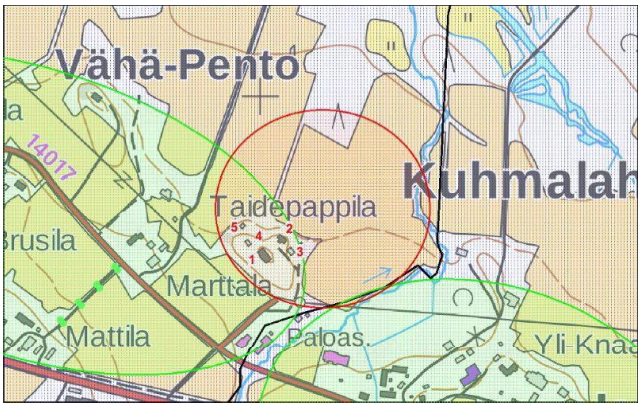

Paunula karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Paunula (Taidepappila)
Inventointinumero	2016/0015
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vähä-Pento
Kiinteistötunnus	211-497-8-2
Osoite	Taidetie 19
Inventointipäivämäärä	14.06.2016

Kuvaus

Paunula sijaitsee peltojen ympäröimällä kukkulalla Kivisalmentien pohjoispuolella. Pihaan johtaa Taidetie niminen tie Kivisalmentieltä. Kuusirivin rajaamaan pihapiiriin kuuluu päärakennus, toinen asuinrakennus ja kolme talousrakennusta. Puistomaisella, hieman villiintyneellä pihamaalla kasvaa kookkaita jalopuita, sireeniä, ruusuja ja muita pensaita, omenapuita, marjapensaita ja perennoja. Sinne on tehty elämyksellinen taidepolku. Pihasta avautuu maisemat ympäröiville pelloille ja Kivisalmentielle. Pihapiiri näkyy peltojen yli maantieltä 325.

Vähä-Pennon kylän kantatalo Paunula mainitaan ensimmäisen kerran vuoden 1540 maakirjassa. Se on sijainnut alkujaan hieman lännempänä, nykyisen Marttalan kohdalla tiiviissä ryhmäkylässä. Paunula on toiminut 1656 alkaen kappalaisen virkatalona, myöhemmin Kuhmalahden pappilana. Aiemman inventoinnin mukaan Paunulan ja Marttalan rakennuksia tuhoutui tulipalossa 1700-luvun puolivälissä. Paunulan torpaksi on vuodesta 1840 alkaen mainittu Hakamäki. Isonjaon järjestelyn kartassa vuodelta 1872 Paunulan tontti sijaitsee jo nykyisellä paikallaan. Paunulasta on 1900-luvulla lohkottu maata seuraavasti: Hakamäki jaettu 1926, Kenkimäki ja Mansikkaniemi 1953 (siirtokarjalaisille). Nykyinen Kuhmalahden vanhan pappilan, uusrenessanssityylinen päärakennus on vuodelta 1891 ja se on tilan neljäs päärakennus. Vuonna 1971 keraamikot Raija ja Teemu Luoto muuttivat rakennuksen "Taidepappilaksi". Päärakennus toimii näyttely- ja ateljeetilana, vuokraajan asunto yksityisasuntona.

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (1891): lohkokiviperustus, hirsirunko, satulakatto, tiilikate, poikkipäädyt etelään ja pohjoiseen, mutterimallinen lasikuisti pohjoissivulla, T-malliset ikkunat, uusrenessanssityylinen listoitus ja koristeelliset katonkannattimet, julkisivuissa vaalea vaakalaudoitus.

2 Asuinrakennus (1930-luku?, laajennettu 1980-luvulla): satulakatto, sementtitiilikate, julkisivuissa punainen

vaakalaudoitus.

3 Vaja (1930-luku): satulakatto, sementtitiilikate, julkisivuissa punaruskea vaakalaudoitus.

4 Aitta/mankeli (siiretty): telttakatto, palahuopakate, laudoittamaton punamullattu hirsipinta, valkoiseksi maalatut päistä pyöristetyt ja ristikkäiset ikkunankehykset, kaksikerroksinen.

5 Sauna (1800-luvun loppu)

Aiemmat tutkimukset

Raitio Raine, Kuhmalahden kunnan yleispiirteinen rakennusinventointi 2001

Kuhmalahden kirkonkylän kulttuuriympäristöselvitys 2006. Arkkitehtitoimisto Eija Teivas.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Tiluskartta 1762. Kansallisarkisto.

Maakirjakartta 1635. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti ja maisemallisesti erittäin merkittävä kohde
	Vähä-Pennon kylän kantatalo Paunola on siirtynyt nykyiselle paikalleen 1800-luvulla. Tila on toiminut 1656 alkaen kappalaisen virkatalona, myöhemmin Kuhmalahden pappilana aina 1970-luvulle asti. Päärakennus on tyypillinen 1800-luvun lopun pappila ja säilyttänyt erinomaisesti uusrenessanssin tyylipiirteet ja rakennusaikansa rakennusmateriaalit. Myös pihapiirissä on nähtävissä piirteitä pappilana toimimisesta mm. tavallista komeammassa puutarhassa. Toiminut taidekeskuksena 1970-luvulta lähtien. Keskeinen sijainti mäellä Kivisalmentien varressa, avoimessa maisemassa, peltojen ympäröimänä.

Paunula rakennus 3 ja piha kuvattuna lounaasta
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Paunula rakennus 4 etelästä
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

629 : 3831 Taidepappilan päärakennus Aarne Männistö
05.09.1974

Rakennetun ympäristön kohteet

Kuhmalahdentie 176 , 2016/0016

Peltomäki rakennus 1 kaakosta
Miia Hinnerichsen 21.06.2016 00:00:00

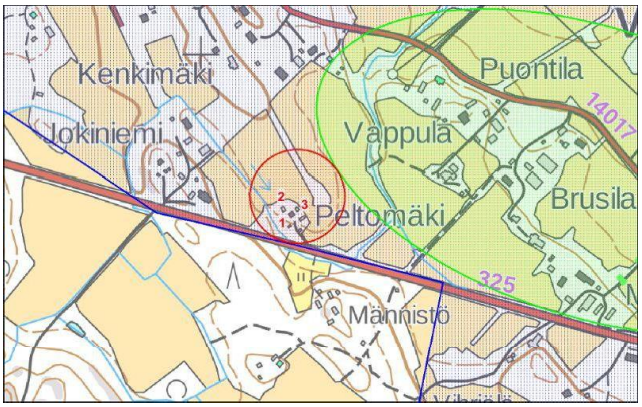

Peltomäki karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Peltomäki
Inventointinumero	2016/0016
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vähä-Pento
Kiinteistötunnus	211-497-4-7
Osoite	Kuhmalahdentie 176
Inventointipäivämäärä	21.06.2016

Kuvaus

Peltomäki sijaitsee Kuhmalahdentien (maantie 325) varressa, tien pohjoispuolella, peltojen ympäröimänä. Pihaan johtaa lyhyt pihatie maantieltä. Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus, aitta, hirsilato ja tynnyrisauna. Pihassa kasvaa muutamia kookkaita puita, tuija, sireeniä, ruusuja ja perennoja. Peltomäki on erotettu Vappulasta 1924. Se on todennäköisesti ollut viimeistään 1900-luvun alussa syntynyt Vappulan torppa tai mäkitupa, joka on itsenäistynyt 1924.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1900-luvun alku?): nurkkakiviperustus, välit ladottu umpeen luonnonkivistä, satulakatto, aaltopeltikate, hirsirunko, eteläsivulla myöhemmin lisätty pulpettikattoinen lasikuisti, julkisivuissa vajaakanttisista laudoista tehty punamullattu pystylaudoitus.

2 Aitta: satulakatto, aaltopeltikate, julkisivut osin hirttä, osin pystylautaa.

3 Lato (hirsi)

Lisäksi pihapiirissä on tynnyrisauna.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä kohde

Vähä-Pennon kylän kantatalosta Vappulasta 1924 itsenäistynyt torppa tai mäkitupa. Yhteenkuuluva rakennusryhmä kertoo 1900-luvun alun torpparin tai mäkitupalaisen asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen torpaksi tai mäkituvaksi. Maisemallisesti merkittävä sijainti aivan Kuhmalahdentien reunassa peltojen ympäröimänä.

Peltomäki rakennus 2 idästä
Miia Hinnerichsen 21.6.2016

Peltomäki rakennus 2 etelästä
Miia Hinnerichsen 21.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Kivisalmentie 105 , 2016/0017

Puontila rakennus 1 lounaasta
Miia Hinnerichsen 14.06.2016 00:00:00

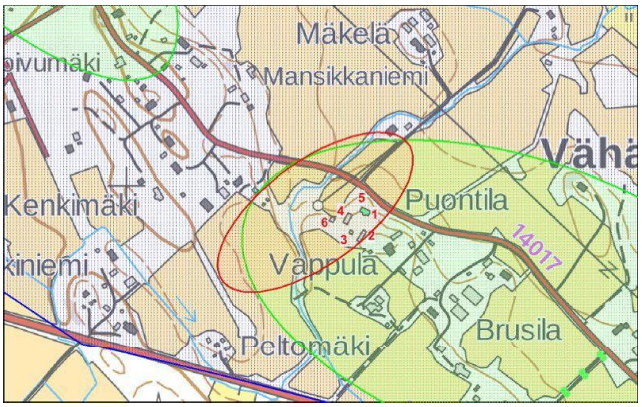

Puontila karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Puontila
Inventointinumero	2016/0017
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vähä-Pento
Kiinteistötunnus	211-497-3-22
Osoite	Kivisalmentie 105
Inventointipäivämäärä	14.06.2016

Kuvaus

Puontila sijaitsee Kivisalmentien varressa, tien eteläpuolisella mäellä, kolmelta sivulta peltojen ympäröimänä. Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus ja viisi talousrakennusta. Pihassa kasvaa omenapuita, marjapensaita, ruusuja, sireeniä ja muita pensaita sekä perennoja ja sitä ympäröivät kookkaat puut.

Vähä-Pennon kylän kantatalo Puontila mainitaan ensimmäisen kerran vuoden 1540 maakirjassa. Se on sijainnut aiemmin tiiviissä ryhmäkylässä Kivisalmentien toisella puolella, suunnilleen nykyisen Marttalan kohdalla. Nykyiselle paikalleen talo on siirtynyt ilmeisesti viimeistään 1870-luvulla isonjaon toimituksen myötä, sillä isonjaon järjestelyn karttaan vuodelta 1872 Puontilan kohdalle on merkitty tontti. 1800-luvulla Puontilan torpiksi on merkitty Koivisto (1846) ja Hettu (1825-53). Kantatalo on 1903 halottu Puontilaksi ja Toivolaksi. Puontilasta on 1900-luvulla lohkottu maata seuraavasti: Kukkamäki, Mäkelä ja Rantala 1907, Jokiniemi 1921 (itsenäistyneet mäkituvat tai torpat?).

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (1800-luvun loppu?): lohkokiviperustus, hirsirunko, satulakatto, sementtitiilikate, satulakattoinen poikkipäätymäinen lasikuisti eteläsivulla, 6 ruutuiset ikkunat, julkisivuissa vihreä vaakalaudoitus.

2 Riviaitta/liiteri: nurkkakiviperustus, satulakatto, kolmiorimahuopakate, julkisivut punamullattua hirttä, myöhemmin eteläpäätyyn rakennettu liiteri rankorakenteinen pystylaudoitettu.

3 Sauna: betoniperustus, satulakatto, sementtitiilikate, julkisivut punamullattua hirttä.

4 Karjasuoja: satulakatto, aaltopeltikate, julkivivuissa punamullattu pystypeiterimalaudoitus, päätyjen yläosat keltaiseksi maalatut, laajennettu eteläpäädystä noin 1930-luvulla.

5 Maakellari: valettua betonia

6 Riihi (?): satulakatto, aaltopeltikate, julkisivuissa punamullattu pystylaudoitus.

Kaava

Yleiskaava

Aiemmat tutkimukset

Kuhmalahden kirkonkylän kulttuuriympäristöselvitys 2006. Arkkitehtitoimisto Eija Teivas.

Raine Raitio, Kuhmalahden yleispiirteinen rakennusinventointi 2001.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Tiluskartta 1762. Kansallisarkisto.

Maakirjakartta 1635. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti ja maisemallisesti erittäin merkittävä kohde Vähä-Pennon kylän kantatalo Puontila, joka siirtynyt nykyiselle paikalleen 1800-luvun loppupuolella. 1800-luvun lopun ja 1930-lukujen välisenä aikana rakennettu pihapiiri kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet erinomaisesti rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Hieman umpipihamainen pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen maatilaksi. Keskeinen sijainti mäellä Kivisalmentien varressa, avoimessa maisemassa, peltojen ympäröimänä.

Puontila pihaa lounaasta
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Puontila rakennus 2 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Puontila rakennus 3 lännestä
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Puontila rakennus 4 koillisesta
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Pikkusaarentie 47 , 2016/0018

Rantala rakennus 1 lännestä
Miia Hinnerichsen 14.06.2016 00:00:00

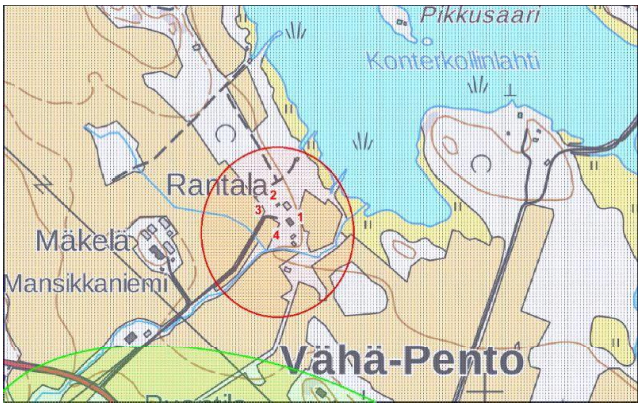

Rantala karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Rantala
Inventointinumero	2016/0018
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vähä-Pento
Kiinteistötunnus	211-497-3-7
Osoite	Pikkusaarentie 47
Inventointipäivämäärä	14.06.2016

Kuvaus

Rantala sijaitsee tasamaalla Längelmäveden rannan tuntumassa. Pihaan ajetaan peltojen halki Kivisalmentieltä pohjoiseen erkanevaa Pikkusaarentietä. Pihapiiriin kuuluu vanha asuinrakennus, aitta, navetta, sauna, maakellari ja uudet autotalli, jalasmökki ja sauna. Pihalla kasvaa muutamia kookkaita puita, hedelmäpuita, sireeniä, marjapensaita ja perennoja. Pihasta avautuu maisema ympäröiville pelloille. Rantala on erotettu Puontilasta 1907.

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (1900-luvun alku?): perustettu nurkkakiville, satulakatto, kolmiorimahuopakate, T-malliset ikkunat, yksinkertaiset valkoiset ikkunankehykset, julkisivut maalaamatonta hirttä.

2 Sauna (hirsi)

3 Navetta/karjasuoja (hirsi)

4 Riviaitta (hirsi)

Lisäksi pihapiirissä on 1980-90-luvuilla rakennetut kookas autotali ja varastorakennus, jalasmökki ja -sauna.

Kaava

Yleiskaava

Aiemmat tutkimukset

Kuhmalahden kirkonkylän kulttuuriympäristöselvitys 2006. Arkkitehtitoimisto Eija Teivas.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti ja sosiaalihistoriallisesti merkittävä kohde

Vähä-Pennon kylän kantatalosta Puontilasta 1907 jaettu tila. Yhteenkuuluva rakennusryhmä kertoo 1900-luvun pientilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen pientilaksi.

Rantalan piha kaakosta
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Rantala rakennus 2 etelästä
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Rantala rakennus 3 lännestä
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Rantala rakennus 4 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Kivisalmentie 91 , 2016/0019

Vappula rakennus 1 idästä
Miia Hinnerichsen 14.06.2016 00:00:00

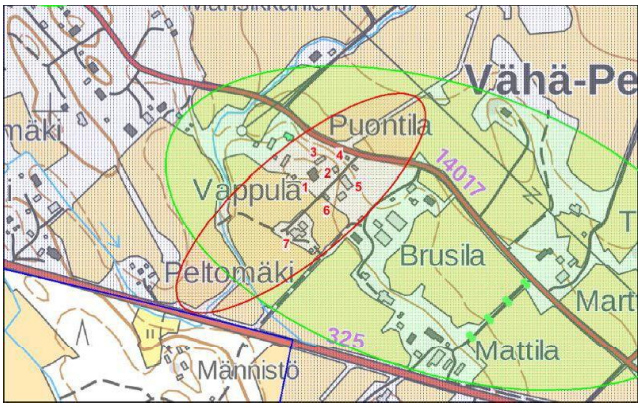

Vappula karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Vappula
Inventointinumero	2016/0019
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vähä-Pento
Kiinteistötunnus	211-497-4-27
Osoite	Kivisalmentie 91
Inventointipäivämäärä	14.06.2016

Kuvaus

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (1918): lohkokiviperustus, hirsirunko, satulakatto, tiiliprofiilipeltikate, satulakattoinen poikkipäätymäinen rakennusosa koillissivulla, rakennusosien kulmauksessa pulpettikattoinen avokuisti, kaakkoispäädyssä laajennusosa, jossa toinen avokuisti, T-malliset yläosasta pieniruutuiset jugendtyyliset ikkunat, julkisivuissa vaalea vaakalaudoitus. Rakennus on alkuperäisessä muodossaan, ei ole tehty laajennusosaa.

2 Asuinrakennus (ns. vaarin tupa)(1938): Betonisokkeli, satulakatto, aaltopeltikate, lounaissivulla pieni satulakattoinen lasikuisti, 6-ruutuiset ikkunat, julkisivuissa vaalea vaakalaudoitus, leveät keltaiseksi maalatut kulmalistoitukset, päätyihin kääntyvät räystäät, 1920-luvun puuklassismin tyylipiirteitä.

3 Riviaitta/asuintupa: nurkkakiviperustus, satulakatto, aaltopeltikate, keskellä korkea poikkipäätymäinen rakennusosa, julkisivut osin punamullattua hirttä, osin vaakalautaa.

4 Aitta/viljamakasiini: lohkokiviperustus, jyrkkä aaltopeltikatettu mansardikatto, julkisivuissa punamullattu hirsipinta.

5 Karjasuoja (1960-luku): betonisokkeli, satulakatto, aaltopeltikate, sementtiharkkorunko, vinttikerroksen osalla julkisivuissa punamullattu peiterimoitettu pystylaudoitus.

6 Sauna/liiteri: satulakatto, aaltopeltikate, saunan julkisivut punamullattua hirttä, lautarakenteinen liiteriosa lisätty kaakkoispäätyyn myöhemmin.

7 Riihi/kuivuri: satulakatto, aaltopeltikate, julkisivuissa pystylaudoitus.

Lisäksi pihapiiriin kuuluvat lato, konevaja (1960-l) ja uudempi varastohalli.

Aiemmat tutkimukset

Kuhmalahden kirkonkylän kulttuuriympäristöselvitys 2006. Arkkitehtitoimisto Eija Teivas.

Raine Raitio, Kuhmalahden yleispiirteinen rakennusinventointi 2001.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Tiluskartta 1762. Kansallisarkisto.

Maakirjakartta 1635. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti ja maisemallisesti erittäin merkittävä kohde Vähä-Pennon kylän kantatalo Vappula, joka siirtynyt nykyiselle paikalleen 1800-luvulla. 1900-luvun alkupuolen aikana rakennettu pihapiiri kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Hieman umpipihamainen pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen maatilaksi. Keskeinen sijainti mäellä Kivisalmentien ja Kuhmalahdentien välissä, avoimessa maisemassa, peltojen ympäröimänä.

Vappulan piha lännestä
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Vappula rakennus 2 lännestä
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Vappula rakennus 3 kaakosta
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Vappula rakennus 4 kaakosta
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Vappula rakennus 5 lännestä
Miia Hinnerichsen 14.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Salokankaantie 31 , 2016/0020

Haapakallio rakennus 1 lounaasta
Miia Hinnerichsen 01.06.2016 00:00:00

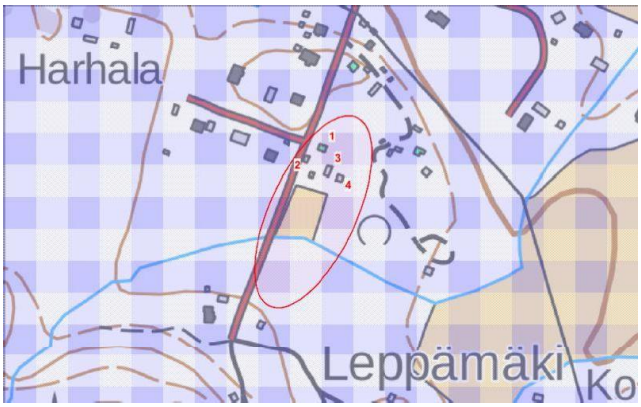

Haapakallio karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Haapakallio
Inventointinumero	2016/0020
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Iso-Pento
Kiinteistötunnus	211-490-3-6
Osoite	Salokankaantie 31
Inventointipäivämäärä	01.06.2016

Kuvaus

Haapakallion pihapiiriin kuuluu asuinrakennus ja 5 talousrakennusta. Tila sijaitsee Salokankaantien varressa, tasamaalla tien itäpuolella. hoidetulla puutarhapihalla kasvaa omenapuita, marjapensaita, sireeniä ja muita koristepensaita sekä perennoja. Haapakalliota ei näy 1902-08 laaditulla isonjaonjärjestelykartalla, joten se on syntynyt 1900-luvun alussa. Tila entinen Peltolan tilan torppa, joka on itsenäistynyt ja erotettu omaksi tilakseen 1924.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1900-luvun alku): nurkkakiviperustus, satulakatto, aaltopeltikate, julkisivuissa uusittu vaakapanelointi, eteläsivulla satulakattoinen avokuisti.

2 Aitta: nurkkakiviperustus, satulakatto, kolmiorimahuopakate, julkisivut osin punamullattua hirttä, osin punamullattua pystylautaa.

3 Karjasuoja (1960-luku?): satulakatto, aaltopeltikate, osin betoniharkkorunko, osin rankorunko, julkisivuissa osin betoniharkkoa, osin punamullattua pystylautaa.

4 Sauna: nurkkakiviperustus, satulakatto, aaltopeltikate, julkisivut maalaamatonta hirttä, salvos pitkänurkkainen.

Lisäksi kiinteistöön kuuluu uudempi pihasauna ja kiinteistön eteläosassa sijaitseva talousrakennus.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Isonjaonjärjestelykartta 1902-08. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1763. Kansallisarkisto.

Maakirjakartta 1635. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Sosiaalihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä kohde

Iso-Pennon kylän kantatalosta Peltolasta 1924 erotettu torppa. Yhteenkuuluva rakennusryhmä kertoo 1900-luvun alun torpparin asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet kohtalaisesti rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen torpaksi. Maisemallisesti merkittävä sijainti Salokankaantien reunassa.

Haapakallio rakennus 2 idästä
Miia Hinnerichsen 1.6.2016

Haapakallio rakennukset 3 ja 4 lännestä
Miia Hinnerichsen 1.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Niemenmutka 103 , 2016/0021

Haaparanta rakennus 2 lounaasta
Miia Hinnerichsen 02.06.2016 00:00:00

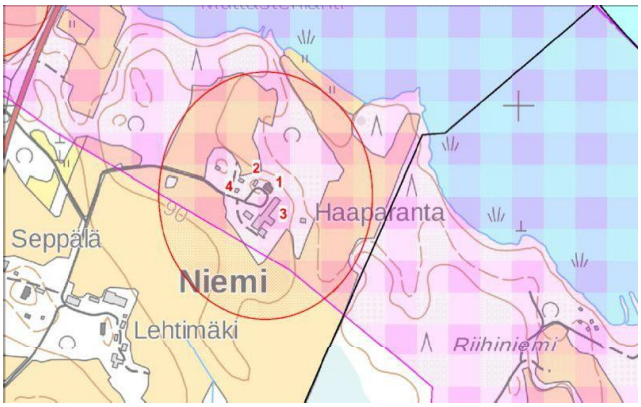

Haaparanta karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Haaparanta
Inventointinumero	2016/0021
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Iso-Pento
Kiinteistötunnus	211-490-2-11
Osoite	Niemenmutka 103
Inventointipäivämäärä	02.06.2016

Kuvaus

Haaparannan pihapiiriin kuuluu kaksi asuinrakennusta ja 6 talousrakennusta. Tila sijaitsee Iso-Pennon pohjoisosassa, ns. Niemen alueella Niemenmutka -nimisen tien päässä, Längelmäveden rannan tuntumassa. Tilakeskus on sijoittunut loivalle peltojen ympäröimälle metsäsaarekkeelle. Pihassa kasvaa kookkaita puita, omenapuita, sireeniä ja muita pensaita sekä perennoja.

Haaparanta on syntynyt, kun Iso-Pennon kylän kantatalosta Kukosta halottu osatalo Iso-Kukko 1843 halottiin kahtia Ala-Kukoksi ja Yli-Kukoksi ja Ala-Kukko puolestaan edelleen Ala-Kukoksi ja Haaparannaksi 1909. Myöhemmin Haaparanta ja eteläpuolinen Lehtimäki ostivat Ala-Kukon maat ja jakoivat ne keskenään.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1909-1910,): satulakatto, kolmiorimahuopakate, julkisivuissa keltainen vaakalaudoitus, 6-ruutuiset ikkunat, eteläsivulla lasikuisti ja avokuisti. Laajennettu itäpäätyyn tehdyllä poikkirunkoisella osalla 1930-luvulla ja pohjoispuolisella laajennusosalla 1960-luvulla.

2 Riviaitta ja vaja: satulakatto, peltikate, julkisivut punamullattua vaakalautaa, ovien kehykset valkoiset, teräväkärkiset, päistä ristikkäiset.

3 Karjasuoja ja heinäsuuli (useassa vaiheessa rakennettu 1930-1980-luvuilla): satulakatto, sementtitiilikate, julkisivuissa osin punamullattua lautaa, osin rappausta.

4 Vanha asuinrakennus (1900-luvun alku): satulakatto, kolmiorimahuopakate, julkisivuissa vaakalaudoitus, T-malliset ikkunat, L-muotoinen hirsirunko.

Lisäksi kiinteistöön kuuluu neljä muuta talousrakennusta.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Isonjaonjärjestelykartta 1902-08. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1763. Kansallisarkisto.

Maakirjakartta 1635. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä kohde Iso-Pennon kylän kantatalosta Kukosta jakamisten seurauksena syntynyt osatalo, joka perustettu nykyiselle paikalleen 1900-luvun alussa. Pihapiiri kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen maatilaksi. Keskeinen sijainti avoimessa peltomaisemassa.

Haaparanta pihaa ja rakennukset 1 sekä 3 kuvattuna lounaasta
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Haaparanta rakennus 2 kaakosta
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Haaparanta rakennus 3 lännestä
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Haaparanta rakennus 4 etelästä
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Harhalantie 34 , 2016/0022

Harhala rakennus 1 idästä
Miia Hinnerichsen 01.06.2016 00:00:00

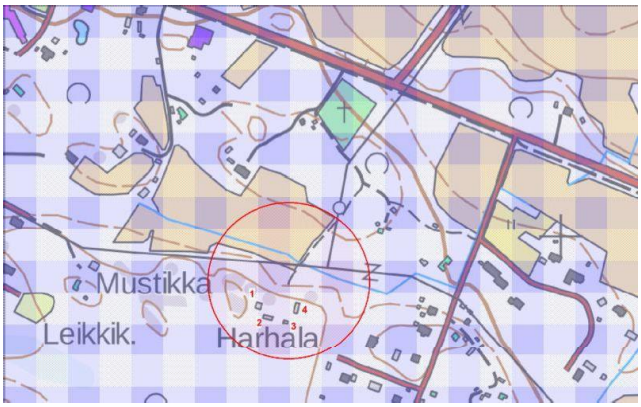

Harhala karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Harhala
Inventointinumero	2016/0022
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Iso-Pento
Kiinteistötunnus	211-490-1-249
Osoite	Harhalantie 34
Inventointipäivämäärä	01.06.2016

Kuvaus

Harhalan pihapiiriin kuuluu asuinrakennus ja 4 talousrakennusta. Tila sijaitsee kapean umpeenkasvaneen polun päässä, kallioisella mäellä metsän keskellä, uuden hautausmaan eteläpuolella. Pihassa on jäljellä perinteistä pihakasvillisuutta, muutamia koristepensaita ja kotkansiipisaniaisia.

Harhala on entinen Yli-Knaapin kantatalon torppa. Harhala mainitaan Yli-Knaapin torppana jo 1807, mutta karttojen mukaan se ei ole sijainnut nykyisellä paikallaan ennen kuin 1900-luvun alussa. Tila on itsenäistynyt ja erotettu omaksi tilakseen 1923. 1920-luvulla Harhalassa asui "sutari" Oskari Harhala perheineen. Nykyinen asuinrakennus rakennettiin 1940-50-luvun vaihteessa.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1940-50-luku): betoniperustus, satulakatto, aaltopeltikate, lyhyt noppamainen puolitoistakerroksinen runko, julkisivuissa keltainen peiterimoitettu pystylaudoitus, 6-ruutuiset ikkunat, itäsivulla satulakattoinen kuisti.

2 Riviaitta (1940-50-luku): satulakatto, aaltopeltikate, julkisivut punamullattua pystylautaa.

3 Sauna (1940-50-luku): satulakatto, kolmiorimahuopakate, julkisivut punamullattua peiterimoitettua pystylautaa.

4 Karjasuoja (1900-luvun alku): satulakatto, kolmiorimahuopakate, julkisivut punamullatulla hirsipinnalla, pitkänurkkainen salvos, pohjoispäässä rankorakenteinen, pystylaudoitettu jatko-osa, ovien kehykset valkoiset, päistä ristikkäiset.

Kulttuurihistorialliset arvot

Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Arvojen perustelu	Sosiaalihistoriallisesti merkittävä kohde

Iso-Pennon kylän kantatalosta Yli-Knaapista 1923 erotettu torppa. Yhteenkuuluva rakennusryhmä kertoo 1900-luvun alkupuolen torpparin asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen torpaksi.

Harhalan pihaa sekä rakennukset 1 ja 2 pohjoisesta kuvattuna
Miia Hinnerichsen 1.6.2016

Harhalan rakennus 3 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 1.6.2016

Harhala rakennus 4 lännestä
Miia Hinnerichsen 1.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Kanilantie 13 , 2016/0023

Kanilan rakennus 1 kaakosta
Miia Hinnerichsen 02.06.2016 00:00:00

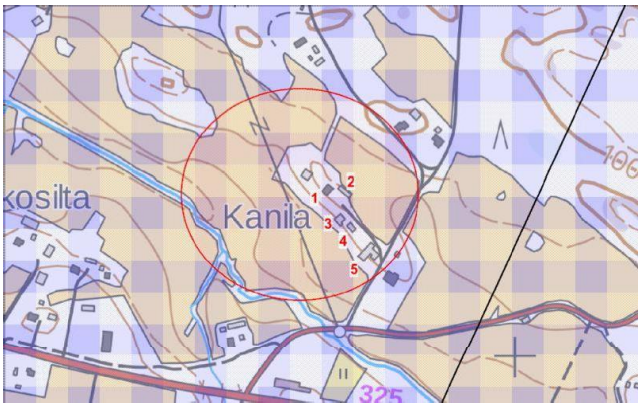

Kanila karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Kanila
Inventointinumero	2016/0023
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Iso-Pento
Kiinteistötunnus	211-490-1-251
Osoite	Kanilantie 13
Inventointipäivämäärä	19.08.2016

Kuvaus

Kanilan pihapiiriin kuuluu asuinrakennus ja 5 talousrakennusta. Tila sijaitsee Pohjantien (maantie 325) pohjoispuolella Kanilantien varressa pitkänomaisella peltosaarekkeella. Pihassa kasvaa kookkaita puita, sireeniä, ruusuja ja muita pensaita sekä perennoja.

Kanila on syntynyt 1763, kun kantatalo Seppälä halottiin Seppäläksi ja Kanilaksi, Kanila puolestaan jaettiin 1889 Ylä- ja Ala-Kanilaksi. Ala-Kanila (nykyisin Kanila) sijaitsi aluksi tiiviissä ryhmäkylässä nykyisen Yli-Knaapin tietämillä, josta se siirrettiin 1900-luvun alussa kirkon länsipuolelle ja viimeistään 1930-luvulla nykyiselle paikalleen.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1930-luku?): betoniperustus, satulakatto, sementtitiilikate, julkisivuissa peruskorjauksen aikainen karaattilevytys.

2 Riviaitta: satulakatto, aaltopeltikate, julkisivut punamullattua peiterimoitettua pystylautaa, ovien kehykset valkoiset, päistä ristikkäiset.

3 Talousrakennus: satulakatto, sementtitiilikate, julkisivuissa punamullattu vaakalaudoitus, ovien ja ikkunoiden kehykset valkoiset, päistä ristikkäiset.

4 Konevaja: satulakatto, aaltopeltikate, julkisivut punamullattua pystylautaa.

5 Talousrakennus: useassa osassa rakennettu, satulakatto, kolmiorimahuopakate, julkisivut punamullattua pystylautaa.

Lisäksi kiinteistöön kuuluu viides asuinrakennuksen länsipuolella sijaitseva talousrakennus.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Isonjaonjärjestelykartta 1902-08. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1763. Kansallisarkisto.

Maakirjakartta 1635. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Sosiaalihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä kohde
	Iso-Pennon kylän kantatalosta Seppälästä jakamisten seurauksena syntynyt osatalo, joka siirtynyt nykyiselle paikalleen 1900-luvun alkupuolella. Pihapiiri kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa tyypilliseksi 1900-luvun alkupuolen maatilaksi. Keskeinen sijainti avoimessa peltomaisemassa.

Kanilan pihatie luoteeseen
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Kanila rakennus 2 lounaasta
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Kanila rakennus 3 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Puntarinraitti 160 , 2016/0024

Karhulan pihaa ja rakennukset 1 sekä 2 idästä
Miia Hinnerichsen 02.06.2016 00:00:00

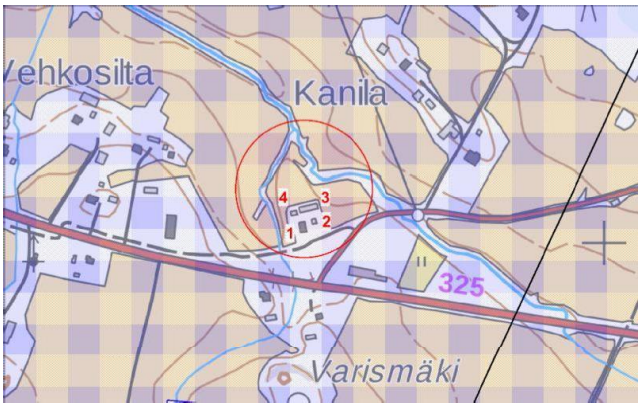

Karhula karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Karhula
Inventointinumero	2016/0024
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Iso-Pento
Kiinteistötunnus	211-490-3-12
Osoite	Puntarinraitti 160
Inventointipäivämäärä	02.06.2016

Kuvaus

Karhulan pihapiiriin kuuluu asuinrakennus ja 3 talousrakennusta. Tila sijaitsee Pohjantien (maantie 325) pohjoispuolella, entisen kylänraitin (Puntarinraitti) varressa, joka nykyisin toimii kevyenliikenteen väylänä. Pihan koillispuolitse virtaa karhuoja ja luoteispuolitse karhuojasta haarautuva kapeampi oja. Pihaa rajaa etelästä pensasaita. Nurmipintaisella pihalla kasvaa muutamia kookkaita puita, marjapensaita ja koristepensaita. Piha vaikuttaa koneellisesti tasatulta. Karhula on 1935 lohkottu Peltolasta.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1920-30-luku): lohkokiviperustus, päistä aumattu satulakatto, tiilikate, julkisivuissa keltainen vaakalaudoitus, 6-ruutuiset ikkunat, valkoiset hieman jugendtyyliset ikkunankehykset, itäsivulla kookas lasikuisti, jossa pieniruutuiset ikkunat.

2 Riviaitta: satulakatto, kolmiorimahuopakate (alla päre), hirsirunko, julkisivut punamullattua hirttä.

3 Karjasuoja ja lato: betoniperustus, satulakatto, aaltopeltikate, julkisivuissa peiterimoitettu pystylaudoitus, länsipäässä matalampi navettaosa, itäpäässä korkeampi lato, eteläpuolella pyöreä sementtitiilistä muurattu rehusäiliö.

4 Verstasrakennus: satulakatto, kolmiorimahuopakate (alla päre), hirsirunko, julkisivut punamullattua lautaa.

Aiemmat tutkimukset

Kuhmalahden kirkonkylän kulttuuriympäristöselvitys 2006. Arkkitehtitoimisto Eija Teivas.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Isonjaonjärjestelykartta 1902-08. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1763. Kansallisarkisto.

Maakirjakartta 1635. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Ympäristöarvo maisemallisesti keskeinen sijainti

Arvojen perustelu Maisemallisesti merkittävä kohde

Iso-Pennon kylän kantatalosta Peltolasta 1935 erotettu osatalo. Pihapiiri kertoo 1900-luvun alkupuolen maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa tyypilliseksi 1900-luvun alkupuolen maatilaksi. Keskeinen sijainti avoimessa peltomaisemassa, maantien 325 tuntumassa.

Karhula rakennus 2 lounaasta
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Karhula rakennus 3 etelästä
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Karhula rakennus 4 kaakosta
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Peltolantie 70 , 2016/0025

Koivuoja rakennus 1 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 02.06.2016 00:00:00

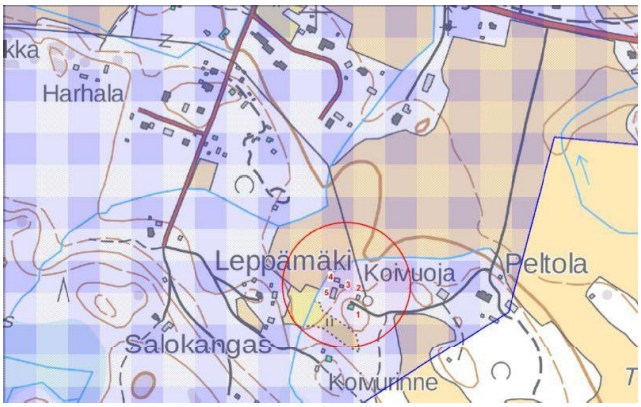

Koivuoja karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Koivuoja
Inventointinumero	2016/0025
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Iso-Pento
Kiinteistötunnus	211-490-3-23
Osoite	Peltolantie 70
Inventointipäivämäärä	02.06.2016

Kuvaus

Koivuojan tila sijaitsee maantieltä 325 etelään erkanevan Peltolantien päässä. Tila sijaitsee pienellä mäellä puuston suojassa. Siihen kuuluu asuinrakennus ja 4 piharakennusta. Pihassa kasvaa muutamia pihlajia, omenapuita, marjapensaita, sireeniä ja muita koristepensaita sekä perennoja. Tilaa ei ole merkitty 1902-08 kartalle. Koivuoja on lohkottu Peltolasta 1939.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1930-luku?): betoniperustus, satulakatto, aaltopeltikate, noppamainen puolitoistakerroksinen runko, julkisivuissa keltainen peiterimoitettu pystylaudoitus, 6-ruutuiset ikkunat, ruskeat yksinkertaiset ikkunankehykset, pohjoissivulla korkea satulakattoinen kuisti.

2 Aitta: satulakatto, aaltopeltikate, julkisivuissa alaosalla punainen, yläosalla keltainen peiterimoitettu pystylaudoitus.

3 Sauna: satulakatto, aaltopeltikate, hirsirunko, julkisivut punamullattua hirttä.

4 Liiteri: satulakatto, huopakate, rankorunko, julkisivuissa punamullattu pystylauta.

5 Karjasuoja ja lato: karjasuojan osalla betoniperustus, satulakatto, aaltopeltikate, julkisivuissa punainen peiterimoitettu pystylaudoitus.

Aiemmat tutkimukset

Kuhmalahden kirkonkylän kulttuuriympäristöselvitys 2006. Arkkitehtitoimisto Eija Teivas.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Isonjaonjärjestelykartta 1902-08. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1763. Kansallisarkisto.

Maakirjakartta 1635. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti ja sosiaalihistoriallisesti merkittävä kohde Peltolan kantatalosta 1939 erotettu uudistila. Yhteenkuuluva rakennusryhmä kertoo 1900-luvun pientilan asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet erinomaisesti rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen pientilaksi.

Koivuoja rakennus 2 lounaasta
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Koivuoja rakennukset 3 ja 4 etelästä
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Koivuoja rakennus 5 koillisesta
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Maljastentie 279 , 2016/0026

Koivusalo rakennukset 2 ja 1 lounaasta
Miia Hinnerichsen 02.06.2016 00:00:00

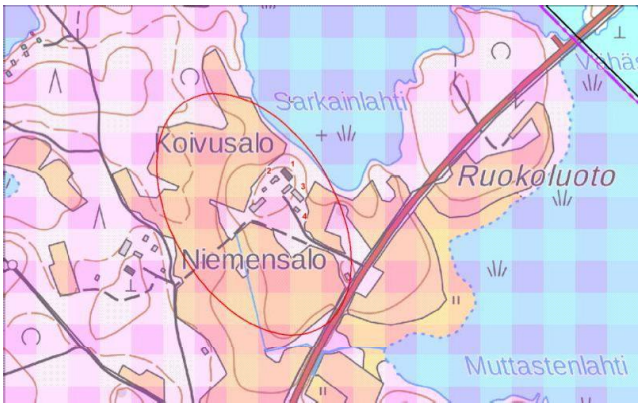

Koivusalo nimi karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Koivusalo
Inventointinumero	2016/0026
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Iso-Pento
Kiinteistötunnus	211-490-2-5
Osoite	Maljastentie 279
Inventointipäivämäärä	02.06.2016

Kuvaus

Koivusalon pihapiiriin kuuluu kaksi asuinrakennusta ja 5 talousrakennusta. Tila sijaitsee Iso-Pennon pohjoisosassa, ns. Niemen alueella Maljastentiestä länteen erkanevan pihatien päässä, loivalla mäellä, Längelmäveden Sarkainlahden tuntumassa, peltojen ympäröimänä. Pihaan kuljettiin aiemmin lounaispuolisen Niemensalon kautta. Nykyinen pihatie on tehty sen jälkeen, kun Eräjärvelle vievä maantie 1964 valmistui. Pihassa kasvaa muutamia nuorehkoja puita, omenapuita, koristepensaita sekä perennoja.

Koivusalo on syntynyt 1909, kun Iso-Pennon kylän kantatalosta Kukosta halottu osatalo Iso-Kukko 1843 halottiin kahtia Ala-Kukoksi ja Yli-Kukoksi ja Yli-Kukko puolestaan edelleen Yli-Kukoksi ja Koivusaloksi 1909. Tilakeskus on muodostunut nykyiselle paikalleen 1900-luvun alussa.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1909): lohkokiviperustus, satulakatto, tiiliprofiloitu peltikate, julkisivuissa keltainen peiterimoitettu pystylaudoitus, 6-ruutuiset ikkunat, lounaissivulla sisäänvedetty lasikuisti. Laajennettu kaakkoispäädystä runkoa jatkamalla, laajennusosassa betonisokkeli. Vanhassa osassa vinttikerroksen laudoituksen alapäässä sahalaita.

2 Asuinrakennus ja riviaitta: satulakatto, kolmiorimahuopakate, hirsirunko, julkisivut punamullatulla hirsipinnalla. Koillispäädyssä pieni asuinrakennus, jolla 6-ruutuiset ikkunat ja pulpettikattoinen keltaiseksi maalattu vaakalaudoitettu kuisti. Lounaissivuun rakennettu kiinni riviaitta, jolla vastakkainen harjasuunta ja valkoiset, teräväkärkiset, päistä ristikkäiset ovien kehykset.

3 Karjasuoja (1952): satulakatto, sementtitiilikate, betonitiilirunko, vintin osalla julkisivuissa punamullattu peiterimoitettu pystylaudoitus.

4 Riihi: loiva satulakatto, aaltopeltikate, julkissivut osin punamullattua hirttä osin pystylautaa, länsipääsyssä pulpettikattoinen laajennusosa. rakennusta on myös korotettu ja se toimii nykyisin varastona.

Lisäksi kiinteistöön kuuluu kaksi muuta talousrakennusta.

Aiemmat tutkimukset

Raine Raitio, Kuhmalahden yleispiirteinen rakennusinventointi 2001.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Isonjaonjärjestelykartta 1902-08. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1763. Kansallisarkisto.

Maakirjakartta 1635. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä kohde Iso-Pennon kylän kantatalosta Kukosta jakamisten seurauksena syntynyt osatalo, joka perustettu nykyiselle paikalleen 1900-luvun alussa. Pihapiiri kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet kohtalaisesti rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen maatilaksi. Melko näkyvä sijainti avoimessa peltomaisemassa.

Koivusalo rakennus 3 lounaasta
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Koivusalo rakennus 4 lännestä
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Kirkkotie 37 , 2016/0027

Kirkko kaakosta
Miia Hinnerichsen 01.06.2016 00:00:00

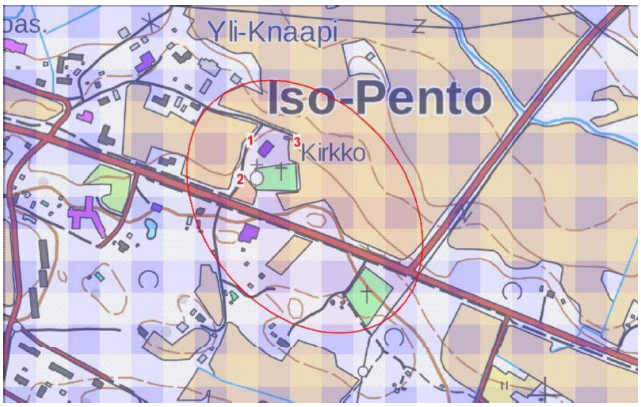

Kirkko karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Kuhmalahden kirkko
Inventointinumero	2016/0027
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Iso-Pento
Kiinteistötunnus	211-490-2-2
Osoite	Kirkkotie 37
Kohdetyyppi	kirkollinen
Inventointipäivämäärä	01.06.2016

Kuvaus

Kuhmalahden kirkko sijaitsee Iso-Pennon kylän keskellä, vanhan kyläraitin, nykyisen Kirkkotien ja maantien 325 tuntumassa, laajojen peltoaukeiden ympäröimänä. Kirkkorakennuksen lisäksi kiinteistöön kuuluu kellotapuli ja vaatimaton huoltorakennus. Kirkon eteläpuolella on vanha hautausmaa. Kirkkoa ja hautausmaata ympäröi kaunis luonnonkivistä ladottu kiviaita 1800-luvulta. Eteläpuolella on sorapintainen parkkialue.

Kuhmalahden ensimmäinen puukirkko rakennettiin 1664. Seurakunnan nykyinen, järjestyksessä kolmas kirkko rakennettiin puusta vuosina 1845-1846 intendentinkonttorissa laadittujen piirustusten mukaan. Rakennusmestarina oli pälkäneläinen Aatami Lindén. Aikaisempaan puukirkkoon liittynyt tapuli on rakennettu vuosina 1780-1782 eräjärveläisen Matti Åkerblomin toimesta. Kuhmalahden vanha kirkkoherranpappila (Paunula) sijaitsee länsipuolisessa Vähä-Pennon kylässä.

Rakennukset:

1 Kuhmalahden kirkko (1846): puukirkko, pitkäkirkko, satulakatto, suorakaide hirsirunko, päädyissä runkohuonetta matalammat satulakattoiset osat, joista toisessa on sakaristo. Julkisivut empiretyyliset: keltainen vaakalaudoitus, julkisivuja jäsentävät pilasterit ja kaksikerroksiset pyörökaariset ikkunat.

2 Kellotapuli (1782): Kaksinivelinen tapuli, jota kattaa muhkea sipuli.

3 Huoltorakennus (1950-80-luku): betoniperustus, loiva satulakatto, peltikate, rankorunko, julkissivuissa punaiseksi maalattu vaakalaudoitus.

Seurakunnan toimintaan kirkonkylällä liittyvät oleellisesti myös maantien toisella puolella sijaitseva 2000-luvulla

rakennettu seurakuntatalo Pentosali sekä hieman idempänä sijaitseva uusi hautausmaa.

Aiemmat tutkimukset

Raitio Raine, Kuhmalahden kunnan yleispiirteinen rakennusinventointi 2001

Kuhmalahden kirkonkylän kulttuuriympäristöselvitys 2006. Arkkitehtitoimisto Eija Teivas.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Museovirasto, Kulttuuriympäristö rekisteriportaali, Rakennusperintörekisteri. http://kulttuuriymparisto.nba.fi/

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Isonjaonjärjestelykartta 1902-08. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1763. Kansallisarkisto.

Maakirjakartta 1635. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	kirkkohistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Arkkitehtonisesti, kirkkohistoriallisesti ja sekä maisemallisesti erittäin merkittävä kohde Viimeistään keskiajalla syntyneen Iso-Pennon kylän maamerkki, puukirkko (1846), kellotapuli (1782) ja vanha hautausmaa. Maisemallisesti erittäin keskeinen sijainti kirkonkylällä, Kirkkotien, entisen kylänraitin varressa sekä laajassa avoimessa peltomaisemassa. Lähes esteettömät näkymät myös alueen pääliikenneväylälle, maantielle 325.

Kirkko ja tapuli lännestä
Miia Hinnerichsen 1.6.2016

Kirkkomaa ja tapuli koillisesta
Miia Hinnerichsen 1.6.2016

Minttu : VAR 5770 Kirkko.

Rakennetun ympäristön kohteet

Kallentie 10 , 2016/0028

Mustikka rakennus 1 koillisesta
Miia Hinnerichsen 01.06.2016 00:00:00

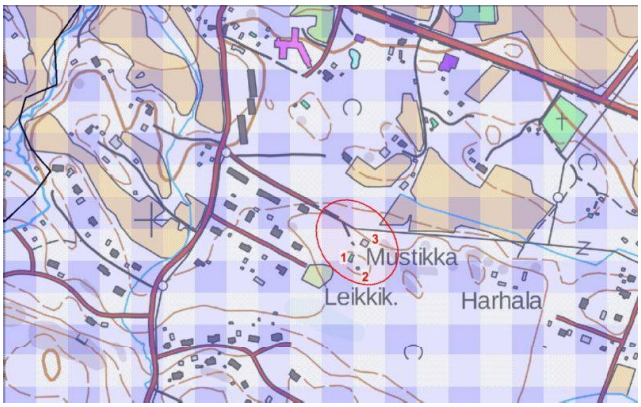

Mustikka karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Mustikka
Inventointinumero	2016/0028
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Iso-Pento
Kiinteistötunnus	211-490-1-187
Osoite	Kallentie 10
Inventointipäivämäärä	01.06.2016

Kuvaus

Mustikan pihapiiriin kuuluu asuinrakennus ja 2 talousrakennusta. Tila sijaitsee Iso-Pennon tiestä itään erkanevan Kallentien päässä, mäellä metsän keskellä. Pihaan johtaa kapea lähes umpeenkasvanut polku. Pihassa on jäljellä perinteistä pihakasvillisuutta, sireeniä, ruusuja, koristepensaita sekä perennoja.

Mustikka on entinen Yli-Knaapin kantatalon torppa. Mustikka mainitaan Yli-Knaapin torppana jo 1822, mutta karttojen mukaan se ei ole sijainnut nykyisellä paikallaan ennen kuin 1900-luvun alussa. Tila on itsenäistynyt ja erotettu omaksi tilakseen 1923. Alkujaan Mustikalle kuljettiin nykyisen Lehtitien kautta. Tie jatkui tuolloin Mustikalle ja siitä edelleen metsään kohti kaakkoa.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1900-luvun alku): satulakatto, kolmiorimahuopakate, paritupatyyppinen hirsirunko, julkisivuissa peiterimoitettu pystylaudoitus, 6-ruutuiset ikkunat, eteläpäädyssä poikkipäätymäinen myöhempi laajennusosa.

2 Sauna: satulakatto, kolmiorimahuopakate, hirsirunko, julkisivut punamullattua hirttä, 4-ruutuiset ikkunat, pohjoissivulla satulakattoinen kuisti, jossa peiterimoitettu pystylaudoitus.

3 Karjasuoja (1960-luku?): satulakatto, aaltopeltikate, betoniharkkorunko.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Isonjaonjärjestelykartta 1902-08. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1763. Kansallisarkisto.

Maakirjakartta 1635. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti ja sosiaalihistoriallisesti merkittävä kohde

Iso-Pennon kylän kantatalosta Yli-Knaapista 1923 erotettu torppa. Yhteenkuuluva rakennusryhmä kertoo 1900-luvun alkupuolen torpparin asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen torpaksi.

Mustikka rakennus 2 luoteesta
Miia Hinnerichsen 1.6.2016

Mustikka rakennus 3 etelästä
Miia Hinnerichsen 1.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Pohjantie 722 , 2016/0029

Myllärinmäki rakennus 1 lounaasta
Miia Hinnerichsen 02.06.2016 00:00:00

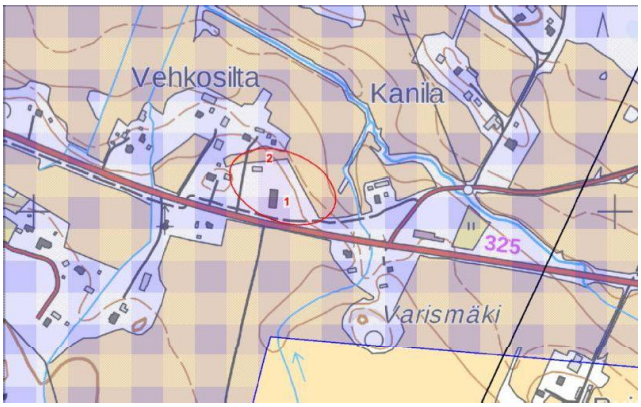

Myllärinmäki karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Myllärinmäki
Inventointinumero	2016/0029
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Iso-Pento
Kiinteistötunnus	211-490-1-35
Osoite	Pohjantie 722
Inventointipäivämäärä	02.06.2016

Kuvaus

.Myllärinmäki sijaitsee aivan maantien 325 varressa, tien pohjoispuolella. Pihapiiriin kuuluu entinen kansakoulurakennus ja piharakennus. Ajotie pihaan tulee suoraan maantieltä kevyenliikenteen väylän yli. Piha on tasainen ja suureksi osaksi sorapintainen ja siellä kasvaa muutamia moderneja koristepensaita, kuten tuijia.

Samalla paikalla sijaitsi kuhmalahtelaisen myllärin Erik Lindroosin 1872 rakentama tuulimylly ja asuinrakennus piharakennuksineen. Vielä 1900-luvun alussa myllyä ja pientä kauppaa (nuuskakauppa) piti mylläri Juho Mäkinen. 1947 tontille valmistui Iso-Pennon uusi kansakoulu. Uuden koulun suunnittelu oli aloitettu jo 1920-luvulla, minkä vuoksi koulu on rakennettu 1920-luvun koulujen tyyppipiirustusten mukaan. Tontti uutta koulua varten saatiin vuonna 1938 ja koulun piirustukset hyväksyttiin vuonna 1939, mutta rakentaminen aloitettiin vasta vuonna 1941. Sotien vuoksi sen valmistuminen venyi vuoteen 1947. Kansakoulu lopetti toimintansa 1975. Koulu oli jonkin aikaa kerho- ja monitoimitilana, nykyisin se on asuinkäytössä.

Pihapiirin rakennukset:

1 Kansakoulu (1947): betoniperustus, satulakatto, sementtitiilikate, hirsirunko, julkisivuissa keltainen peiterimoitettu pystylaudoitus, länsisivulla kolme satulakattoista, pilarien kannattamaa satulakattoista sisäänkäyntikatosta.

2 Piharakennus (1940-luku): satulakatto, kolmiorimahuopakate, osin hirsi-, osin rankorunko, julkisivut osin hirttä, osin punamullattua pystylautaa. Rakennuksessa on ollut sauna, navetta ja ulkohuoneet.

Aiemmat tutkimukset

Kuhmalahden kirkonkylän kulttuuriympäristöselvitys 2006. Arkkitehtitoimisto Eija Teivas.

Raine Raitio, Kuhmalahden yleispiirteinen rakennusinventointi 2001.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Isonjaonjärjestelykartta 1902-08. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1763. Kansallisarkisto.

Maakirjakartta 1635. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sivistyshistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sivistyshistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä kohde Iso-Pennon entinen kansakoulu, joka valmistunut 1947 sekä saman ikäinen koulun piharakennus. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Maisemallisesti erittäin keskeinen sijainti päätien, maantien 325 varressa, avoimessa peltomaisemassa.

Myllärinmäen piha etelästä
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Niemensalontie 43 , 2016/0030

Niemensalo rakennus 1 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 02.06.2016 00:00:00

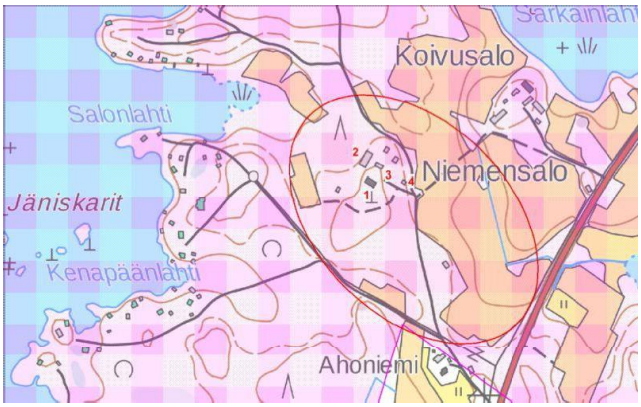

Niemensalo karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta

Nimi	Niemensalo
Inventointinumero	2016/0030
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Iso-Pento
Kiinteistötunnus	211-490-4-88
Osoite	Niemensalontie 43
Inventointipäivämäärä	02.06.2016

Kuvaus

Niemensalon pihapiiriin kuuluu asuinrakennus ja 8 talousrakennusta. Tila sijaitsee Iso-Pennon pohjoisosassa, ns. Niemen alueella Maljastentiestä länteen erkanevan Niemensalontien varressa, loivalla mäellä, peltoaukean laidalla. Hoidetussa pihassa kasvaa pihlaja, sireeniä, marjapensaita sekä runsaasti perennoja.

Niemensalo on muodostunut nykyiselle paikalleen 1920-luvulla. Tila on lohkottu Seppälän kantatilasta 1927. Tilasta on lohkottu 1950-80-luvuilla useita tontteja ilmeisesti kesämökkitonteiksi.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1922): taite-/mansardikatto, aaltopeltikate, julkisivuissa uusittu keltainen vaakalaudoitus, uusitut ikkunat, pohjoissivulla kookas satulakattoinen kuisti. Laajennettu länsipäädystä matalammalla loivan satulakattoisella lomalaudoitetulla rakennusosalla.

2 Karjasuoja (1920-luku): satulakatto, aaltopeltikate, lohkokivirunko, vintin osalla julkisivuissa punamullattu pystylaudoitus, pohjoispäässä lautarunkoinen rakennusosa, itäsivulla pyöreä sementtitiilistä muurattu rehutorni.

3 Riviaitta: satulakatto, aaltopeltikate, julkisivuissa punamullattu laudoitus, jatkettu molemmista päistä vajoilla.

4 Aitta: loiva satulakatto, aaltopeltikate, julkissivut punamullattua hirttä, lyhyet nurkat, lohenpyrstösalvos.

Lisäksi kiinteistöön kuuluu kaksi latoa, riihi, kuivuri ja pieni 1939 siirtolaisille rakennettu asuinrakennus.

Aiemmat tutkimukset

Raine Raitio, Kuhmalahden yleispiirteinen rakennusinventointi 2001.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Isonjaonjärjestelykartta 1902-08. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1763. Kansallisarkisto.

Maakirjakartta 1635. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä kohde Iso-Pennon kylän kantatalosta Seppälästä halottu osatalo, joka perustettu nykyiselle paikalleen 1920-luvun alussa. Pihapiiri kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiirin rakennukset ovat asuinrakennusta lukuun ottamatta säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen maatilaksi. Melko näkyvä sijainti avoimessa peltomaisemassa.

Niemensalon piha länteen
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Niemensalo rakennus 2 etelästä
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Niemensalo rakennus 3 etelästä
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

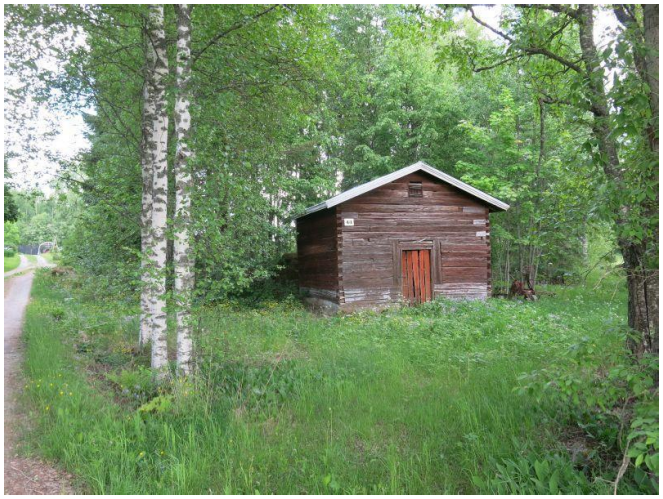

Niemensalo rakennus 4 kaakosta
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Peltolantie 45 , 2016/0031

Peltola rakennus 1 idästä
Miia Hinnerichsen 02.06.2016 00:00:00

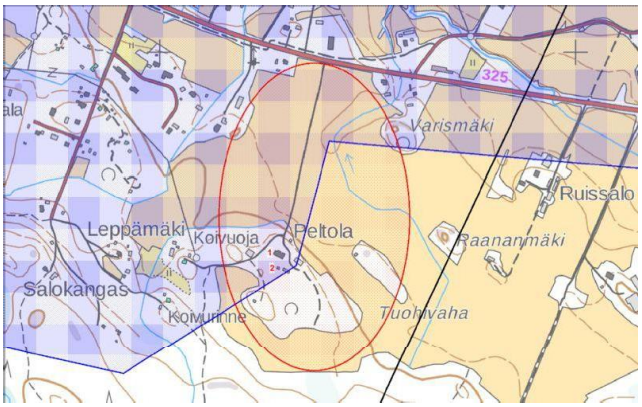

Peltola nimi karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Peltola
Inventointinumero	2016/0031
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Iso-Pento
Kiinteistötunnus	211-490-3-62
Osoite	Peltolantie 45
Inventointipäivämäärä	02.06.2016

Kuvaus

Peltola sijaitsee maantieltä 325 etelään erkanevan alkuosaltaan viivasuoran Peltolantien mutkassa, loivalla mäellä, laajan peltoaukean laidalla. Pihapiirissä on säilynyt päärakennus ja sauna. Pihassa kasvaa komeita lehtipuita, omenapuita, sireeniä, ruusuja ja muita koristepensaita sekä runsaasti perennoja. Pihapiirin ympärillä on runsaasti katajia.

Peltola on syntynyt, kun Iso-Pennon kylän kantatila Kukko halottiin 1553 Iso-Kukoksi ja Wähä-Kukoksi eli Peltolaksi. Peltola sijaitsi aluksi tiiviisti rakennetulla kylätontilla nykyisen Yli-Knaapin tietämillä. Nykyiselle paikalleen tila on siirtynyt isonjaonjärjestelyn seurauksena 1908. Nykyisen päärakennuksen rakentamisessa kerrotaan käytetyn kirkonkylälle 1880-luvulla rakennetun Peltolan vanhan päärakennuksen hirsiä. Iso-Pennon Peltola on ollut kestikievarina, joko kirkonkylässä tai muutettuaan nykyiselle paikalle.

Peltolasta on 1900-luvun aikana lohkottu maata seuraavasti: Riihiniitty, Tiensivu, Haavisto, Leppämäki 1922 (itsenäistyneet torpat), Haapakallio 1924, Mäenpää 1926, Mäntysalo 1930, Koivurinne, Karhula, Kallio 1935, Rajala, Pirkanpelto 1938, Koivuoja 1939, Haaparanta 1950 sekä muutamia paloja vielä 1960-luvulla ja sen jälkeen.

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (1908): satulakatto, aaltopeltikate, hirsirunko, julkisivuissa vaalea vaakalaudoitus, päätyjen osalla viistolaudoitus ja koristelistoitus, pää- ja vinttikerroksen välissä kapea pystypaneloitu osa, 6-ruutuiset ikkunat. Pohjoissivulla kaksi täyskorkeaa kookasta poikkipäätyä, joista toisessa avokuisti. Pulpettikattoinen sisäänkäyntikuisti myös rakennuksen itäpäädyssä.

2 Sauna (1900-luvun alku): satulakatto, sementtitiilikate, hirsirunko, julkisivut punamullattua vaakalaudoitusta.

Lisäksi pihapiirissä on nuoremmat aittamökki ja kaksi muuta talousrakennusta.

Aiemmat tutkimukset

Kuhmalahden kirkonkylän kulttuuriympäristöselvitys 2006. Arkkitehtitoimisto Eija Teivas.

Raine Raitio, Kuhmalahden yleispiirteinen rakennusinventointi 2001.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Suomen maatilat. 2 osa, Hämeen lääni. Porvoo 1931.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Isonjaonjärjestelykartta 1902-08. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1763. Kansallisarkisto.

Maakirjakartta 1635. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti ja maisemallisesti erittäin merkittävä kohde Iso-Pennon kylän kantatalo, joka siirtynyt kyläkeskuksesta nykyiselle paikalleen 1900-luvun alussa. Pihapiiri kertoo 1900-luvun asumisen ja elämisen tavasta. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen maatilaksi. Maisemallisesti erittäin keskeinen sijainti päätien, maantien 325 varressa, avoimessa peltomaisemassa.

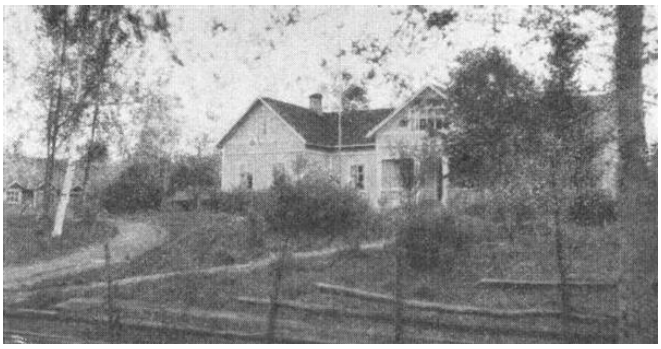

Peltolan päärakennus, kuva maatilakirjasta

Peltolan pihaa kaakkoon
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Peltola rakennus 2 luoteesta
Miia Hinnerichsen 2.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Kirkkotie 22 , 2016/0032

Yli-Knaapi rakennus 1 kaakosta
Miia Hinnerichsen 01.06.2016 00:00:00

Yli-Knaapi karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Yli-Knaapi
Inventointinumero	2016/0032
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Iso-Pento
Kiinteistötunnus	211-490-1-156
Osoite	Kirkkotie 22
Inventointipäivämäärä	01.06.2016

Kuvaus

Yli-Knaapi sijaitsee Kuhmalahden kirkonkylässä vanhan kyläraitin, nykyisen Kirkkotien varressa, laajojen peltoaukeiden laidalla. Tien eteläpuolella sijaitsee Yli-Knaapin uudempi keltatiilinen asuinrakennus ja konehalli. Tien pohjoispuolella on vanha päärakennus sekä talousrakennukset. Pihan länsilaidalla on säilynyt Ala- ja Yli-Knaapin välistä vanhaa kiviaitaa. Pihapiirissä kasvaa kookasta puustoa ja joitain koristepensaita.

Iso-Pennon kylässä oli 1540 kaksi Knaapi nimistä taloa, jotka 1630 yhdistettiin. Vuodesta 1604 Knaapin talosta suoritettiin ratsupalvelusta. Vuosina 1634-43 Knaapin talo oli autiona. Talo jaettiin uudestaan 1656 ja yhdistettiin uudelleen 1664. Viimeinen jako Yli-Knaapiksi ja Ala-Knaapiksi tapahtui 1753. Yli-Knaapin torppia 1800-luvulla olivat Mustikka, Harhala, Halkomäki, Rantala ja Tanhuanpää.

1900-luvun alkuun asti kyläkeskus Yli-Knaapin ympärillä oli tiiviisti rakennettu. Isonjaonjärjestelyn seurauksena 1902-08 kylästä siirrettiin pois muut kantatalot ja niistä jaetut osatalot, ainoastaan Yli-Knaapi ja sen länsipuolinen Ala-Knaapi jäivät paikoilleen. Yli-Knaapin tila laajeni itään paikalta siirtyneiltä taloilta vapautuneelle tonttimaalle. Yli-Knaapista on 1900-luvun alkupuolella lohkottu maata seuraavasti: Mustikka 1921, Lepola, Vuorela, Katajamäki, Laaksomaa, Ketola, Harhala 1923 (itsenäistyneet torpat), Anttila 1934, osuuskauppa ja säästöpankki 1959. 1950-2000-luvuilla on lisäksi erotettu 11 kiinteistöä, mm. läheinen Tiikinkulma 2005.

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (1759): satulakatto, sementtitiilikate, pitkä suorakaide hirsirunko, julkisivuissa keltainen peiterimoitettu pystylaudoitus, vintin osalla, helmassa ja lounaissivun kuistissa vaakalaudoitus, vintin- ja asuinkerroksen välissä koristelista, 6-ruutuiset ikkunat, hieman profiloidut ruskehtavat ikkunankehykset, avoimet räystäät. Nykyinen asu 1800-luvun lopulta. Kaakkoispäädyssä 1963 rakennettu tiilinen laajennussiipi.

2 Karjasuoja (1912): lohkokiviperustus, satulakatto, aaltopeltikate, tiilirunko, julkisivut puhtaaksimuurattua punatiiltä. Ollut 32 lehmän navetta, talli ja sikala.

3 Kuivuri (1960-70-luku): kookas rakennus, loiva satulakatto, rankorunko, julkisivut punamullattua pystylautaa.

4 liiteri (1900-luvun alku): loiva satulakatto, rankorunko, julkisivut punamullattua pystylautaa.

5 Otsa-aitta: satulakatto, hirsirunko, julkisivut hirsipinnalla, ylempi kerros alempaa leveämpi.

6 Otsa-aitta: satulakatto, hirsirunko, julkisivut hirsipinnalla. Molemmat aitat siirretty pellon länsilaidalta nykyiselle paikalleen Kirkkotien varteen todennäköisesti 1960-70-luvulla.

Lisäksi pihapiiriin kuuluu vanha maakellari, uudehko savusauna sekä peltosaarekkeessa oleva lato. Samalla kiinteistöllä, Kirkkotien eteläpuolella on oman pihapiirinsä muodostavat keltatiilinen omakotitalo ja autotalli/konevaja (1985).

Aiemmat tutkimukset

Raitio Raine, Kuhmalahden kunnan yleispiirteinen rakennusinventointi 2001

Kuhmalahden kirkonkylän kulttuuriympäristöselvitys 2006. Arkkitehtitoimisto Eija Teivas.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Suomen maatilat. 2 osa, Hämeen lääni. Porvoo 1931.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1954. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Isonjaonjärjestelykartta 1902-08. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1763. Kansallisarkisto.

Maakirjakartta 1635. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	asutushistoria sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti, asutushistoriallisesti sekä maisemallisesti erittäin merkittävä kohde Iso-Pennon kylän kantatalo, joka säilynyt vanhassa kyläkeskuksessa.

1800-luvun lopun ja 1960-lukujen välisenä aikana muodostunut pihapiiri kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Rakennukset ovat säilyttäneet pääosin hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa tyypilliseksi 1900-luvun maatilaksi. Maisemallisesti erittäin keskeinen sijainti kirkonkylällä, Kirkkotien, entisen kylänraitin varressa sekä laajassa avoimessa peltomaisemassa. Lähes esteettömät näkymät myös alueen pääliikenneväylälle, maantielle 325.

Yli-Knaapi, kuva maatilakirjasta

Yli-Knaapi lounaasta
Miia Hinnerichsen 1.6.2016

Yli-Knaapi rakennus 2 lounaasta
Miia Hinnerichsen 1.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Uittomiehentie 105 , 2016/0033

Ala-Hinkkala rakennus 1 kaakosta
Miia Hinnerichsen 21.06.2016 00:00:00

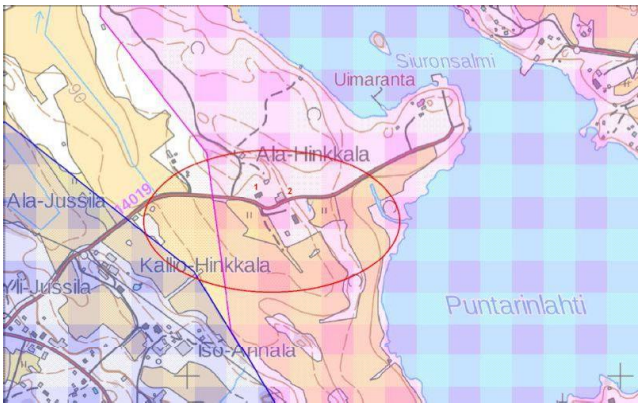

Ala-Hinkkala karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Ala-Hinkkala
Inventointinumero	2016/0033
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkapuntari
Kiinteistötunnus	211-496-2-142
Osoite	Uittomiehentie 105
Inventointipäivämäärä	21.06.2016

Kuvaus

Ala-Hinkkala sijaitsee Uittomiehentien varressa, tien pohjoispuolella, mäellä laajojen peltoaukeiden laidassa. Pihapiirissä kasvaa arvokasta vanhaa puustoa, omenapuita, sireeniä ja muita koristepensaita sekä perennoja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1800-luvun loppu), kookas, hirsirunkoinen

2 Karjasuoja (1951), sementtitiili

Lisäksi pihapiirissä on vanha aitta, lato ja Uittomiehentien toisella puolella 1900-luvun lopussa rakennetut omakotitalo ja autotalli.

Hinkkala on Vehkapuntarin kylän kantatalo, joka on 1747 halottu Yli-Hinkkalaksi ja Ala-Hinkkalaksi. Varhaisin kirjallinen maininta talosta on vuoden 1540 maakirjassa. Rusthollina eli ratsutilana toiminut Ala-Hinkkala on säilynyt alkuperäisellä paikallaan viimeistään keskiajalla muodostuneella kylätontilla. Toisen maailmansodan aikaan tilalla toimi kuusi vuotta Lintulan nunnaluostari. Luostarina toiminut päärakennus on sittemmin purettu, samoin tilan kivinavetta. Tilasta on lohkottu maata 1900-luvulla seuraavasti: Huvila, Hongisto, Manula, Saloaho, Haavisto, Kalliola, Sillantausta 1923 (torpat), Santaniemi, Sillanpieli, Myllymäki 1925, Osuuskauppa 1926, Kallio-Hinkkala, Mattila ja Aroniitty 1943, Ylätalo 1957 sekä lisäksi 3 kiinteistöä 1960- ja 1990-luvuilla.

Aiemmat tutkimukset

Raine Raitio, Kuhmalahden yleispiirteinen rakennusinventointi 2001.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Suomen maatilat. 2 osa, Hämeen lääni. Porvoo 1931.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1957. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Tiluskartta 1799. Kansallisarkisto.

Isojakokartta 1799-1853. Kansallisarkisto.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, asutushistoriallisesti sekä maisemallisesti erittäin merkittävä kohde Vehkapuntarin kylän kantatalo, joka säilynyt viimeistään keskiajalla muodostuneella kylätontilla. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa 1900-luvun maatilaksi. Maisemallisesti erittäin keskeinen sijainti Uittomiehentien varressa sekä laajassa avoimessa peltomaisemassa.

Ala-Hinkkala rakennus 2 etelästä
Miia Hinnerichsen 21.6.2016

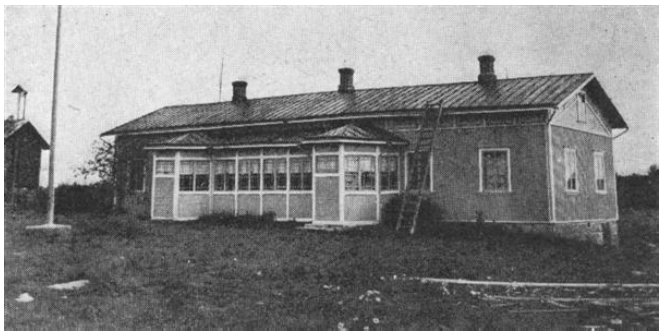

Ala-Hinkkalan päärakennus, kuva maatilakirjasta

Rakennetun ympäristön kohteet

Ala-Jussilantie 25 , 2016/0034

Ala-Jussila rakennus 1 lounaasta
Miia Hinnerichsen 21.06.2016 00:00:00

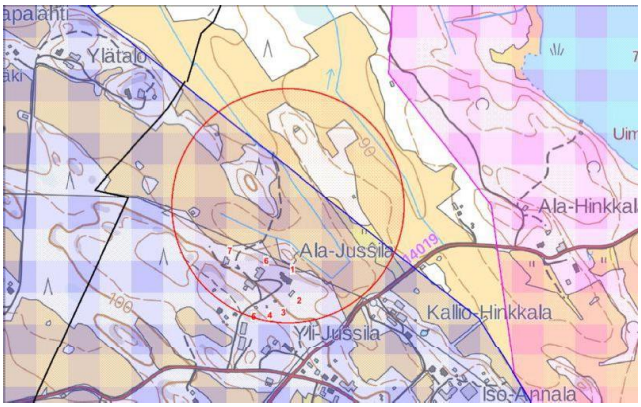

Ala-Jussila karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Ala-Jussila
Inventointinumero	2016/0034
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkapuntari
Kiinteistötunnus	211-496-4-32
Osoite	Ala-Jussilantie 25
Inventointipäivämäärä	21.06.2016

Kuvaus

Ala-Jussila sijaitsee Puntarinraitilta pohjoiseen erkanevan Ala-Jussilantien päässä, peltoaukean laidassa. Hoidetussa puistomaisessa pihapiirissä kasvaa arvokasta vanhaa puustoa, omenapuita, ruusuja, sireeniä ja muita koristepensaita sekä runsaasti perennoja. Tilalla on ollut tuulimylly, josta vielä muistuttaa paikalle jäänyt myllynkivi.

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (1909), kookas, hirsirunkoinen, uudistettu 1929

2 Riviaitta, hirsi

3 Autotalli (1928)

4 Sauna (1920-30-luku), hirsi

5 Viljamakasiini, sementtitiili

6 Karjasuoja (1916-17), ollut 20 lehmän navetta, 6 hevosen talli, sikala, kanala, maitohuone, karjakeittiö ja rehusäiliö.

7 Riihi

Lisäksi pihapiiriin kuuluu suuri konehalli (1987), perunakellari, muutamia peltosaarekkeissa sijaitsevia latoja.

Jussila on Vehkapuntarin kylän kantatalo, joka on 1796 halottu Yli-Jussilaksi ja Ala-Jussilaksi. Varhaisin kirjallinen maininta talosta on vuoden 1540 maakirjassa. Ala-Jussila siirrettiin isonjaon yhteydessä 1800-luvun alussa nykyiselle paikalleen ahtaasti rakennetusta kyläkeskuksesta nykyisen Ala-Hinkkalan tuntumasta, Uittomiehentien

varresta. Tilasta on lohkottu maata 1900-luvulla seuraavasti: Mäkelä 1914, Peltomaa 1922, Mäntylä, Kivelä, Ruissalo 1957.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Suomen maatilat. 2 osa, Hämeen lääni. Porvoo 1931.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1957. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Tiluskartta 1799. Kansallisarkisto.

Isojakokartta 1799-1853. Kansallisarkisto.

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti erittäin merkittävä kohde Vehkapuntarin kylän kantatalosta Jussilasta halottu osatalo, joka siirtynyt kylätontilta nykyiselle paikalleen 1800-luvun alussa. 1800-1900-luvuilla muodostunut pihapiiri kertoo ajan maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa vanhaksi maatilaksi. Maisemallisesti keskeinen sijainti avoimessa peltomaisemassa.

Ala-Jussilan päärakennus, kuva maatilakirjasta

Ala-Jussila rakennus 2 lännestä
Miia Hinnerichsen 21.6.2016

Ala-Jussila rakennus 4 luoteesta
Miia Hinnerichsen 21.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Puntarinraitti 22 , 2016/0035

Iso-Annala rakennus 1 kaakosta
Miia Hinnerichsen 21.06.2016 00:00:00

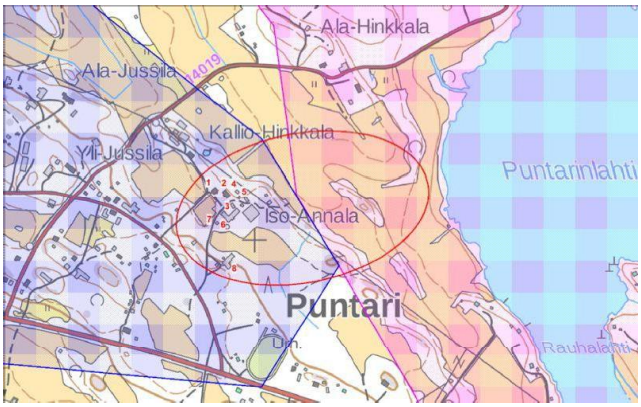

Iso-Annala karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Iso-Annala
Inventointinumero	2016/0035
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkapuntari
Kiinteistötunnus	211-496-3-134
Osoite	Puntarinraitti 22
Inventointipäivämäärä	21.06.2016

Kuvaus

Iso-Annala sijaitsee Puntarinraitilta pohjoiseen erkanevien pihateiden päässä, peltojen äärellä. Pihapiirissä kasvaa kookasta vanhaa puustoa, omenapuita, ruusuja, sireeniä ja muita koristepensaita sekä perennoja. Iso-Annala on toimiva maatila.

Pihapiirin rakennukset:

1 Vanha asuinrakennus (1906), hirsi

2 Asuinrakennus (1916), hirsi

3 Riviaitta, hirsi

4 Sauna ja pesutupa, hirsi

5 Vilja-aitta (1700-luku), hirsi

6 Karjasuoja (1911), hirsi, ollut 24 lehmän navetta ja 7 hevosen talli, myöhemmin laajennettu

7 Viljamakasiini (1939), sementtitiili

8 Riihi/puimala/kuivuri

Lisäksi pihapiiriin kuuluu mm. perunakuoppia, latoja, aiv-tornit ja kookas uudehko pihattonavetta.

Annala on Vehkapuntarin kylän kantatalo, josta varhaisin kirjallinen maininta on vuoden 1540 maakirjassa. Talo on halottu 1767 kahtia Annalaksi ja Iso-Annalaksi. Iso-Annala siirrettiin isonjaon yhteydessä 1800-luvun alussa

nykyiselle paikalleen ahtaasti rakennetusta kyläkeskuksesta nykyisen Ala-Hinkkalan tuntumasta, Uittomiehentien varresta. Tilasta on lohkottu maata 1900-luvulla seuraavasti: Meijeri 1907 (tai 1906), Peltola 1909, Kotaniemi 1913, Kuoppamäki 1921, Tuomela, Auvola, Myötämaa 1922, Koivisto 1923, Kuhmalahden apteekki 1924, Haapamäki, Pihlajamäki 1925, Wälikkö, Meijerin lisämaa 1926, Suopalsta 1937, urheilukenttä 1952, Kuoppamäki, Tapiola 1957, Otonaho, Loukas 1961, Riihimäki 1974.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Suomen maatilat. 2 osa, Hämeen lääni. Porvoo 1931.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1957. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Tiluskartta 1799. Kansallisarkisto.

Isojakokartta 1799-1853. Kansallisarkisto.

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti erittäin merkittävä kohde Vehkapuntarin kylän kantatalosta Annalasta halottu osatalo, joka siirtynyt kylätontilta nykyiselle paikalleen 1800-luvulla. 1800-1900-luvuilla muodostunut pihapiiri kertoo ajan maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa maatilaksi. Maisemallisesti keskeinen sijainti avoimessa peltomaisemassa.

Iso-Annala pihaa etelästä
Miia Hinnerichsen 21.6.2016

Iso-Annala rakennus 2 lounaasta
Miia Hinnerichsen 21.6.2016

Iso-Annala rakennus 4 lounaasta
Miia Hinnerichsen 21.6.2016

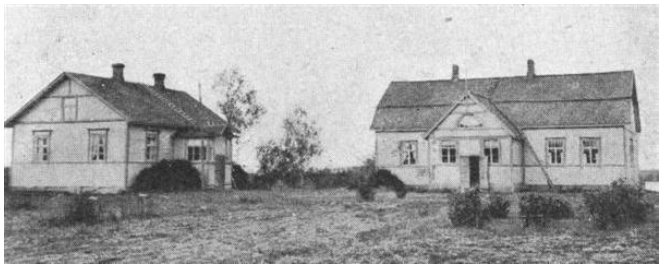

Iso-Annala, kuva maatilakirjasta

Rakennetun ympäristön kohteet

Kuhmajärventie 181 , 2016/0036

Jaakkola rakennus 1 kaakkoissivu
Miia Hinnerichsen 17.08.2016 00:00:00

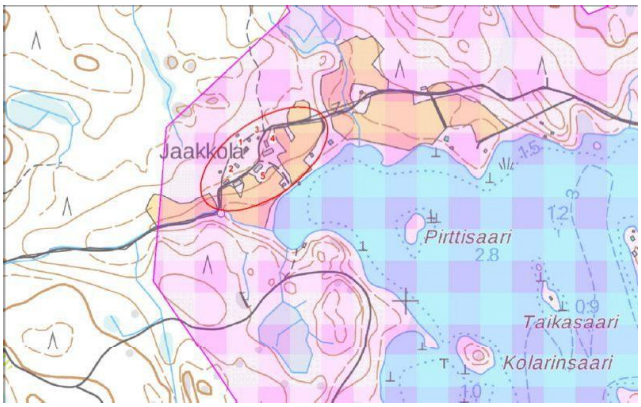

Jaakkola karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Jaakkola
Inventointinumero	2016/0036
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkapuntari
Kiinteistötunnus	211-496-3-126
Osoite	Kuhmajärventie 181
Inventointipäivämäärä	17.08.2016

Kuvaus

Jaakkola sijaitsee Vehkapuntarin kylän Vedentaustan puolella, Kuhmajärventien varressa, Kuhmajärven pohjoisrannan tuntumassa, rantaan laskevien peltojen reunassa. Tie kulkee pihapiirin halki. Siellä kasvaa muutamia komeita vanhoja puita, omenapuita, koristepensaita sekä perennoja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus, hirsi, laudoitus uusittu hiljattain

2 Riviaitta, hirsi

3 Vilja-aitta, hirsi

4 Parilato, hirsi

5 Karjasuoja, osittain hirsi

Lisäksi pihapiiriin kuuluu mm. toinen parilato, kaksi konevajaa, liiteri ja sauna.

Jaakkola on saattanut olla Vedentaustan puolelle siirretyn Annalan kantatilasta lohkotun Sälli-Annalan torppa, sillä se on lohkottu 1924 Sälli-Annalasta. 1924 on yleinen torppien itsenäistymisvuosi.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1957. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Tiluskartta 1799. Kansallisarkisto.

Isojakokartta 1799-1853. Kansallisarkisto.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti merkittävä kohde

Sälli-Annalasta 1924 halottu osatalo tai torppa. 1900-luvun alussa muodostunut pihapiiri kertoo ajan maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Rakennukset ovat säilyttäneet pääosin hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa maatilaksi. Maisemallisesti keskeinen sijainti vähän liikennöidyn Kuhmajärventien varressa, avoimessa peltomaisemassa.

Jaakkolan piha etelästä
Miia Hinnerichsen 17.8.2016

Jaakkola rakennus 5 ja pihaa luoteesta
Miia Hinnerichsen 17.8.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Uittomiehentie 58 , 2016/0037

Kallio-Hinkkala rakennus 1 luoteesta
Miia Hinnerichsen 21.06.2016 00:00:00

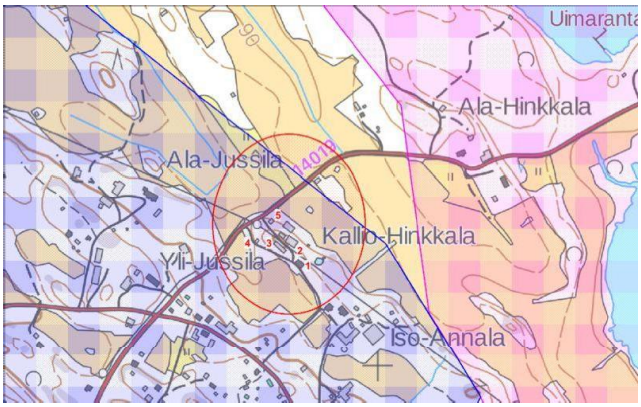

Kallio-Hinkkala karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Kallio-Hinkkala
Inventointinumero	2016/0037
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkapuntari
Kiinteistötunnus	211-496-1-81
Osoite	Uittomiehentie 58
Inventointipäivämäärä	21.06.2016

Kuvaus

Kallio-Hinkkala sijaitsee Uittomiehentien varressa, tien itäpuolella, korkealla kallioisella mäellä peltoaukeiden keskellä. Pihapiirissä kasvaa muutamia komeita puita, katajaa, sireeniä ja muita koristepensaita sekä perennoja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1938-1945), hirsirunkoinen

2 Karjasuoja, hirsi

3 Riviaitta, liiteri ja konevaja

4 Leivintupa ja paja

5 Kuivuri

Lisäksi pihapiirissä on toinen konevaja, uudehko savusauna ja kookas konehalli sekä hieman etäämmällä Uittomiehentien varressa, peltosaarekkeessa lato.

Kallio-Hinkkala on Vehkapuntarin kylän kantatalosta Ala-Hinkkalasta 1937 lohkottu tila.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1957. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Tiluskartta 1799. Kansallisarkisto.

Isojakokartta 1799-1853. Kansallisarkisto.

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti merkittävä kohde

Vehkapuntarin kylän kantatalosta Ala-Hinkkalasta 1943 halottu tila. 1940-luvulla muodostunut pihapiiri kertoo ajan maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Tiiviin pihapiirin muodostavat rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa maatilaksi. Maisemallisesti erittäin keskeinen sijainti Uittomiehentien varressa, korkealla mäellä, avoimessa peltomaisemassa.

Kallio-Hinkkala eteläinen pihatie kaakkoon
Miia Hinnerichsen 21.6.2016

Kallio-Hinkkala rakennus 2 lännestä
Miia Hinnerichsen 21.6.2016

Kallio-Hinkkala rakennus 3 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 21.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Kuhmajärventie 313 , 2016/0038

Kuhmajärvi rakennus 1 ja pihaa kuvattuna kaakosta Miia Hinnerichsen 17.08.2016 00:00:00

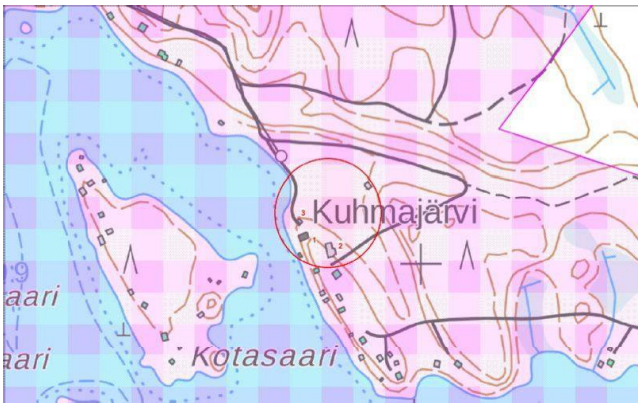

Kuhmajärvi. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Kuhmajärvi
Inventointinumero	2016/0038
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkapuntari
Kiinteistötunnus	211-496-3-118
Osoite	Kuhmajärventie 313
Inventointipäivämäärä	17.08.2016

Kuvaus

Kuhmajärvi -niminen tila sijaitsee rannalla Kuhmajärven pohjoisosassa, Vehkapuntarin kylän Vedentaustan puolella, aivan kylän itärajalla Kuhmajärventien päässä. Piha on nurmella ja siellä kasvaa sireeniä ja muita koristepensaita, marjapensaita sekä perennoja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus, hirsi

2 Karjasuoja, hirsi, lautarakenteinen myöhempi laajennus pohjoispäässä

3 Savusauna, hirsi

Lisäksi pihapiiriin kuuluu uudehko rantasauna ja etäämmällä metsittyneellä pellolla oleva lato. Rantasaunan paikalla on ollut pyykkitupa, jossa kerrotaan myös liotetun pellavia.

Kuhmajärven tilan kohdalle on 1855 kartalle merkitty Katajärvi -niminen torppa. Paikka lienee kuitenkin autioitunut, sillä isojakokartalla ja 1899 pitäjänkartalla Kuhmajärven pohjoisranta on autio. Annalan tilalla mainitaan puolestaan vuodesta 1816 alkaen olleen Kotaniemi niminen torppa. (Kuhmajärvessä tilan edustalla on Kotasaari.) Lähteet ovat Kuhmajärven tilan kohdalla epätarkat, mutta tilan aikaisempi nimi lienee ollut Kotaniemi, ja se on lohkottu itsenäiseksi tilaksi Iso-Annalasta vuonna 1913.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1957. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Tiluskartta 1799. Kansallisarkisto.

Isojakokartta 1799-1853. Kansallisarkisto.

Suulliset lähteet

Aiemman omistajan tytär

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti ja sosiaalihistoriallisesti merkittävä kohde
	Iso-Annalasta 1913 halottu osatalo. 1900-luvun alussa muodostunut pihapiiri kertoo ajan maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Rakennukset ovat säilyttäneet pääosin hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet.

Kuhmajärvi pohjoisesta, oikealla rantasauna
Miia Hinnerichsen 17.8.2016

Kuhmajärvi rakennus 2 lounaasta
Miia Hinnerichsen 17.8.2016

Kuhmajärvi rakennus 3 lännestä
Miia Hinnerichsen 17.8.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Pohjantie 486 , 2016/0039

Rauhalahti rakennukset 3 ja 2 kaakosta
Miia Hinnerichsen 19.08.2016 00:00:00

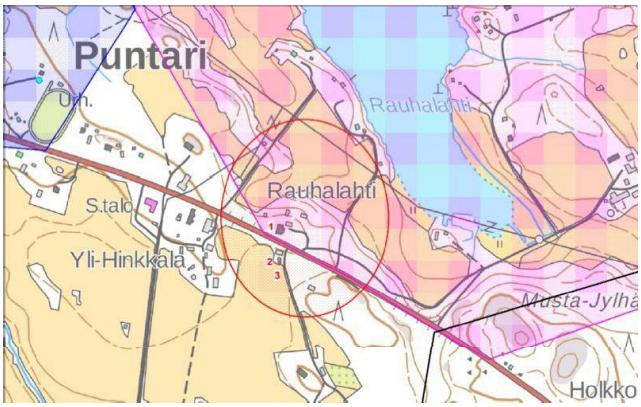

Rauhalahti karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Rauhalahti
Inventointinumero	2016/0039
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkapuntari
Kiinteistötunnus	211-496-1-114
Osoite	Pohjantie 486
Inventointipäivämäärä	19.08.2016

Kuvaus

Rauhalahti sijaitsee peltojen äärellä, aivan Pohjantien (maantie 325) varressa. Maantie jakaa pihapiirin kahtia, tien pohjoispuolella sijaitsee asuinrakennus ja 4 talousrakennusta ja tien eteläpuolella lato ja kaksi aittaa.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1920-luku?), hirsi

2 Vilja-aitta (1913), hirsi

3 Vilja-aitta (1919?), hirsi

Lisäksi pihapiiriin kuuluu viisi muuta talousrakennusta. Mm. vanha päärakennus ja kookas navetta on purettu.

Vehkapuntarin kylän kantatalo Hinkkala halottiin 1747 Yli-Hinkkalaksi ja Ala-Hinkkalaksi ja Yli-Hinkkala edelleen 1791 kahtia Yli-Hinkkalaksi ja Fransbergiksi eli Rauhalahdeksi. Tila on merkitty nykyiselle paikalleen 1799 laaditulle tiluskartalle. Tilasta on lohkottu maata 1900-luvulla seuraavasti: Koskela 1922, Nummela 1923, Rauhaniemi 1936, Kaskela 1957 sekä noin kymmenisen jakoa kesämökkejä tms. 1960 ja 70-luvuilla.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Suomen maatilat. 2 osa, Hämeen lääni. Porvoo 1931.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1957. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Tiluskartta 1799. Kansallisarkisto.

Isojakokartta 1799-1853. Kansallisarkisto.

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti merkittävä kohde

Vehkapuntarin kylän kantatalosta Hinkkalasta halottu osatalo, joka muodostunut nykyiselle paikalleen 1700-luvun lopussa. Pihapiiri kertoo maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta 1900-luvun alkupuolella. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Maisemallisesti keskeinen sijainti alueen päätien varressa, avoimessa peltomaisemassa.

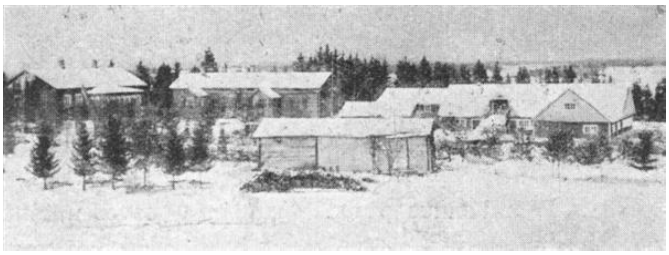

Rauhalahden rakennukset, kuva maatilakirjasta

Rakennetun ympäristön kohteet

Rauhaniementie 51 , 2016/0040

Rauhaniemi rakennus 1 eteläsivu
Miia Hinnerichsen 19.08.2016 00:00:00

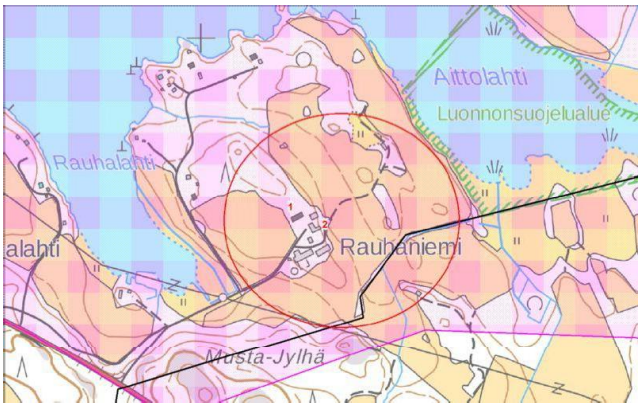

Rauhaniemi karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Rauhaniemi
Inventointinumero	2016/0040
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkapuntari
Kiinteistötunnus	211-496-1-141
Osoite	Rauhaniementie 51
Inventointipäivämäärä	19.08.2016

Kuvaus

Rauhaniemi sijaitsee Längelmäveden Puntarinlahteen pistävällä Rauhaniemellä, mäellä peltojen ympäröimänä. Pihaan ajetaan Pohjantieltä (maantie 325) erkanevaa Rauhaniementietä, jonka loppupäässä muuttuu koivukujaksi. Pihapiirissä ja sen ympärillä kasvaa muutamia komeita puita ja hoidetulla nurmipintaisella pihalla runsaasti koristepensaita sekä perennoja. Rauhaniemi on toimiva maatila.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1936), laajennus 1950-luvulla ja 1990-luvulla päädystä runkoa jatkamalla

2 Karjasuoja (1936), sementtitiili

Lisäksi pihapiiriin kuuluu kookas konehalli (1977), lypsykarjanavetta (1991) ja kaksi muuta piharakennusta.

Vehkapuntarin kylän kantatalo Hinkkala halottiin 1747 Yli-Hinkkalaksi ja Ala-Hinkkalaksi ja Yli-Hinkkala edelleen 1791 kahtia Yli-Hinkkalaksi ja Fransbergiksi eli Rauhalahdeksi. Rauhaniemi on lohkottu Rauhalahdesta 1936. Sittemmin tilat on uudelleen yhdistetty.

Aiemmat tutkimukset

Raine Raitio, Kuhmalahden yleispiirteinen rakennusinventointi 2001.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Suomen maatilat. 2 osa, Hämeen lääni. Porvoo 1931.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1957. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Tiluskartta 1799. Kansallisarkisto.

Isojakokartta 1799-1853. Kansallisarkisto.

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti merkittävä kohde Rauhalahdesta 1936 halottu ja nykyiselle paikalleen muodostunut osatalo. Pihapiiri kertoo maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta 1900-luvulla. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Maisemallisesti erittäin keskeinen sijainti mäellä, avoimessa peltomaisemassa.

Rauhaniemi rakennus 2 lännestä
Miia Hinnerichsen 19.8.2016

Rauhaniemen talousrakennus, luoteesta kuvattuna
Miia Hinnerichsen 19.8.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Ruissalontie 12 , 2016/0041

Ruissalo rakennus 1 koillisesta
Miia Hinnerichsen 24.08.2016 00:00:00

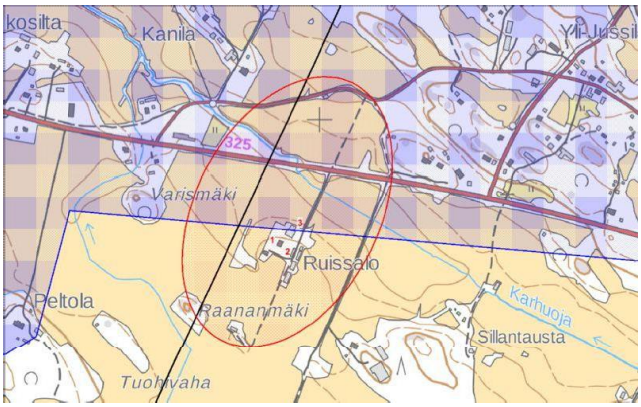

Ruissalo karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Ruissalo
Inventointinumero	2016/0041
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkapuntari
Kiinteistötunnus	211-496-4-40
Osoite	Ruissalontie 12
Inventointipäivämäärä	24.08.2016

Kuvaus

Ruissalo Pohjantiestä (maantie 325) etelään erkanevan Ruissalontien päässä, laajojen peltoaukeiden keskellä. Pihapiirissä kasvaa muutamia komeita puita, omenapuita ja muita koristepensaita sekä perennoja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1950), ollut julkisivuiltaan rapattu, nyt vaakalaudoitettu

2 Karjasuoja (1950), sementtitiili

3 Riviaitta: siirretty 4 pientä hirsiaittaa Ala-Jussilasta ja yhdistetty, mansardikatto, kookas poikkipääty länsisivun keskellä

Lisäksi pihapiirissä on uudempi asuinrakennus, kookas autotalli, liiteri ja kaksi konevajaa sekä kaksi latoa, toinen Puntarinraitin varressa ja toinen tilakeskuksen eteläpuolella peltosaarekkeessa.

Ruissalo on Vehkapuntarin kylän kantatalosta Ala-Jussilasta 1957 lohkottu tila.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1957. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Tiluskartta 1799. Kansallisarkisto.

Isojakokartta 1799-1853. Kansallisarkisto.

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti merkittävä kohde

Vehkapuntarin kylän kantatalosta Ala-Jussilasta 1957 halottu tila. 1950-luvulla muodostunut pihapiiri kertoo ajan maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Tiiviin pihapiirin muodostavat rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa maatilaksi. Maisemallisesti erittäin keskeinen sijainti Pohjantien (maantie 325) varressa, avoimessa peltomaisemassa.

Ruissalo pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 24.8.2016

Ruissalo rakennus 2 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 24.8.2016

Ruissalo rakennus 3 etelästä
Miia Hinnerichsen 24.8.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Uittomiehentie 157 , 2016/0042

Venevalkaman venevaja
Miia Hinnerichsen 21.06.2016 00:00:00

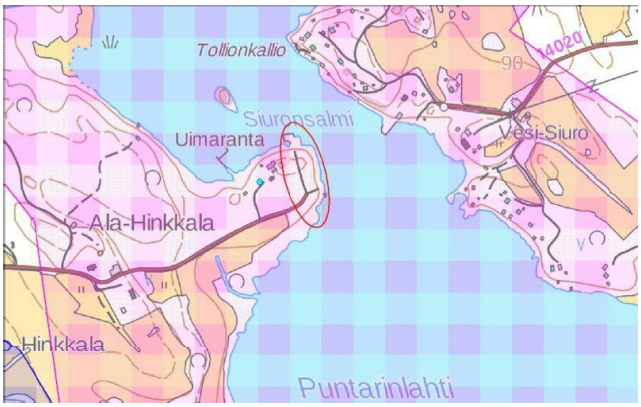

Yhteisranta venevalkama karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Vehkapuntarin venevalkama
Inventointinumero	2016/0042
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkapuntari
Osoite	Uittomiehentie 157
Inventointipäivämäärä	21.06.2016

Kuvaus

Venevalkama sijaitsee Uittomiehentien päässä, niemenkärjessä Siuronsalmen rannalla ja muodostuu useista kiinteistöistä. Venevalkaman alueella on katosrakennelma ja ulkohuonerakennus sekä pohjoiskulmalla suuri venelaituri. Lisäksi kalliolla laiturin eteläpuolella on betonirakenteinen ympäristötaideteos. Rannoilla on muutamia huonokuntoisia venevajojen, niiden jäänteitä sekä vanhojen laiturirakennelmien jäänteitä. Lounaispuolella on uimaranta ja leirikeskus.

Venevalkaman alue on ollut alkujaan saari. Niemeksi alue on muodostunut 1800-luvulla Längelmäveden pinnan laskun myötä. Alue on kuulunut Ala-Hinkkalan tilaan ja siellä on pitkälle 1900-luvulle asti ollut sisävesiliikenteen laivalaituri. Laivaliikenne hiipui 1920-luvulta lähtien linja-autoliikenteen yleistyessä.

Kulttuurihistorialliset arvot

Historiallinen arvo	liikennehistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Liikennehistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä kohde
	Entinen sisävesiliikenteen laituripaikka, nykyinen venevalkama, jolla maisemallisesti erittäin merkittävä sijainti niemen kärjessä Siuronsalmen maisemassa.

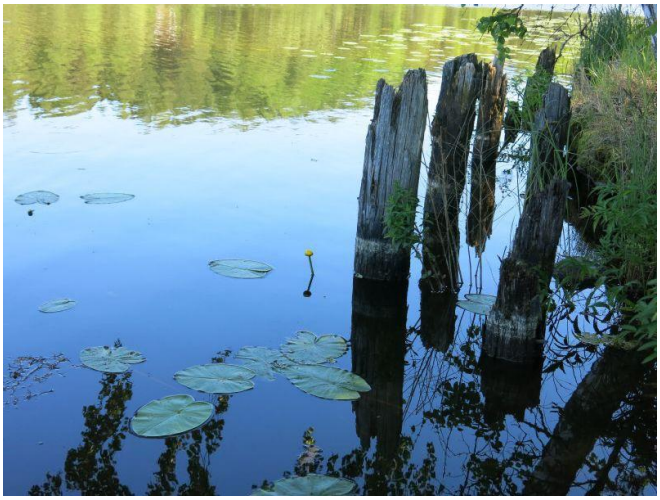

Venevalkama, vanhan laiturin tolpat
Miia Hinnerichsen 21.6.2016

Venevalkaman laituri lounaasta
Miia Hinnerichsen 21.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Siuronsalmentie 255 , 2016/0043

Vesi-Siuron rakennus 1 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 17.08.2016 00:00:00

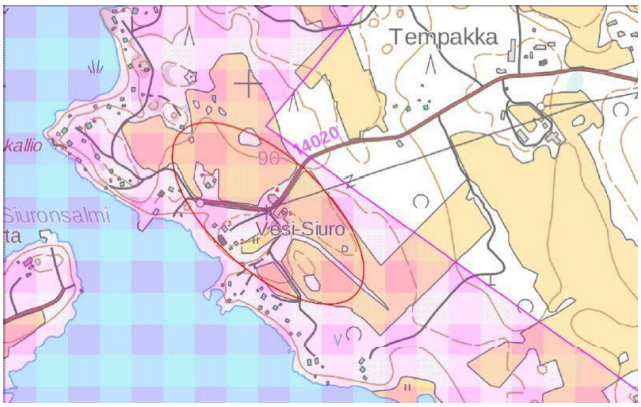

Vesi-Siuro karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Vesi-Siuro
Inventointinumero	2016/0043
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkapuntari
Kiinteistötunnus	211-496-2-102
Osoite	Siuronsalmentie 255
Inventointipäivämäärä	17.08.2016

Kuvaus

Vesi-Siuro sijaitsee Vehkapuntarin kylän Vedentaustan puolella Siuronsalmen rannalla, samannimisen tien päässä, peltoaukean laidalla, puuston suojassa. Pihapiirissä kasvaa muutamia kookkaita puita, sireeniä ja marjapensaita. Pihaan johtaa koivukuja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (1926), kookas, hirsirunkoinen, laajennettu pohjoispäädystä 2000

2 Aitta (1776), hirsi

3 Karjasuoja (1800-luku)

4 Riihi, hirsi, lautarakenteisia myöhempiä laajennusosia

5 Lato, hirsi

Lisäksi pihapiiriin kuuluu nuoremmat pieni asuinrakennus ja sauna.

Siurola (Siurula) on Vehkapuntarin kylän kantatalo, josta varhaisin kirjallinen maininta on vuoden 1540 maakirjassa. Talo on 1761 halottu kahtia ja toinen osatila edelleen kahtia 1798. Taloista kaksi siirtyi isonjaon yhteydessä 1800-luvun alussa ahtaasti rakennetusta kyläkeskuksesta nykyisen Ala-Hinkkalan tuntumasta, Uittomiehentien varresta. Kylään jäänyt Siurola sai nimen Kylä-Siuro, Peltokummulle kylän lähelle kulkeutuneesta tuli Mäki-Siuro ja järven taakse viedystä Vesi-Siuro. Vesi-Siurosta on lohkottu maata 1900-luvulla seuraavasti: Petäjäinen, Taipale, Hormisto, Männistö, Mutanen 1921, Elomaa 1923, Yli-Siuro 1924 sekä 1950-1970-luvuilla reilu 30 mökkitonttia.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti ja sosiaalihistoriallisesti merkittävä kohde

Vehkapuntarin kylän kantatalosta Siurolasta halottu osatalo, joka siirtynyt kylätontilta nykyiselle paikalleen viimeistään 1800-luvun puolivälissä. 1800-lopun ja 1900-luvun alun välisenä aikana muodostunut pihapiiri kertoo ajan maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan yhä osin hahmotettavissa maatilaksi.

Vesi-Siuron pihaa koillisesta kuvattuna
Miia Hinnerichsen 17.8.2016

Vesi-Siuro rakennus 2 luoteesta
Miia Hinnerichsen 17.8.2016

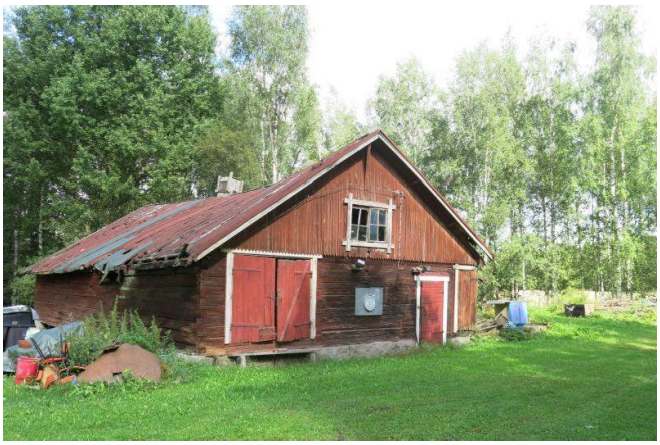

Vesi-Siuro rakennus 3 etelästä
Miia Hinnerichsen 17.8.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Vähä-Annalantie 60 , 2016/0044

Vähä-Annala ilmasta käsin. Ortoilmakuva: Maanmittauslaitos, Paikkatietoikkuna.

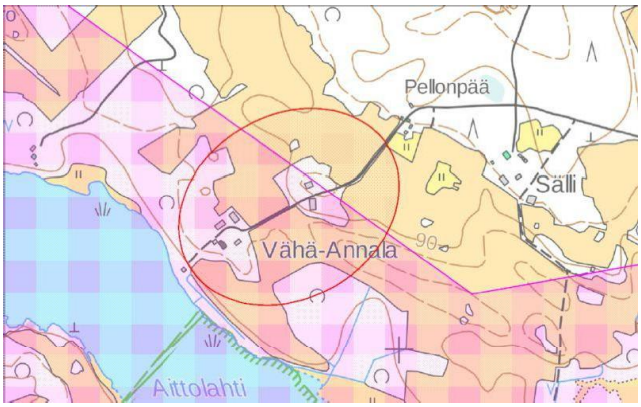

Vähä-Annala karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Vähä-Annala
Inventointinumero	2016/0044
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkapuntari
Kiinteistötunnus	211-496-3-109
Osoite	Vähä-Annalantie 60
Inventointipäivämäärä	17.08.2016

Kuvaus

Vähä-Annala sijaitsee Vehkapuntarin kylän Vedentaustan puolella Sällintiestä erkanevan kapean Vähä-Annalantien päässä, Längelmäveden Puntarinlahden rannan tuntumassa, peltojen laidalla. Pihapiiriin kuuluu 1920-30-lukujen puuklassismia edustava asuinrakennus sekä useita saman ikäisiä talousrakennuksia. Konehalli ja puimala sijaitsevat peltosaarekkeessa Vähä-Annalantien varressa pihapiirin koillispuolella. Vähä-Annala on toimiva maatila.

Annala on Vehkapuntarin kylän kantatalo, josta varhaisin kirjallinen maininta on vuoden 1540 maakirjassa. Talo on halottu 1767 kahtia Annalaksi ja Iso-Annalaksi ja Annala edelleen 1791 Sälli-Annalaksi ja Vähä-Annalaksi. Vähä-Annala on siirtynyt Kyläkeskuksesta nykyisen Ala-Hinkkalan tuntumasta, Uittomiehentien varresta nykyiselle paikalleen 1920-30-luvuilla.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1957. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Tiluskartta 1799. Kansallisarkisto.

Isojakokartta 1799-1853. Kansallisarkisto.

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti ja sosiaalihistoriallisesti merkittävä kohde
	Vehkapuntarin kylän kantatalosta Annalasta halottu osatalo, joka siirtynyt nykyiselle paikalleen 1920-30-luvuilla. Eheä 1920-30-luvun pihapiiri kertoo 1900-luvun maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet.

Rakennetun ympäristön kohteet

Kaanaantie 236 , 2016/0045

Koivisto rakennus 1 lounaasta
Miia Hinnerichsen 17.08.2016 00:00:00

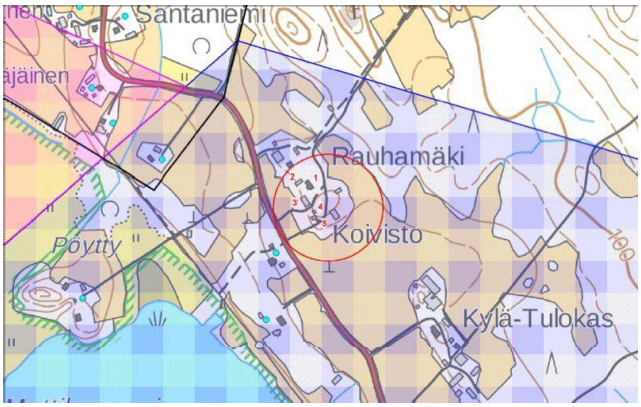

Koivisto karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Koivisto (Kullankumpu)
Inventointinumero	2016/0045
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Tervaniemi
Kiinteistötunnus	211-494-1-52
Osoite	Kaanaantie 236
Inventointipäivämäärä	17.08.2016

Kuvaus

Koivisto (nykyiseltä nimeltään Kullankumpu) sijaitsee Tervaniemen kylän ns. Vedentaustan puolella, pienten peltoalueiden ympäröimänä, loivalla mäellä Kaanaantien itäpuolella. Pihapiiriin johtaa kaksi ajotietä Kaanaantieltä, tiet yhdistyvät pihassa, ja pihasta se jatkuu koilliseen Kuhmajärven rantaan. Pihassa kasvaa muutamia kookkaita puita, omenapuita, sireeniä ja perennoja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1900-luvun alku), paritupa, hirsirunkoinen, avokuistin tilalle tehty umpikuisti 1970-luvulla.

2 Riviaitta (1900-luvun alku), hirsi, ollut alkujaan korkeampi luhtiaitta.

3 Karjasuoja, useassa vaiheessa rakennettu, osin hirsirunkoinen, osin rankorunkoinen, osin punatiilivuorattu.

4 Sauna, hirsi

5 Vilja-aitta, hirsi, rakennettu luhtiaitan puretusta osasta.

Lisäksi pihapiiriin kuuluu 1940-50-luvuilla rakennetut kuorma-autotalli ja puimala.

Koivisto on Tervaniemen kylän kantatalon Mattilan torppa, joka on perustettu 1856 ja siirtynyt nykyiselle paikalleen 1900-luvun alkuvuosina.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1957. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Uusjakokartta 1932. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1775. Maanmittauslaitoksen arkisto.

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja ja entinen omistaja/asukas

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti merkittävä kohde

Tervaniemen kylän kantatalosta Mattilasta 1920-luvulla itsenäistynyt torppa, joka sijainnut nykyisellä paikallaan 1900-luvun alkuvuosista lähtien. 1900-luvun alussa muodostunut pihapiiri kertoo torpparin ja itsenäistyneen pientilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Rakennukset ovat säilyttäneet kohtalaisesti rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa torpaksi/pientilaksi. Maisemallisesti keskeinen sijainti Kaanaantien varressa, avoimessa peltomaisemassa.

Koivisto etelästä
Miia Hinnerichsen 17.8.2016

Koivisto rakennus 2 kaakosta
Miia Hinnerichsen 17.8.2016

Koivisto rakennus 3 etelästä
Miia Hinnerichsen 17.8.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Kaanaantie 204 , 2016/0046

Kylä-Tulokas, rakennus 1 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 24.08.2016 00:00:00

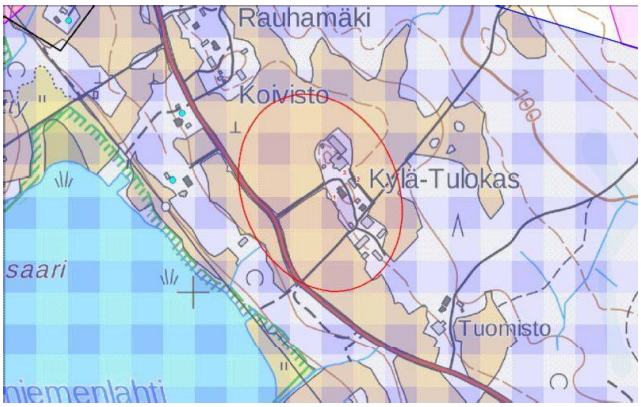

Kylä-Tulokas karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Kylä-Tulokas
Inventointinumero	2016/0046
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Tervaniemi
Kiinteistötunnus	211-494-16-0
Osoite	Kaanaantie 204
Inventointipäivämäärä	24.08.2016

Kuvaus

Kylä-Tulokas sijaitsee Tervaniemen kylän ns. Vedentaustan puolella, peltojen ympäröimällä saarekkeella Kaanaantien itäpuolella. Pihapiiriin johtaa kaksi ajotietä Kaanaantieltä, eteläisempi on nimeltään Kylä-Tulokkaantie ja se jatkuu pihan läpi Kuhmajärven rannan kesämökeille. Pihassa kasvaa muutamia kookkaita puita, omenapuita, sireeniä ja perennoja. Pihasta avautuu maisema ympäröiville pelloille ja Tervaniemenlahdelle. Kylä-Tulokas on toimiva maatila.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1932): hirsirunko siirretty kyläkeskuksesta, rakennusmestari Alhaisen suunnittelema ja rakentama, pohjoispäädyssä myöhempi laajennusosa.

2 Riviaitta ja liiteri (1932): osin hirsi, osin rankorunkoinen, hirsirunko siirretty kyläkeskuksesta.

3 Karjasuoja (1932): hirsirunko, laajennettu myöhemmin rehutornilla ja koillissivun siipiosilla.

Lisäksi pihapiiriin kuuluu viljankuivaamo (1930-luku), hirsisauna, liiteri, puimala (1950-luku), lato (1950-luku), toinen asuinrakennus ja autotalli (1980-luku) sekä kuivuri, pihattonavetta ja kaksi konehallia (1990-2000-luku).

Kylä-Tulokas on Tervaniemen kylän kantatalosta Hemmingistä jaettu osatalo. Varhaisin kirjallinen maininta Hemmingistä on vuoden 1540 maakirjassa. Hemminki on 1584 halottu Hemmingiksi ja Tapanilaksi ja Hemminki edelleen 1728 Pitkäläksi ja Tulokkaaksi. Tulokas on halottu 1783 kahtia ja talot tunnetaan nykyisin nimillä Kylä-Tulokas ja Mäki-Tulokas. Kylä-Tulokas siirtyi nykyiselle paikalleen Vedentaustan puolelle Tervaniemen tiiviisti rakennetusta kyläkeskuksesta, nykyisen Mattilan tilan tuntumasta uusjaon seurauksena 1930-luvun alussa.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1957. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Uusjakokartta 1932. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1775. Maanmittauslaitoksen arkisto.

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti merkittävä kohde

Tervaniemen kylän kantatalosta Hemmingistä jaettu osatalo, joka siirtynyt kyläkeskuksesta nykyiselle paikalleen 1930-luvun alussa uusjaon seurauksena. 1930-luvulla muodostunut tilakeskus, jota on 1900-luvun lopussa ja 2000-luvulla täydennetty ajalle tyypillisillä maatalousrakennuksilla. Pihapiiri kertoo maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta 1930-luvulta nykypäiviin. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa maatilaksi. Maisemallisesti erittäin keskeinen sijainti avoimessa peltomaisemassa Kaanaantien varressa.

Kylä-Tulokas rakennus 2 lounaasta
Miia Hinnerichsen 24.8.2016

Kylä-Tulokas rakennus 3 etelästä
Miia Hinnerichsen 24.8.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Tervaniemi 66 , 2016/0047

Mattila rakennus 1 lounaasta
Miia Hinnerichsen 24.08.2016 00:00:00

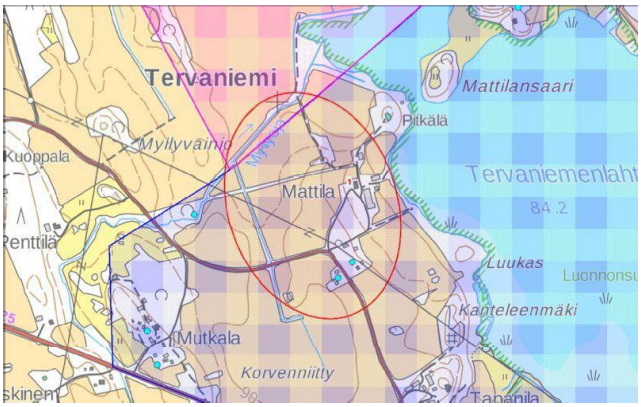

Mattila karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Mattila
Inventointinumero	2016/0047
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Tervaniemi
Kiinteistötunnus	211-494-3-54
Osoite	Tervaniemi 66
Inventointipäivämäärä	24.08.2016

Kuvaus

Mattila sijaitsee laajojen peltoaukeiden laidalla, Tervaniemenlahden rannalla, Tervaniemi -nimisestä tiestä pohjoiseen erkanevan puiden reunustaman pihatien päässä. Pihapiirissä kasvaa kookasta puustoa, omenapuita, marjapensaita, sireeniä ja muita koristepensaita sekä perennoja. Pihasta avautuu maisema ympäröiville pelloille ja Tervaniemenlahdelle. Mattila on toimiva maatila.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1930): kookas, mansardikattoinen, 1920-luvun puuklassismin piirteitä

Lisäksi pihapiiriin kuuluu kookas harmaakivinavetta (1901), jonka päädyssä on konevajalaajennus, uudehko kuivuri sekä neljä muuta talousrakennusta.

Mattila on syntynyt 1561, kun Lauri Heikinpojan omistama Tervaniemen kylän kantatalo halottiin kahtia Mattilaksi ja Anttilaksi. Mattila halottiin edelleen 1684 Mattilaksi ja Heikkiläksi. Mattila on säilynyt lähes alkuperäisellä paikallaan viimeistään keskiajalla muodostuneella kylätontilla. Tilasta on lohkottu maata 1900-luvulla seuraavasti: Kiviniemi, Jokela, Pajumäki, Taipale 1920, Tuomisto, Kontula 1922, Peltomäki 1926, Tasanen, Hietala, Ahola 1928, Sivula 1934, ja vielä 5 kiinteistöä 1950-luvulla ja yksi 1980-luvulla.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Suomen maatilat. 2 osa, Hämeen lääni. Porvoo 1931.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1957. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Uusjakokartta 1932. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1775. Maanmittauslaitoksen arkisto.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, asutushistoriallisesti sekä maisemallisesti merkittävä kohde

Tervaniemen kylän kantatalo Mattila, joka säilynyt viimeistään keskiajalla muodostuneen entisen kyläkeskuksen tuntumassa. Asuinrakennus säilyttänyt hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa maatilaksi. Maisemallisesti erittäin keskeinen sijainti Tervaniemenlahden rannalla, laajassa avoimessa peltomaisemassa.

Mattilan talousrakennuksia luoteesta
Miia Hinnerichsen 24.8.2016

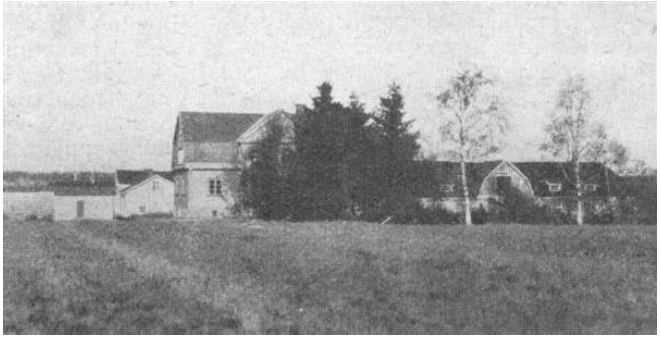

Kuva maatilakirjasta

Rakennetun ympäristön kohteet

Kaanaantie 244 , 2016/0048

Rauhamäki rakennukset 1 ja 2 lounaasta
Miia Hinnerichsen 17.08.2016 00:00:00

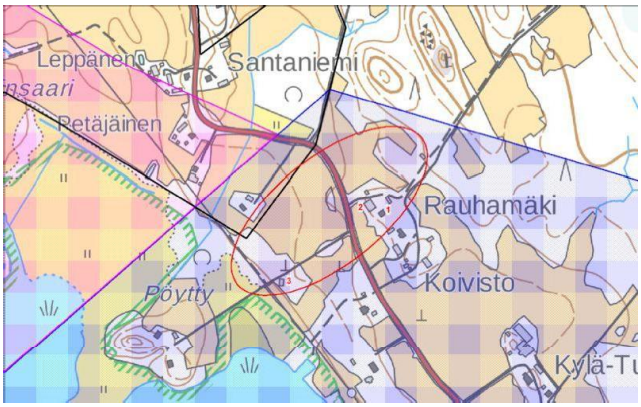

Rauhamäki karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Rauhamäki
Inventointinumero	2016/0048
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Tervaniemi
Kiinteistötunnus	211-494-5-8
Osoite	Kaanaantie 244
Inventointipäivämäärä	17.08.2016

Kuvaus

Rauhamäki sijaitsee Tervaniemen kylän ns. Vedentaustan puolella, peltojen ympäröimänä, loivalla mäellä Kaanaantien itäpuolella. Pihapiiriin johtaa ajotie Kaanaantieltä, ja se jatkuu pihasta koilliseen Kuhmajärven rantaan. Pihassa kasvaa muutamia kookkaita puita, omenapuita, sireeniä ja perennoja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1920-30-luku), noppamainen, puolitoistakerroksinen

2 Karjasuoja ja konehalli (1930-50-luku)

3 Parilato, hirsi

Lisäksi pihapiiriin kuuluu kolme muuta talousrakennusta.

Rauhamäki on Tervaniemen kylän kantatalon Tapanilan torppa, joka on perustettu 1822 ja siirtynyt nykyiselle paikalleen 1900-luvun alkuvuosina. Rauhamäestä on 1995 lohkottu sen lounaispuolella, Tervaniemenlahden rannalla sijaitseva Pöytty.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1957. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Uusjakokartta 1932. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1775. Maanmittauslaitoksen arkisto.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti merkittävä kohde Tervaniemen kylän kantatalosta Tapanilasta 1920-luvulla itsenäistynyt torppa, joka sijainnut nykyisellä paikallaan 1900-luvun alkuvuosista lähtien. 1900-luvun alkupuolella muodostunut pihapiiri kertoo itsenäistyneen torpan/pientilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa torpaksi/pientilaksi. Maisemallisesti keskeinen sijainti Kaanaantien varressa, avoimessa peltomaisemassa.

Rauhamäki rakennus 3 koillisesta
Miia Hinnerichsen 17.8.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Tervaniemi 18 , 2016/0049

Tapanila rakennus 1 lounaasta
Miia Hinnerichsen 24.08.2016 00:00:00

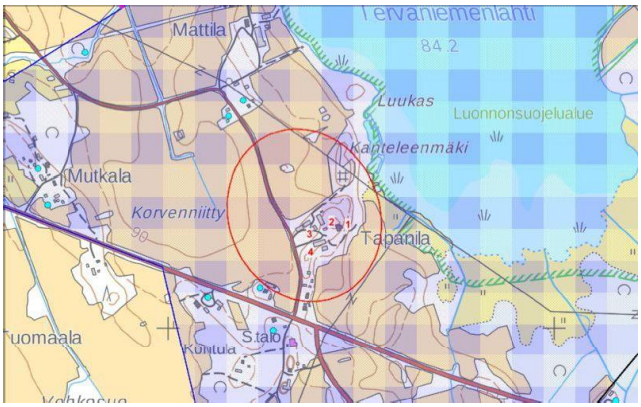

Tapanila karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Tapanila
Inventointinumero	2016/0049
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Tervaniemi
Kiinteistötunnus	211-494-6-18
Osoite	Tervaniemi 18
Inventointipäivämäärä	24.08.2016

Kuvaus

Tapanila sijaitsee laajojen peltoaukeiden laidalla, Tervaniemenlahden rannalla, mäellä Tervaniemi -nimisen tien varressa, tien itäpuolella. Pihapiirissä kasvaa kookasta puustoa, omenapuita, sireeniä ja muita koristepensaita sekä perennoja. Pihasta avautuu maisema ympäröiville pelloille ja Tervaniemenlahdelle.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1912): peruskorjattu 1970-luvulla

2 Riviaitta, hirsi

3 Talousrakennus, hirsi

4 Karjasuoja (1928), navetta, talli ja sikala, hirsi

Lisäksi pihapiiriin kuuluu 1900-luvun jälkipuolella rakennetut liiteri ja konevaja ja lato, sekä kaksi uudempaa kookasta konehallia.

Tapanila on syntynyt 1584, kun Tervaniemen kylän kantatalo Hemminki halottiin Hemmingiksi ja Tapanilaksi. Tapanila on ainoa Kuhmalahden alueella sijainnut sotilasvirkatalo eli puustelli. Tilalla on toiminut myös kestikievari. Sotilasvirkatalojen tapaan Tapanila oli pitkään 1800-1900-luvuilla valtion omistuksessa. Nykyiselle paikalleen, tiiviisti rakennetun kyläkeskuksen eteläpuolelle Tapanila on siirtynyt 1900-luvun alussa.

Aiemmat tutkimukset

Raine Raitio, Kuhmalahden yleispiirteinen rakennusinventointi 2001.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Suomen maatilat. 2 osa, Hämeen lääni. Porvoo 1931.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1957. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Uusjakokartta 1932. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1775. Maanmittauslaitoksen arkisto.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti merkittävä kohde

1580-luvulla muodostunut Tervaniemen kylän kantatalo, joka on toiminut sotilasvirkatalona ja kestikievarina. Tapanila on siirtynyt 1900-luvun alussa viimeistään keskiajalla muodostuneelta tiiviisti rakennetulta Tervaniemen kylätontilta hieman sen eteläpuolelle. Pihapiiri kertoo maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta 1900-luvun alusta nykypäiviin. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa maatilaksi. Maisemallisesti erittäin keskeinen sijainti Tervaniemenlahden rannalla, laajassa avoimessa peltomaisemassa.

Kuva maatilakirjasta, Tapanilan rakennukset

Tapanila rakennus 2 etelästä

Miia Hinnerichsen 24.8.2016

Tapanila rakennus 3 ja lato lounaasta
Miia Hinnerichsen 24.8.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Ämmätsäntie 114 , 2016/0050

Ala-Rasi rakennus 1 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 15.08.2016 00:00:00

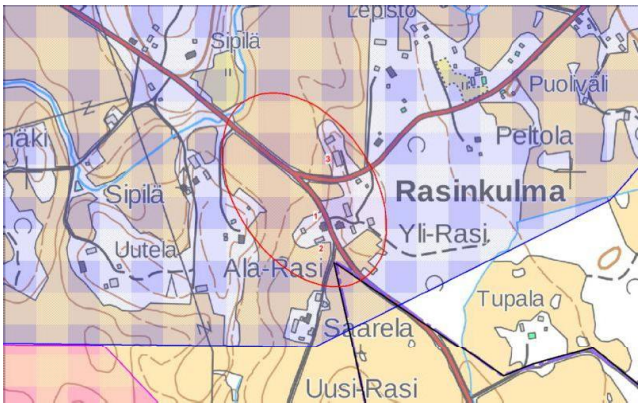

Ala-Rasi karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Ala-Rasi
Inventointinumero	2016/0050
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Pohja
Kiinteistötunnus	211-493-4-3
Osoite	Ämmätsäntie 114
Inventointipäivämäärä	15.08.2016

Kuvaus

Ala-Rasin pihapiiri sijaitsee mäellä aivan Ämmätsäntien varressa, tien eteläpuolella, peltojen laidalla. Tilaan kuuluvat riihi, kuivuri ja lato sijaitsevat asuinpihan pohjoispuolella peltosaarekkeessa Kalmahuhdantien varressa. Pihapiirissä kasvaa muutamia kookkaita puita, omenapuita, sireeniä ja muita koristepensaita sekä perennoja. Ämmätsäntien varressa on pensasaita.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus, puolitoistakerroksinen, peruskorjattu, mineriittivuorattu

2 Karjasuoja, muutettu autotalliksi ja varastotiloiksi

3 Riihi, hirsi, pohjoispäässä 1900-luvun lopun kuivurilaajennus

Lisäksi asuinpihassa on asuinrakennusta nuorempi pihasauna ja riihen lähellä lato.

Rasi on Pohjan kylän kantatalo, josta varhaisin kirjallinen maininta on vuoden 1540 maakirjassa. Talo on noin 1626 halottu Rasiksi ja Jaakkolaksi ja Rasi edelleen vuonna 1773 Yli-Rasiksi ja Ala-Rasiksi. Talo on sijainnut nykyisellä paikallaan jo isonjaon aikaan 1823. Tilasta on lohkottu maata 1900-luvulla seuraavasti: Saarela, Uusi-Rasi ja Koivusalo 1927, Ahola 2005.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1956. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti merkittävä kohde

Pohjan kylän kantatalosta Rasista halkomisten seurauksena 1773 syntynyt osatalo, joka on sijainnut nykyisellä paikallaan ainakin 1800-luvun alkupuolelta asti. Pihapiiri kertoo maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta 1900-luvun alusta nykypäiviin. Rakennukset ovat säilyttäneet kohtalaisesti rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa maatilaksi. Maisemallisesti erittäin keskeinen sijainti mäellä Ämmätsäntien varressa, avoimessa peltomaisemassa.

Ala-Rasi etelästä
Miia Hinnerichsen 15.8.2016

Ala-Rasi rakennus 2 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 15.8.2016

Ala-Rasi rakennus 3 etelästä
Miia Hinnerichsen 15.8.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Huvilantie 25 , 2016/0051

Mäkelä rakennus 1 etelästä
Miia Hinnerichsen 10.08.2016 00:00:00

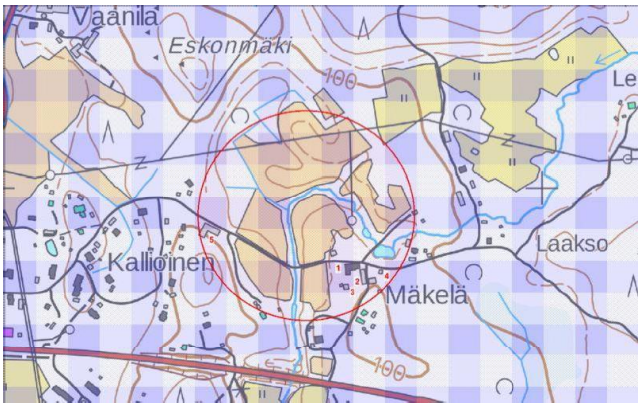

Mäkelä karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Mäkelä
Inventointinumero	2016/0051
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Pohja
Kiinteistötunnus	211-490-6-30
Osoite	Huvilantie 25
Inventointipäivämäärä	10.08.2016

Kuvaus

Mäkelän pihapiiri sijaitsee Huvilantien ja Kallioisentien kulmauksessa. Puimala ja lato sijaitsevat etäämpänä Kallioisentien varressa pihan länsipuolella. Hieman umpipihamaisessa pihassa kasvaa omenapuita, marjapensaita, koristepensaita sekä perennoja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1856), kookas ja näyttävä rakennus, hirsirunko, laajennettu länsipäädyn poikittaisella osalla 1900-luvun alussa, mahdollisesti 1920-luvulla

2 Riviaitta (1856), hirsi

3 Talli, hirsirunko, 8 hevosen talli, muutettu konevajaksi

4 Vilja-aitta, hirsi

5 Puimala ja lato (1950-luku?), kookas, rankorunkoinen

Lisäksi pihapiiriin kuuluu pihassa olevat hirsinen ulkohuonerakennus ja lohkokivistä rakennettu maakellari sekä Huvilantien varressa sijaitseva liiteri ja lato sekä hirsinen talousrakennus Kallioisentien reunassa. Navetta, sauna, toinen vilja-aitta ja pakari sekä pihapiirin pohjoispuolella Vuodon mutkassa sijainnut myllytupa, mylly ja raamisaha on purettu.

Mäkelä on muodostunut 1788, kun Pohjan kylän kantatalosta Rasista 1626 halottu osatalo Jaakkola halottiin edelleen Jaakkolaksi ja Mäkeläksi. Mäkelä siirtyi ahtaasti rakennetusta kyläkeskuksesta nykyiselle paikalleen 1850-luvulla omalla kustannuksellaan, ilman isonjaonjärjestelyssä tai uusjaossa tehtyä määräystä. Tilasta on lohkottu maata 1900-luvulla seuraavasti: Huvila, Kalmahuhti 1920, Koivisto 1922, Lepistö 1923, Katajisto 1932, 6 palaa 1950-l,

muutamia paloja 60-, 70-, 80- ja 90-luvuilla.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Suomen maatilat. 2 osa, Hämeen lääni. Porvoo 1931.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1956. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti erittäin merkittävä kohde

Pohjan kylän kantatalosta Rasista halkomisten seurauksena 1788 syntynyt osatalo, joka siirtynyt nykyiselle paikalleen 1850-luvulla. Pihapiiri kertoo maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta 1850-luvulta 1900-luvulle. Komeat rakennukset ovat säilyttäneet erinomaisesti rakennus- tai laajennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa maatilaksi. Maisemallisesti keskeinen sijainti Kallioisentien ja huvilantien kulmauksessa, peltojen äärellä.

Mäkelän päärakennus, kuva maatilakirjasta

Mäkelä rakennus 2 lounaasta
Miia Hinnerichsen 10.8.2016

Mäkelä idästä
Miia Hinnerichsen 10.8.2016

Mäkelä rakennus 2 idästä
Miia Hinnerichsen 10.8.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Huvilantie 146 , 2016/0052

Paskoniemen venevajat etelästä
Miia Hinnerichsen 10.08.2016 00:00:00

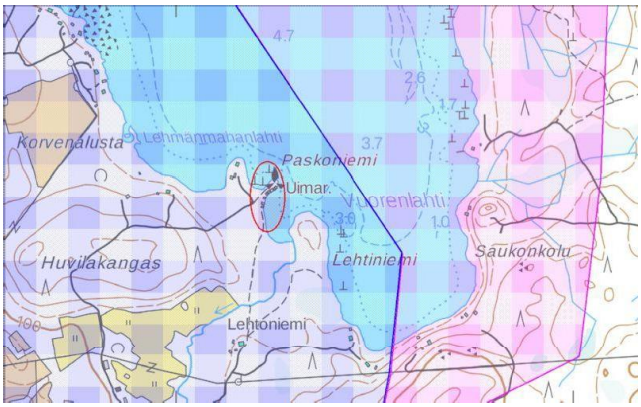

Paskoniemi karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Paskoniemi (venevalkama)
Inventointinumero	2016/0052
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Pohja
Kiinteistötunnus	211-493-878-1
Osoite	Huvilantie 146
Inventointipäivämäärä	10.08.2016

Kuvaus

Paskoniemen venevalkama sijaitsee Huvilantien päässä, Kuhmajärven Vuorenlahteen pistävällä niemellä. Venevalkaman alueella on kymmenisen puurunkoista venevajaa eli talasta. Niemenkärjessä on uimaranta, laituri ja nuotiopaikka. Alue on merkitty yhteismaaksi jo 1899 pitäjänkartalle, mutta se lienee ollut käytössä jo paljon tätä pidempään. Kylän kantatilat ovat omistaneet kukin osuuden venevalkamasta, rakentaneet sinne venevajan ja pitäneet siellä kalastusvenettä. Kalastus on ollut metsänhoidon ohella yksi tärkeistä sivuelinkeinoista Kuhmalahden alueella.

Kulttuurihistorialliset arvot

Historiallinen arvo	taloushistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Elinkeinohistoriallisesti ja maisemallisesti erittäin merkittävä kohde Pohjan kylän venevalkama, jossa kantatilat ovat pitäneet ja yhä pitävät venettä ja ovat rakentaneet veneiden säilytystä varten venevajoja eli talaksia. Vaatimattomat puiset venevajat ja järvimaisema muodostavat kertovan ja maisemallisesti merkittävän kokonaisuuden.

Paskoniemen venevajoja etelästä
Miia Hinnerichsen 10.8.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Iso-Maijalantie 31 , 2016/0053

Pohjan koulurakennus pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 10.08.2016 00:00:00

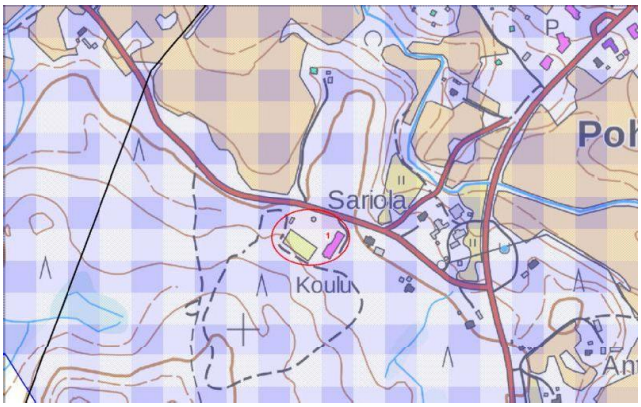

Koulu karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Pohjan koulu
Inventointinumero	2016/0053
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Pohja
Kiinteistötunnus	211-493-2-5
Osoite	Iso-Maijalantie 31
Inventointipäivämäärä	10.08.2016

Kuvaus

Pohjan koulu sijaitsee Iso-Maijalantien varressa, tien eteläpuolella. Koulu on valmistunut 1952 ja se on ajalle tyypillinen tiilirunkoinen, julkisivuiltaan keltaiseksi rapattu koulurakennus. Eteläpäädyssä on vanhaa osaa matalampi mutta tyyliltään hyvin yhteen sovitettu laajennusosa.

Aiemmat tutkimukset

Raitio, Raine: Kuhmalahden historia 3, 1865-1995. Kuhmalahden kunta, 1996.

Kirjalliset lähteet

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1956. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sivistyshistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty

Arvojen perustelu

Rakennushistoriallisesti, sivistyshistoriallisesti sekä maisemallisesti merkittävä kohde

Pohjan koulu on valmistunut 1952 ja säilyttänyt hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Rakennus edustaa ajalle tyypillistä kouluarkkitehtuuria. Maisemallisesti keskeinen sijainti Iso-Maijalantien varressa.

Pohjan koulun pihaa etelään
Miia Hinnerichsen 10.8.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Rasintie 16 , 2016/0054

Saarela rakennus 1 lounaasta
Miia Hinnerichsen 15.08.2016 00:00:00

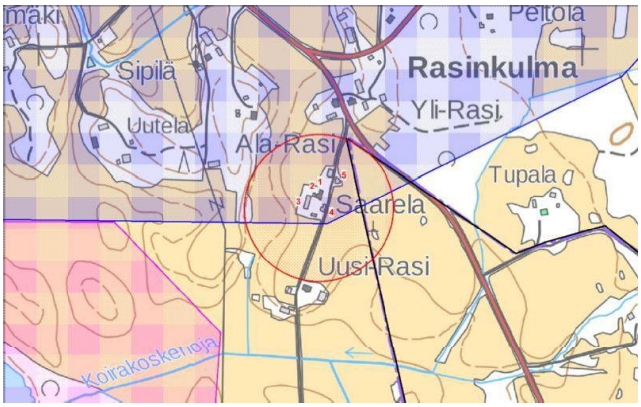

Saarela karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Saarela (nyk. Mirkkula)
Inventointinumero	2016/0054
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Pohja
Kiinteistötunnus	211-493-4-39
Osoite	Rasintie 16
Inventointipäivämäärä	15.08.2016

Kuvaus

Saarela sijaitsee peltojen ympäröimänä, Ämmätsäntieltä etelään erkanevan Rasintien varressa. Pihapiirissä kasvaa omenapuita, marjapensaita, sireeniä ja muita koristepensaita sekä perennoja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1870-80-luku), hirsirunkoinen, huoneen ja keittiön mökki, jota myöhemmin laajennettu.

2 Maakellari ja kanala, lohkokivi

3 Karjasuoja ja heinälato

4 Riviaitta ja kärryvaja, hirsi

5 Riviaitta, hirsi

Lisäksi pihapiiriin kuuluu uudempi pihasauna ja riihi.

Saarela on Ala-Rasin entinen torppa, joka on erotettu omaksi tilakseen 1927. Saarela on jaettu 1990-luvun alussa, jolloin asuinpiha on erotettu omaksi kiinteistökseen ja saanut nimen Mirkkula. Pihan pohjoisosalla sijaitsevat riviaitta ja riihi kuuluvat toiseen kiinteistöön.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1956. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti merkittävä kohde

Ala-Rasin entinen torppa, joka itsenäistynyt 1927. Pihapiiri kertoo maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta 1800-luvun lopusta 1900-luvulle. Rakennukset ovat säilyttäneet kohtalaisesti rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa pientilaksi. Maisemallisesti erittäin keskeinen sijainti avoimessa peltomaisemassa.

Saarela rakennukset 3 ja 2 etelästä
Miia Hinnerichsen 15.8.2016

Saarela rakennus 4 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 15.8.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Iso-Maijalantie 20 , 2016/0055

Sariola rakennus 1 kaakosta
Miia Hinnerichsen 10.08.2016 00:00:00

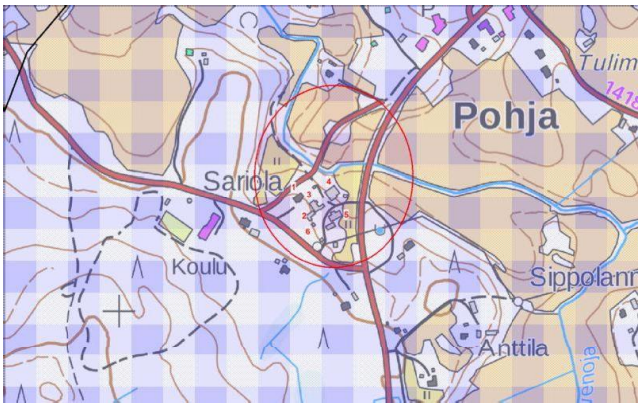

Sariola karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Sariola
Inventointinumero	2016/0055
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Pohja
Kiinteistötunnus	211-493-2-165
Osoite	Iso-Maijalantie 20
Inventointipäivämäärä	10.08.2016

Kuvaus

Sariola sijaitsee Rautajärventien, Iso-Maijalantien ja Koulunpolun sekä Vuoto -nimisen pikkujoen rajaamassa neliössä. Hieman umpipihamaisessa pihapiirissä kasvaa kookasta puustoa, omenapuita, marjapensaita, koristepensaita sekä perennoja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1935-36), puolitoistakerroksinen, 1920-30-luvun puuklassismia, siirretty hirsirunko, laajennettu koillispäädystä

2 Riviaitta, kärryvaja ja liiteri (1937)

3 Karjasuoja (1937), sementtitiili

4 Viljankuivuri, rahtikuivaamo (1978-79), peltiverhottu, ollut toiminnassa 2008 asti

5 Puimala, kuivuri (1937)

6 Viljamakasiini (1937), sementtitiili

Lisäksi pihapiiriin kuuluu perunakellari, pihasauna ja kolme muuta puurunkoista talousrakennusta.

Sariola on syntynyt 1930-luvun puolivälissä, jolloin se on halottu Iso-Maijalasta (eli Rauhalasta). Samalle paikalle on 1899 pitäjänkartalle merkitty pihapiiri, mutta nykyiset rakennukset on kaikki rakennettu 1937 tai sen jälkeen.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1956. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja ja edellinen omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti merkittävä kohde

1930-luvun lopulla Iso-Maijalasta lohkomalla muodostunut tila. Pihapiiri kertoo maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta 1930-luvulta nykypäiviin. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa maatilaksi. Tilalla on toiminut 1979-2008 viljan rahtikuivaamo. Maisemallisesti keskeinen sijainti Pohjan keskustan tuntumassa, Rautajärventien, Iso-Maijalantien ja Koulunpolun varsilla, avoimessa peltomaisemassa.

Sariola rakennukset 3 ja 2 luoteesta
Miia Hinnerichsen 10.8.2016

Sariola rakennus 4 lounaasta
Miia Hinnerichsen 10.8.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Ämmätsäntie 115 , 2016/0056

Yli-Rasi rakennus 1 lounaasta
Miia Hinnerichsen 15.08.2016 00:00:00

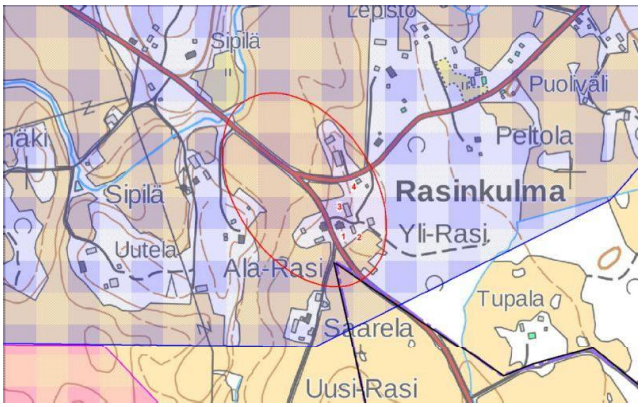

Yli-Rasi karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Yli-Rasi
Inventointinumero	2016/0056
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Pohja
Kiinteistötunnus	211-493-4-10
Osoite	Ämmätsäntie 115
Inventointipäivämäärä	15.08.2016

Kuvaus

Yli-Rasin pihapiiri sijaitsee mäellä aivan Ämmätsäntien varressa, tien pohjoispuolella. Pihapiirissä kasvaa kookkaita puita, omenapuita, marjapensaita, sireeniä ja muita koristepensaita sekä perennoja. Ämmätsäntien varressa on pensasaita.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus, kookas, puolitoistakerroksinen, hirsirunkoinen

2 Riviaitta (1920-30-luku?)

3 Karjasuoja

4 Riviaitta, hirsinen

Lisäksi pihapiirissä on neljäs pieni talousrakennus ja muita nuorempi, kookas konehalli.

Rasi on Pohjan kylän kantatalo, josta varhaisin kirjallinen maininta on vuoden 1540 maakirjassa. Talo on noin 1626 halottu Rasiksi ja Jaakkolaksi ja Rasi edelleen vuonna 1773 Yli-Rasiksi ja Ala-Rasiksi. Talo on sijainnut nykyisellä paikallaan jo isonjaon aikaan 1823. Tilasta on lohkottu maata 1900-luvulla seuraavasti: Valkama, Peltola, Tupala 1930.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1956. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti merkittävä kohde

Pohjan kylän kantatalosta Rasista halkomisten seurauksena 1773 syntynyt osatalo, joka on sijainnut nykyisellä paikallaan ainakin 1800-luvun alkupuolelta asti. Pihapiiri kertoo maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta 1900-luvun alusta nykypäiviin. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan hahmotettavissa maatilaksi. Maisemallisesti erittäin keskeinen sijainti mäellä Ämmätsäntien varressa, avoimessa peltomaisemassa.

Yli-Rasi etelästä
Miia Hinnerichsen 15.8.2016

Yli-Rasi rakennus 2 luoteesta
Miia Hinnerichsen 15.8.2016

Yli-Rasi rakennus 3 etelästä
Miia Hinnerichsen 15.8.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Plevnantie 2 , 2016/0057

Plevna rakennus 1 luoteesta
Miia Hinnerichsen 22.06.2016 00:00:00

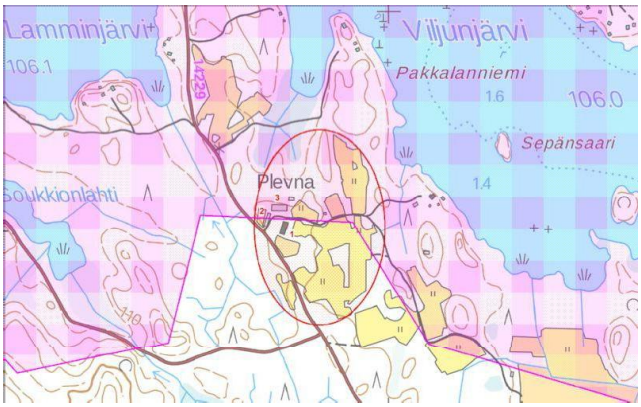

Plevna karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Plevna
Inventointinumero	2016/0057
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Pajula
Kiinteistötunnus	211-492-4-50
Osoite	Plevnantie 2
Inventointipäivämäärä	22.06.2016

Kuvaus

Plevnan pihapiiri sijaitsee Vehkajärventiestä (maantie 325) pohjoiseen erkanevan Pajulanlenkin varressa, aivan tien vieressä, sen itäpuolella. Hoidetussa pihapiirissä kasvaa kookasta puustoa, sireeniä, ruusuja ja muita koristepensaita, sekä perennoja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (1900-luvun alku), aumakattoinen, kookas ja erityisen näyttävä

2 Riviaitta, kookas, hirsirunkoinen, kaksikerroksinen, luhtikäytävällinen, pohjoispäässä rankorakenteinen laajennus

3 Karjasuoja (rakennettu palaneen tilalle 1930 tai korjattu vanha), punatiilinen

Lisäksi pihapiirissä on muita rakennuksia selvästi nuorempi lato tai konevaja. Pihapiiristä on purettu useita rakennuksia, mm. 4 työväen asuinrakennusta.

Plevna (eli Lammi) on isonjaon yhteydessä 1700-luvun lopussa perustettu kruunun uudistila. Talo sijaitsi alkujaan läheisen Lammijärven etelärannalla, josta se on siirtynyt nykyiselle paikalleen karttojen perusteella 1900-luvun alussa. Henkikirjojen mukaan Lammin torppia olivat 1800-luvulla Karjavuori eli Karivuori (perustettu 1844), Oravainen (1838) ja Kuusisto (1828). Tilasta on lohkottu maata 1920-50-luvuilla seuraavasti: Karivuori ja Riutta 1924, Kuusinen 1953, Kulmala 1956, Sammalkorpi 1957.

Aiemmat tutkimukset

Raine Raitio, Kuhmalahden yleispiirteinen rakennusinventointi 2001.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Suomen maatilat. 2 osa, Hämeen lääni. Porvoo 1931.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1965. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1787-1799. Kansallisarkisto.

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistajat

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, arkkitehtonisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti erittäin merkittävä kohde Isonjaon yhteydessä 1700-luvun lopussa perustettu kruunun uudistila, joka siirtynyt nykyiselle paikalleen 1900-luvun alussa. Pihapiiri kertoo maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta 1900-luvun alusta nykypäiviin. Rakennukset ovat säilyttäneet erinomaisesti rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Päärakennus on säilynyt alkuperäistä vastaavassa asussaan erinomaisesti ja siinä on nähtävissä 1900-luvun alun kansallisromantiikan piirteitä. Pihapiiri on kasvillisuudeltaan, jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa 1900-luvun alkupuolen maatilaksi. Maisemallisesti keskeinen sijainti Pajulanlenkin varressa.

Plevnan päärakennus, kuva maatilakirjasta

Plevna rakennus 2 kaakosta
Miia Hinnerichsen 22.6.2016

Plevna rakennus 3 etelästä
Miia Hinnerichsen 22.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Mattilantie 365 , 2016/0058

Yli-Mattila rakennus 2 lännestä
Miia Hinnerichsen 29.06.2016 00:00:00

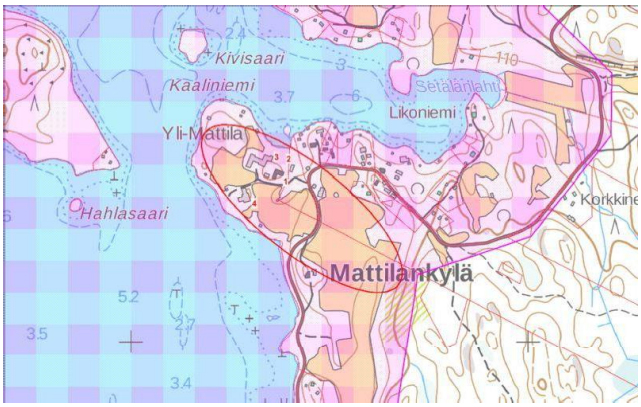

Yli-Mattila karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Yli-Mattila
Inventointinumero	2016/0058
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Pajula
Kiinteistötunnus	211-492-1-177
Osoite	Mattilantie 365
Inventointipäivämäärä	29.06.2016

Kuvaus

Yli-Mattilan pihapiiri sijaitsee Mattilankylällä, Pajulanjärveen pistävällä Kaaliniemellä, Mattilantien varrella, avoimien laidunmaiden laidalla. Yli-Mattila on toimiva maatila.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus, kookas, useassa vaiheessa rakennettu

2 Riviaitta, hirsirunkoinen, eteläpäädyssä vellikello

3 Karjasuoja (1930), sementtitiilinen, myöhemmin laajennettu

4 Riihi, puimala, kuivuri

Pajulan kylä on muodostunut kantatalosta, joka mainitaan ensimmäisen kerran kirjallisissa lähteissä 1557. Talo on 1590 halottu Sipiläksi ja Mattilaksi ja Mattila edelleen 1620 Mattilaksi ja Konttilaksi. Talo on sijainnut nykyisellä paikallaan jo isonjaon aikaan 1700-luvun lopulla. Henkikirjojen mukaan Mattilan torppia olivat 1700-1800-luvuilla Perttula (perustettu 1792), Karjavainio (1799), Mäkelä (1815) ja Vuorijärvi (1846). Mattila on halottu viimeisen kerran 1812 Yli-Mattilaksi ja Kylä-Mattilaksi. Tilasta on lohkottu maata 1900-luvulla seuraavasti: Vuorijärvi 1909, Salmela 1923, Niemelä 1924, Leponiemi 1930, Rajala 1937, Leponiemi I 1937 sekä lukuisia ilmeisesti kesämökkitontteja 1950-2000-luvuilla.

Aiemmat tutkimukset

Raine Raitio, Kuhmalahden yleispiirteinen rakennusinventointi 2001.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1965. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Isojakokartta 1787-1799. Kansallisarkisto.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti erittäin merkittävä kohde

Pajulan kylän kantatalosta halkomisen seurauksena 1590 muodostunut talo, joka sijainnut nykyisellä paikallaan ainakin 1700-luvun lopulta lähtien. Pihapiiri kertoo maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta 1900-luvun alusta nykypäiviin. Rakennukset ovat säilyttäneet kohtalaisesti rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on jäsentelyltään ja pinnoiltaan vaivatta hahmotettavissa maatilaksi. Maisemallisesti erittäin keskeinen sijainti avoimessa peltomaisemassa, Mattilantien varressa, osana kylänraitin asutusta.

Yli-Mattila, rakennukset 1 ja 3 kaakosta
Miia Hinnerichsen 29.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Ala-Raukolantie 21 , 2016/0059

Ala-Raukola rakennus 5 lännestä
Miia Hinnerichsen 01.07.2016 00:00:00

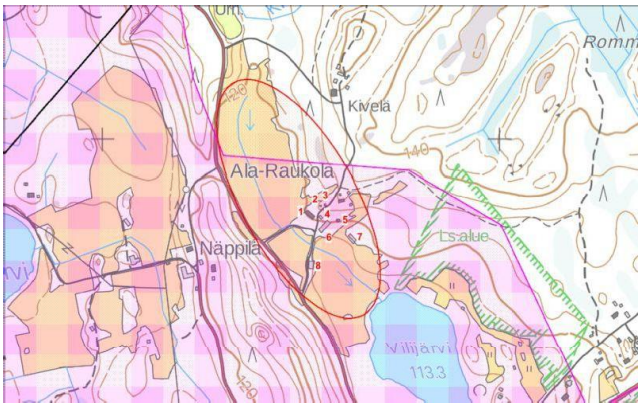

Ala-Raukola karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Ala-Raukola
Inventointinumero	2016/0059
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkajärvi
Kiinteistötunnus	211-495-1-133
Osoite	Ala-Raukolantie 21
Inventointipäivämäärä	01.07.2016

Kuvaus

Ala-Raukolan pihapiiri sijaitsee Vehkajärven kylän keskustasta pohjoiseen vievän Mattilantien varressa, tien itäpuolella, mäellä peltojen laidassa. Mattilantieltä pihaan johtaa Ala-Raukolantie. Rinnepihassa kasvaa kookasta puustoa, mm. kuusia ja hopeapajuja, sireeniä ja muita koristepensaita sekä perennoja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (1870)

2 Aitta (1761), hirsi

3 Aitta, hirsi

4 Työväen asuinrakennus (1870), huoneen ja keittiön mökki

5 Vaarin pirtti (1948), huoneen ja keittiön pikkutalo

6 Karjasuoja (1954), sementtitiilinen

7 Parilato, hirsi

8 Riihi, hirsi, lautarakenteinen kylkiäinen

Lisäksi pihapiirissä on vaja ja kolme maakellaria, betoninen talouskellari asuinrakennuksen vieressä sekä kaksi perunakuoppaa ylempänä rinteessä. Ala-Raukolan tilan toinen asuinrakennus, nykyinen Lepooni on siirretty Mattilantien varresta nykyiselle paikalleen 1900-luvun alussa.

Vehkajärven kylän kantatalo Raukola mainitaan kirjallisissa lähteissä ensimmäistä kertaa 1539 maakirjassa. Talo on halottu ja yhdistetty useita kertoja, kunnes se 1700-luvun alussa halottiin Ala-Raukolaksi ja Yli-Raukolaksi. Nykyiselle paikalleen talo on siirtynyt 1800-luvun loppupuolen aikana. Henkikirjojen mukaan Raukolan torppia perustamisvuosineen olivat 1700-1800-luvuilla: Kuoppala 1833, Syrjälä 1810, Miilumäki 1807-59, Leppänen 1853, Perkiö 1789, Loukkuniemi 1856, Mäkelä 1853, Hietalahti 1828-52, Syrjäntaka 1805, Pappinen 1811-50, Tolkas 1838-54 ja Eerola 1847. Tilasta on lohkottu maata 1910-50-luvuilla seuraavasti: Lepooni 1912, Puistoniemi, Lahtiniemi 1917, Kaihola 1921, Soramonttu, Mäkelä, Kivelä 1922, Tupla 1923, Kivisenvainio, Kauppakallio 1925, Syväjärvi, Loukkula 1929, urheilukenttä 1953.

Aiemmat tutkimukset

Kulttuuriympäristöinventointi, Kuhmalahti, Vehkajärvi 2003. Rakennuskulttuurityö Kivikenkä.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1965. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Suulliset lähteet

Kiinteistön omistaja

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti erittäin merkittävä kohde Vehkajärven kylän kantatalosta halkomisen seurauksena 1700-luvun alussa muodostunut talo, joka siirtynyt nykyiselle paikalleen 1800-luvun loppupuolen aikana. Pihapiiri kertoo maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta 1800-luvun loppupuolelta nykypäiviin. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on jäsentelyltään, pinnoiltaan ja kasvillisuudeltaan vaivatta hahmotettavissa maatilaksi. Maisemallisesti erittäin keskeinen sijainti avoimessa peltomaisemassa, Mattilantien varressa.

Ala-Raukolan pihatie etelästä
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Ala-Raukola rakennus 3 lounaasta
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Ala-Raukola rakennus 6 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Venehniementie 9 , 2016/0060

Anttila rakennukset 2 ja 1 kaakosta
Miia Hinnerichsen 01.07.2016 00:00:00

Anttila. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Anttila
Inventointinumero	2016/0060
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkajärvi
Kiinteistötunnus	211-495-2-192
Osoite	Venehniementie 9
Inventointipäivämäärä	01.07.2016

Kuvaus

Anttilan pihapiiri sijaitsee Vehkajärventieltä (maantie 325) etelään erkanevan Venehniementien varressa, lahden pohjukassa Vehkajärven pohjoisrannalla. Venehniementie kulkee pihapiirin läpi. Tilakeskuksen pohjois- ja itäpuolilla on peltoja. Nurmipintaisella pihalla kasvaa sireeniä ja muita koristepensaita sekä perennoja. Rannassa yhteismaalla on Vehkajärven venevalkama, jossa on useita puurakenteisia venevajoja eli talaksia.

Pihapiirin rakennukset:

1 Vanha päärakennus (tuvan hirsissä vuosiluku 1793), paritupatyyppinen, hirsirunkoinen, pitkänurkkainen, peiterimalaudoitettu ja harmaantunut, toiminut kirkkotupana 1700-luvun lopulta kirkon valmistumiseen 1841

2 Asuinrakennus, puolitoistakerroksinen, 1930-50-lukulainen, laajennettu myöhemmin eteläpäädystä siipiosalla

3 Karjasuoja (1949), punatiilinen

4 Konevaja

5 Riviaitta, hirsi, pitkänurkkainen

6 Työväenasuinrakennus, hirsirunkoinen

7 Riihi, puimala, lato

Lisäksi pihapiiriin kuuluu venetalas, sauna ja kolme puurakenteista talousrakennusta. Rakennukset muodostavat tiiviin umpipihamaisen pihapiirin.

Vehkajärven kylän kantatalo Näppilä mainitaan kirjallisissa lähteissä ensimmäistä kertaa 1539 maakirjassa. Talo on

1700-luvulla halottu neljäksi tilaksi, jotka ovat Näppilä, Riihimäki, Anttila ja Rantala. Talo on ilmeisesti säilynyt alkuperäisellä paikallaan. Vehkajärven vielä kuuluessa Sahalahden kuntaan ja seurakuntaan kävivät papit pitämässä jumalanpalveluksia Vehkajärvellä kerran kuukaudessa. Anttilan vanhan päärakennuksen pirtti toimi kirkkotupana 1793-1841. Tilasta on lohkottu maata 1900-luvulla seuraavasti: Vähälä ja Korpela 1922, Koivuranta 1943 sekä lisäksi 1950-2000-luvuilla yhteensä 15 kiinteistöä ilmeisesti pääosin kesämökkitontteja.

Aiemmat tutkimukset

Kulttuuriympäristöinventointi, Kuhmalahti, Vehkajärvi 2003. Rakennuskulttuurityö Kivikenkä.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1965. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	kirkkohistoria sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti, kirkkohistoriallisesti sekä maisemallisesti erittäin merkittävä kohde Vehkajärven kylän kantatalosta Näppilästä 1700-luvulla halkomisten seurauksena syntynyt talo, joka säilynyt alkuperäisellä paikallaan. Vanhan päärakennuksen pirtti toiminut kirkkotupana 1793-1841. Pihapiiri kertoo maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta 1900-luvulla. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on jäsentelyltään, pinnoiltaan ja kasvillisuudeltaan vaivatta hahmotettavissa maatilaksi. Maisemallisesti keskeinen sijainti alueen päätien Vehkajärventien (maantie 325) tuntumassa, avoimessa järvi- ja peltomaisemassa, Venehniementien varressa.

Anttila kaakosta
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Anttilan pihaa, keskellä rakennus 2
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Anttila rakennus 3 lännestä
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Anttila rakennus 4 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Sivulahdentie 296 , 2016/0061

Keskinen rakennus 1 lounaasta
Miia Hinnerichsen 28.06.2016 00:00:00

Keskinen karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Keskinen (nyk. Timola)
Inventointinumero	2016/0061
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkajärvi
Kiinteistötunnus	211-495-2-151
Osoite	Sivulahdentie 296
Inventointipäivämäärä	28.06.2016

Kuvaus

Keskisen pihapiiri sijaitsee kaukana Vehkajärven kyläkeskustasta, Vehkajärven eteläpuolella Sivulahdentieltä pohjoiseen erkanevan hakkuuaukion läpi vievän pihatien päässä. Tilan pellot ovat metsittyneet. Pihassa on jäljellä perinteistä pihakasvillisuutta, ruusuja ja perennoja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1800-luku?), paritupatyyppinen, hirsirunkoinen, pitkänurkkainen

2 Riviaitta, hirsi

3 Sauna, hirsi, laajennettu rankorunkoisella osalla

4 Lato, hirsi, muokattu autotalliksi ja laajennettu kylkiäisellä

Lisäksi pihapiirissä on 1980-90-luvulla rakennettu tornillinen kesämökki ja konevaja.

Keskinen on 1921 itsenäistynyt Rantalan tilasta erotettu torppa. Torppa lienee perustettu jo 1800-luvulla, mutta autioitunut välillä, sillä 1899 pitäjänkartalle sen kohdalle on merkitty autiotilaa tarkoittava harmaa täplä. Tilasta on lohkottu maata 1900-luvuilla seuraavasti: Suvilahti 1963, Poikkeus 1976, Metsämaa 1980, Suonperä 1985, Timola 1986 (nykyinen pieni rakennusten alla oleva kiinteistö).

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1965. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Asutushistoriallisesti ja sosiaalihistoriallisesti merkittävä kohde

Ilmeisesti 1800-luvulla perustettu Rantalan tilan torppa, joka välillä autioitunut ja asutettu uudelleen. Itsenäistynyt 1921. Pihapiiri kertoo torpparin elämästä ja asumisen ja elämisen tavasta 1800-1900-lukujen vaihteessa. Asuinrakennus ja aitta ovat säilyttäneet melko hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on pinnoiltaan ja kasvillisuudeltaan hahmotettavissa vanhaksi torpaksi.

Keskinen rakennus 2 sekä laajennusosa, kuvattu etelästä
Miia Hinnerichsen 28.6.2016

Keskinen rakennus 3 koillisesta
Miia Hinnerichsen 28.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Liehuntie 207 , 2016/0062

Nuottajärvi rakennus 1 idästä
Miia Hinnerichsen 28.06.2016 00:00:00

Nuottajärvi karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Nuottajärvi
Inventointinumero	2016/0062
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkajärvi
Kiinteistötunnus	211-495-3-52
Osoite	Liehuntie 207
Inventointipäivämäärä	28.06.2016

Kuvaus

Nuottajärven pihapiiri sijaitsee kaukana Vehkajärven kyläkeskustasta, Vehkajärventieltä (maantie 325) pohjoiseen erkanevan Liehuntien varressa, Nuottajärven ja Särkijärven välissä. Tilan pellot ovat metsittymässä. Metsän ympäröimässä pihassa kasvaa mm. omenapuita, marjapensaita, sireeniä ja muita koristepensaita sekä perennoja. Liehuntien varressa Nuottajärven kohdalla on komea luonnonkivistä ladottu aita.

Pihapiirin rakennukset:

1 Asuinrakennus (1800-luku?), hirsirunko, pitkänurkkainen

2 Vilja-aitta ja liiteri, osin hirsi-, osin rankorunkoinen

3 Karjasuoja ja lato, osin hirsi-, osin rankorunkoinen

Lisäksi pihapiirissä on lautarakenteinen sauna, peltinen autovaja, hieman etäämpänä vanha sauna ja riihi sekä lato Liehuntien toisella puolella.

Nuottajärven pohjoisrannalla, hieman nykyisen pihapiirin eteläpuolella on karttojen mukaan ollut talo jo 1800-luvun alussa, se on todennäköisesti ollut henkikirjoissa mainittu Näppilän tilan Nuottajärvi -niminen torppa, joka on perustettu 1810. Vuonna 1845 on perustettu Nuottajärvi -niminen kruunun uudistila. Tila on Ilmeisesti siirtynyt nykyiselle paikalleen 1900-luvun alussa. Tilasta on lohkottu maata 1900-luvuilla seuraavasti: Hirsikangas ja Tolkas 1920, yhteensä 11 kesämökkitonttia 1960-80-luvuilla.

Aiemmat tutkimukset

Raine Raitio, Kuhmalahden yleispiirteinen rakennusinventointi 2001.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1965. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Historiallinen arvo	asutushistoria sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Asutushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti merkittävä kohde Näppilän tilan 1810 perustettu Nuottajärven torppa, joka muutettu kruunun uudistilaksi 1845 ja siirtynyt nykyiselle paikalleen Nuottajärven rannasta ilmeisesti 1900-luvun alussa. Pihapiiri kertoo pientilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta 1900-luvuilla. Rakennukset ovat säilyttäneet melko hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on pinnoiltaan ja kasvillisuudeltaan hahmotettavissa maatilaksi. Maisemallisesti keskeinen sijainti Liehuntien varressa.

Nuottajärvi rakennus 2 kaakosta
Miia Hinnerichsen 28.6.2016

Nuottajärvi rakennus 3 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 28.6.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Kuusisentie 79 ja 84b , 2016/0063

Näppilä rakennus 1 etelästä
Miia Hinnerichsen 01.07.2016 00:00:00

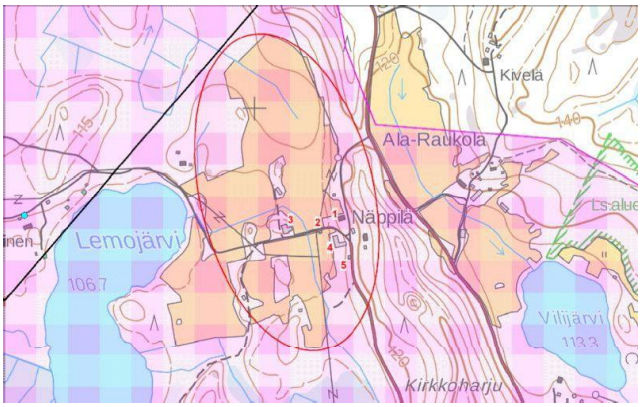

Näppilä karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Näppilä
Inventointinumero	2016/0063
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkajärvi
Kiinteistötunnus	211-495-2-80 , 211-495-2-57
Osoite	Kuusisentie 79 ja 84b
Inventointipäivämäärä	01.07.2016

Kuvaus

Näppilän pihapiiri sijaitsee Vehkajärventieltä (maantie 325) pohjoiseen erkanevan Kuusisentien varressa, harjun rinteessä, peltojen laidalla. Pihassa kasvaa muutamia kookkaita puita, sireeniä ja muita koristepensaita sekä perennoja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Päärakennus (1933)

2 Vilja-aitta, hirsi

3 Riihi (1923) ja kuivuri

4 Karjasuoja (1920-luku), L-mallinen, osin punatiilinen, osin puurakenteinen

5 Vaarin pirtti, rakennettu 1910 saunaksi, siirretty nykyiselle paikalle 1953 ja muutettu asuinrakennukseksi, erotettu omalle Onnela -nimiselle kiinteistölle 1957.

Lisäksi pihapiirissä on puuliiteri (1946) ja peltosaarekkeissa useita latoja. Pihan itäpuolelle on rakennettu uusi asuin- ja piharakennus omalle kiinteistölleen.

Vehkajärven kylän kantatalo Näppilä mainitaan kirjallisissa lähteissä ensimmäistä kertaa 1539 maakirjassa. Talo on 1700-luvulla halottu neljäksi tilaksi, jotka ovat Näppilä, Riihimäki, Anttila ja Rantala. Nykyiselle paikalleen Näppilä on siirtynyt 1800-luvun loppupuolen aikana. Henkikirjojen mukaan Näppilän torppia perustamisvuosineen olivat 1700-1800-luvuilla: Haapamäki 1859, Syrjälä 1810, Karttavuori 1854, Niemelä 1810-51, Peltola 1860, Rötkö 1796-1803, Lahdenpohja 1823-57, Riihimäki 1815-52, Nuottajärvi 1810-45, Taipale 1813-45, Taipale 1807-45,

Vierula 1809-45, Rajala 1814-45, Niemi 1804. Tilasta on lohkottu maata 1910-50-luvuilla seuraavasti: Hakala 1923, Touhula 1928, Onnela ja 2 muuta kiinteistöä 1957.

Aiemmat tutkimukset

Kulttuuriympäristöinventointi, Kuhmalahti, Vehkajärvi 2003. Rakennuskulttuurityö Kivikenkä.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1965. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Suulliset lähteet

Asukkaat

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti merkittävä kohde Vehkajärven kylän kantatalo Näppilä, joka siirtynyt nykyiselle paikalleen 1800-luvun loppupuolen aikana. Pihapiiri kertoo maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta 1900-luvulla. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on jäsentelyltään, pinnoiltaan ja kasvillisuudeltaan vaivatta hahmotettavissa maatilaksi. Maisemallisesti keskeinen sijainti harjun reunassa, avoimessa peltomaisemassa, Kuusisentien varressa.

Näppilä/Onnela etelästä
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Näppilä/Onnela pohjoisesta, kuvassa rakennus 5
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Näppilä rakennus 4 ja pihaa pohjoisesta kuvattuna
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Vehkajärventie 754 , 2016/0064

Rantala rakennus 1 lounaasta
Miia Hinnerichsen 01.07.2016 00:00:00

Rantala karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Rantala
Inventointinumero	2016/0064
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkajärvi
Kiinteistötunnus	211-495-2-205
Osoite	Vehkajärventie 754
Inventointipäivämäärä	01.07.2016

Kuvaus

Rantalan pihapiiri sijaitsee Vehkajärventieltä (maantie 325) etelään erkanevan pihatien varressa, mäellä Vehkajärven pohjoisrannan tuntumassa. Puistomaisella pihalla kasvaa iäkkäitä puita, ruusuja, sireeniä ja muita koristepensaita sekä perennoja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Vanha päärakennus (1800-luvun alku), hirsirunko, mutterikuisti

2 Asuinrakennus

3 Riviaitta ja liiteri, osin hirsi-, osin rankorunkoinen

4 Karjasuoja

5 Sauna, hirsi

6 Riihi, hirsi

Lisäksi pihapiiriin kuuluu 1970-luvun punatiilinen asuinrakennus, kookas konehalli, rakenteilla oleva uusi asuinrakennus, venetalas ja useampia muita pienikokoisia puurakenteisia talousrakennuksia.

Vehkajärven kylän kantatalo Näppilä mainitaan kirjallisissa lähteissä ensimmäistä kertaa 1539 maakirjassa. Talo on 1700-luvulla halottu neljäksi tilaksi, jotka ovat Näppilä, Riihimäki, Anttila ja Rantala. Rantala on ilmeisesti säilynyt alkuperäisellä paikallaan. Vanha maantie on kulkenut pihapiirin läpi ja jatkunut lounaaseen nykyisen Multisillantien ja Savimaantielinjaa. Tilasta on lohkottu maata 1900-luvulla seuraavasti: Vuorela 1911, Keskinen 1921, Iltanen 1922,

Katajaharju 1928, Koivuaho, Kallionpää 1931, Mäntylä, Kiviniemi 1938, Lehtoranta 1943, Kesäranta, Rinne, Multimäki 1950, Marttinen 1957, Tarupirtti 1964, sekä lisäksi 5 kiinteistöä 1970-2000-luvuilla.

Aiemmat tutkimukset

Kulttuuriympäristöinventointi, Kuhmalahti, Vehkajärvi 2003. Rakennuskulttuurityö Kivikenkä.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1965. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti erittäin merkittävä kohde Vehkajärven kylän kantatalosta Näppilästä 1700-luvulla halkomisten seurauksena syntynyt talo, joka säilynyt alkuperäisellä paikallaan. Pihapiiri kertoo maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta 1800-1900-luvuilla. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on jäsentelyltään, pinnoiltaan ja kasvillisuudeltaan vaivatta hahmotettavissa maatilaksi. Maisemallisesti keskeinen sijainti alueen päätien Vehkajärventien (maantie 325) tuntumassa, avoimessa järvi- ja peltomaisemassa.

Rantala rakennus 2 lounaasta
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Rantala rakennus 4 idästä
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Rantalan vanhempi 1800-luvun lopulla rakennettu asuinrakennus. Oikealla salisiipi jonka rakentamisen yhteydessä 1930-luvulla rakennusta myös korotettiin.
Hannele Kuitunen 24.5.2010

Rakennetun ympäristön kohteet

Riihimäentie 14 , 2016/0065

Riihimäki rakennus 1 idästä
Miia Hinnerichsen 01.07.2016 00:00:00

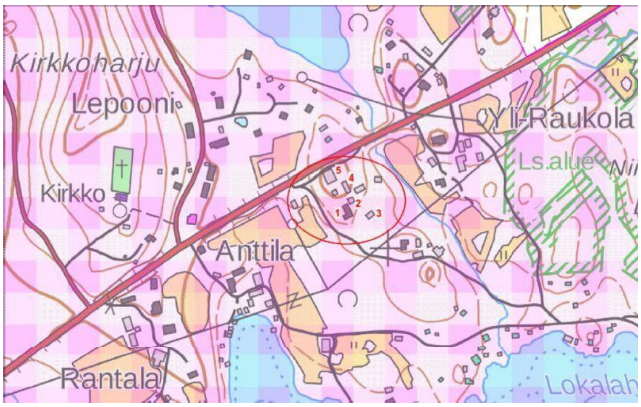

Riihimäki karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Riihimäki
Inventointinumero	2016/0065
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkajärvi
Kiinteistötunnus	211-495-2-27
Osoite	Riihimäentie 14
Inventointipäivämäärä	01.07.2016

Kuvaus

Riihimäen pihapiiri sijaitsee Vehkajärventieltä (maantie 325) etelään erkanevan Riihimäentie varressa, mäellä maantien eteläpuolella ja Riihimäentien itäpuolella. Puistomaisella pihalla kasvaa iäkkäitä puita, sireeniä ja muita koristepensaita sekä perennoja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Vanha päärakennus (1800-luku), paritupatyyppinen, hirsirunko, pitkät nurkat, eteläpäädyssä myöhempi laajennussiipi

2 Asuinrakennus, hirsirunko, pitkät nurkat

3 Talli, hirsi, pitkänurkkainen, eteläsivulla pulpettikattoinen kylkiäinen

4 Riviaitta, hirsi, pitkänurkkainen, erityisen pitkä ja näyttävä

5 Riihi ja lato, osin hirsi-, osin rankorakenteinen

Lisäksi pihapiiriin kuuluu maakellari, autotalli, sikolätti ja lato sekä Riihimäentien toisella puolella pellon laidassa sijaitseva parilato.

Vehkajärven kylän kantatalo Näppilä mainitaan kirjallisissa lähteissä ensimmäistä kertaa 1539 maakirjassa. Talo on 1700-luvulla halottu neljäksi tilaksi, jotka ovat Näppilä, Riihimäki, Anttila ja Rantala. Riihimäki on ilmeisesti säilynyt alkuperäisellä paikallaan. Tilasta on lohkottu maata 1900-luvulla seuraavasti: Karttavuori jaettu 1905, Taltonen, Koivula 1911, Haapala 1923, Etelämäki 1927, Sammalinen 1970.

Aiemmat tutkimukset

Kulttuuriympäristöinventointi, Kuhmalahti, Vehkajärvi 2003. Rakennuskulttuurityö Kivikenkä.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1965. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti erittäin merkittävä kohde

Vehkajärven kylän kantatalosta Näppilästä 1700-luvulla halkomisten seurauksena syntynyt talo, joka säilynyt alkuperäisellä paikallaan. Pihapiiri kertoo maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta 1800-1900-luvuilla. Rakennukset ovat säilyttäneet erinomaisesti rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on jäsentelyltään, pinnoiltaan ja kasvillisuudeltaan vaivatta hahmotettavissa maatilaksi. Maisemallisesti keskeinen sijainti alueen päätien Vehkajärventien (maantie 325) ja Riihimäentien varressa, avoimessa peltomaisemassa.

Riihimäki rakennus 2 etelästä
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Riihimäki rakennus 3 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Riihimäki rakennus 4 luoteiskulma
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Kuusisentie 8 , 2016/0066

Kirkko kaakosta kuvattuna
Miia Hinnerichsen 01.07.2016 00:00:00

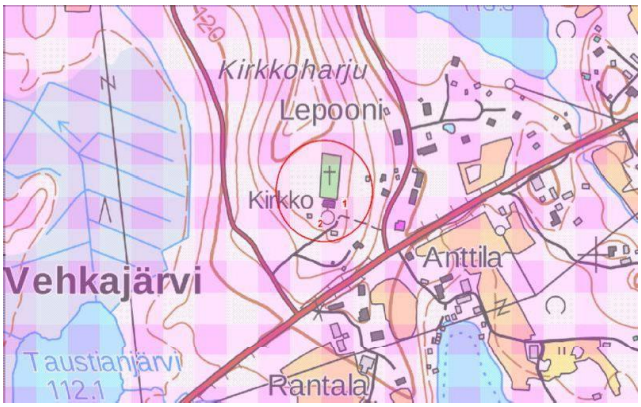

Vehkajärven kirkko karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Vehkajärven kirkko
Inventointinumero	2016/0066
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkajärvi
Kiinteistötunnus	211-495-11-1
Osoite	Kuusisentie 8
Kohdetyyppi	kirkollinen
Inventointipäivämäärä	01.07.2016

Kuvaus

Vehkajärven kirkko sijaitsee korkealla harjulla Vehkajärventien (maantie 325), Kuusisentien ja Mattilantien välissä Vehkajärven kylän keskustassa. Kirkonmäelle ajetaan Kuusisentiestä erkanevaa kapeaa ajotietä. Kirkkorakennuksen lisäksi kiinteistöön kuuluu kellotapuli, vaatimaton piharakennus ja lainaviljamakasiini. Kirkon pohjoispuolella on hautausmaa.

Rakennukset:

1 Vehkajärven kirkko (1841), puukirkko, torniton pitkäkirkko, satulakatto, suorakaide hirsirunko, pitkillä sivuilla matalammat eteinen ja sakaristo, pyörökaariset ikkunat

2 Kellotapuli (1840-luku), kaksinivelinen

Lisäksi kirkonmäellä sijaitsee viljamakasiini, jonka omistaa Vehkajärven ja Pajulan lainajyvästö. Jyvästön perustivat kyläläiset itse ja osakkaita olivat kaikki tilalliset. Se on perustettu 1869 ja lainaus loppui 1940-luvulla.

Vehkajärveläiset rakensivat kirkon ja tapulin omalla luvallaan ja kustannuksellaan Vehkajärven harjulle 1841. Kirkon on suunnitellut kuhmalahtelainen puuseppä Benjamin Helen (tai Hellen). Ensimmäinen kirkonkello oli aisakello rautakaaressa, myöhemmin kello lahjoitettiin kiertokoulun kelloksi. Nykyisen kellon on valanut Emil Joenniemi Keuruulta 1901. Hautausmaa vihittiin 1860-luvulla. Kirkkoa on uudistettu 1931 ja 1971. Seurakunnan toimintaan kirkonkylällä liittyy oleellisesti myös harjun itäpuolella Mattilantien varressa sijaitseva Lepooni, joka on toiminut Vehkajärven pappilana.

Aiemmat tutkimukset

Kulttuuriympäristöinventointi, Kuhmalahti, Vehkajärvi 2003. Rakennuskulttuurityö Kivikenkä.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Museovirasto, Kulttuuriympäristö rekisteriportaali, Rakennusperintörekisteri. http://kulttuuriymparisto.nba.fi/

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1965. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	kirkkohistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Kirkkohistoriallisesti ja rakennushistoriallisesti sekä maisemallisesti erittäin merkittävä kohde

Viimeistään keskiajalla syntyneen Vehkajärven kylän maamerkki, puukirkko (1841), kellotapuli (1840-luku) ja vanha hautausmaa. Maisemallisesti erittäin keskeinen sijainti kirkonkylällä, alueen päätien Vehkajärventien (maantie 325), Mattilantien ja Kuusisentien välisellä korkealla Kirkkoharjulla, sekä ympäröivässä pelto- ja järvimaisemassa.

Tapuli lännestä
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Sankarimuistomerkki
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Rakennetun ympäristön kohteet

Vehkajärventie 812 , 2016/0067

Yli-Raukola rakennus 1 lounaasta
Miia Hinnerichsen 01.07.2016 00:00:00

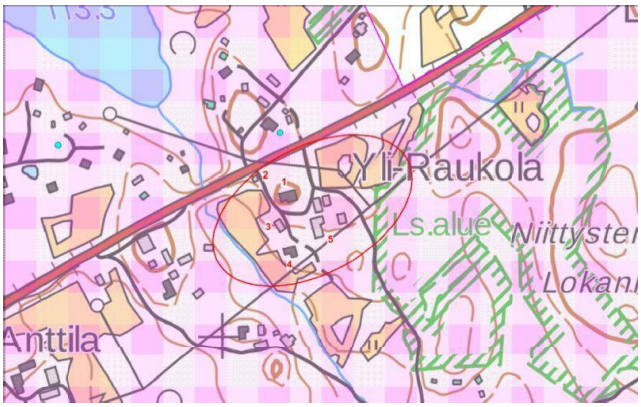

Yli-Raukola karttaote. Pohjakartta: Maanmittauslaitos, maastokartta.

Nimi	Yli-Raukola
Inventointinumero	2016/0067
Kunta	Kangasala
Vanha kunta	Kuhmalahti
Kylä	Vehkajärvi
Kiinteistötunnus	211-495-1-202
Osoite	Vehkajärventie 812
Inventointipäivämäärä	01.07.2016

Kuvaus

Yli-Raukolan pihapiiri sijaitsee Vehkajärventien (maantie 325) varressa, maantien eteläpuolella. pihalla kasvaa ruusuja, sireeniä ja muita koristepensaita sekä perennoja.

Pihapiirin rakennukset:

1 Vanha päärakennus (1915), kookas, hirsirunkoinen

2 Viljamakasiini (1925), punatiilinen, talon omista tiilistä

3 Riviaitta, osittain tiili-, osittain puurunkoinen, talon omista tiilistä

4 Asuinrakennus, Haarajärven rannalta 1900-luvun alussa siirretty huoneen ja keittiön torppa, jota laajennettu kahdesti, osin punatiilinen, osin puurakenteinen

5 Karjasuoja (1915 jälkeen), punatiilinen, talon omista tiilistä

Lisäksi pihapiiriin kuuluu maakellari ja kolme puurunkoista talousrakennusta.

Vehkajärven kylän kantatalo Raukola mainitaan kirjallisissa lähteissä ensimmäistä kertaa 1539 maakirjassa. Talo on halottu ja yhdistetty useita kertoja, kunnes se 1700-luvun alussa halottiin Ala-Raukolaksi ja Yli-Raukolaksi. Nykyiselle paikalleen Yli-Raukola on siirtynyt 1800-luvun loppupuolen aikana. Henkikirjojen mukaan Raukolan torppia perustamisvuosineen olivat 1700-1800-luvuilla: Kuoppala 1833, Syrjälä 1810, Miilumäki 1807-59, Leppänen 1853, Perkiö 1789, Loukkuniemi 1856, Mäkelä 1853, Hietalahti 1828-52, Syrjäntaka 1805, Pappinen 1811-50, Tolkas 1838-54 ja Eerola 1847. Tilasta on lohkottu maata seuraavasti: Lilja, Leppänen 1887, Vierumäki, Kivistö 1924, Katajaharju II 1928 ja lisäksi kolmisenkymmentä kiinteistöä 1930-2000-luvuilla, ilmeisesti pääosin

kesämökkitonteiksi.

Aiemmat tutkimukset

Kulttuuriympäristöinventointi, Kuhmalahti, Vehkajärvi 2003. Rakennuskulttuurityö Kivikenkä.

Kirjalliset lähteet

Kiinteistötiedot. Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä. http://www.ktj.fi/

Längelmäveden seudun historia. 2, Kuhmalahden historia II. Hämeenlinna 1954.

Peruskartta 2016 ja ortoilmakuvat. Maanmittauslaitos. http://www.paikkatietoikkuna.fi/

Peruskartta 1965. Maanmittauslaitos. http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Pitäjänkartta 1899. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Senaatinkartta 1855. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. http://digi.narc.fi/digi/

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvoluokka	ei määritelty
Arvojen perustelu	Rakennushistoriallisesti, sosiaalihistoriallisesti sekä maisemallisesti erittäin merkittävä kohde

Vehkajärven kylän kantatalosta Raukolasta 1700-luvulla halkomisten seurauksena syntynyt talo, joka siirtynyt nykyiselle paikalleen 1800-luvun loppupuolella. Pihapiiri kertoo maatilan toiminnasta ja asumisen ja elämisen tavasta 1800-1900-luvuilla. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin rakennusaikansa rakennusmateriaalit, muodot ja piirteet. Pihapiiri on jäsentelyltään, pinnoiltaan ja kasvillisuudeltaan vaivatta hahmotettavissa maatilaksi. Maisemallisesti keskeinen sijainti alueen päätien Vehkajärventien (maantie 325) varressa, peltomaisemassa.

Yli-Raukolan pihaa etelästä
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Yli-Raukola rakennus 2 koillisesta
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Yli-Raukola rakennukset 3 ja 4 pohjoisesta
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

Yli-Raukola rakennus 5 lännestä
Miia Hinnerichsen 1.7.2016

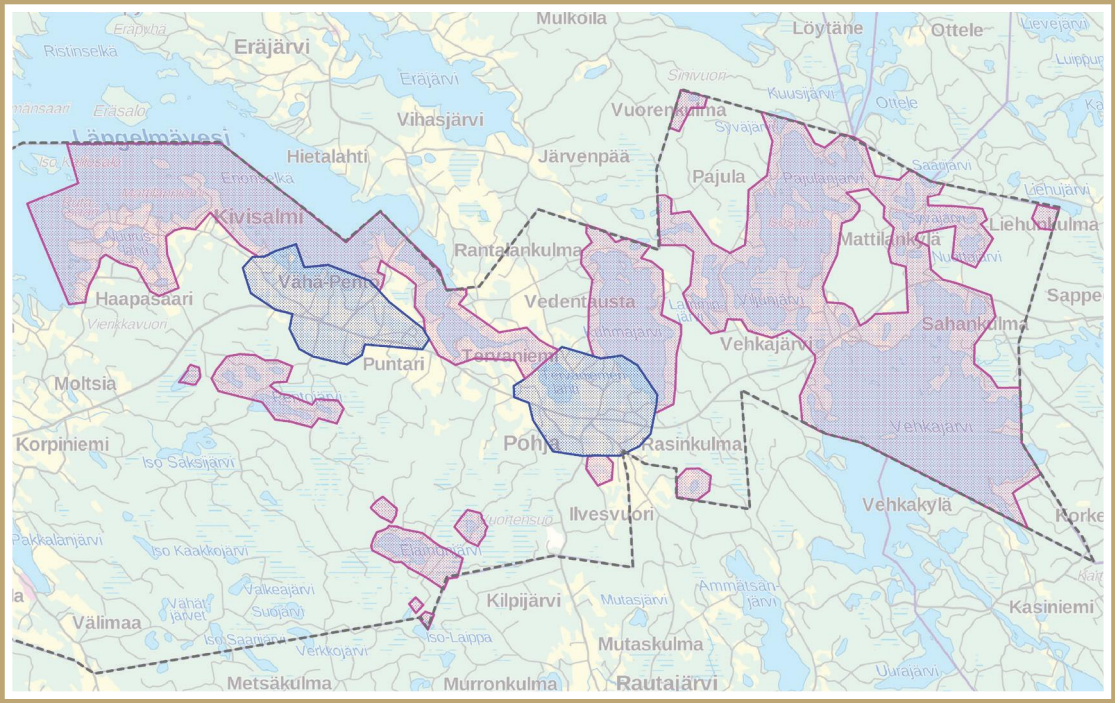

KANGASALA

Kuhmalahden rantaosayleiskaavan ja kirkonkylän sekä Pohjan kyläyleiskaavojen kulttuuriympäristöselvitys 2016

OSA 2

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO